

2018

PUOLIVUOSIKATSAUS

1.1.–30.6.2018

**Vastuullisen
huomisen
tekijä.**

Toimitusjohtajan katsaus

Suomen hyvä talouskehitys on jatkunut vuoden 2018 ensimmäisellä puolikkaalla. Tilanne näyttää monesta katsantokannasta erittäin hyvältä. Kuntien talous näyttää vakaalta ja valtion tukema asuntorakentaminen jatkuu vahvana. Vaikuttaa siltä, että halu tukea pitkän hitaan kasvun jälkeen vauhtiin päässyttä talouskasvua vallitsee laajalti suomalaisessa yhteiskunnassa. Tästä hyvä osoitus ovat nopeasti syntyneet maltilliset sopimukset työmarkkinaneuvotteluissa.

Sote- ja maakuntauudistukseen liittyvä epävarmuus jatkuu edelleen uudistukseen liittyvän lakipaketin käsittelyn viivästyttyä eduskunnassa, minkä takia uudistuksen voimaantulo lykkääntyi jälleen vuodelle. Epävarma tilanne on kuitenkin jatkunut jo pitkään, joten sekä kuntien että sairaanhoitopiirien on siitä huolimatta jatkettava operatiivista toimintaansa ja tehtävä välttämättömiä investointeja lähivuosien epävarmuudesta huolimatta.

Kuntarahoitusta vahvisti alkuvuonna markkina-asemaansa erityisesti valtion tukeman asuntotuotannon osalta. Vaikka markkinoilla on tällä hetkellä runsaasti myös vapaarahoitteista asuntotuotantoa, niin tarve ARA-rakentamiselle jatkuu. Sen avulla voidaan varmistaa kohtuuhintaisen asuntotuotannon saatavuus erityisesti kasvukeskuksissa, mikä on edellytys vahvan talouskehityksen jatkumiselle.

Rahoituksen tarjonta on edelleen jatkunut hyvänä. Kuntarahoitusta on tehokkaan varainhankintansa ansiosta silti pystynyt parantamaan asemaansa: olemme edelleen selvä markkinajohtaja sekä kunta-asiakkaiden että valtion tukeman asuntotuotannon rahoittajana. Kilpailusta huolimatta myös yhtiön korkokate ja tulos pysyivät alkuvuonna hyvällä tasolla.

Kansainväliset pääomamarkkinat toimivat alkuvuonna yhtiön kannalta suotuisasti. Yhdysvaltojen ja muiden markkinoiden välisistä tullikiistoista, suurvaltasuhteiden kiristymisestä ja Italian poliittisesta kriisistä huolimatta yhtiö onnistui alkuvuonna erittäin hyvin varainhankinnassaan. Yhtiön julkiset viitelainat olivat valuutasta riippumatta erittäin kysytyjä kansainvälisten sijoittajien keskuudessa. Tämä kertoo sijoittajien vahvasta ja jatkuvasta luottamuksesta yhtiötä ja suomalaista julkista sektoria kohtaan.

Me kuntarahoituseläiset saimme alkuvuonna useita merkittäviä tunnustuksia tekemästämme työstä. Environmental Finance palkitsi meidät vuoden 2018 parhaasta vihreästä bondista. Toukokuussa Kauppalehden vuosittaisessa pankkivertailussa Kuntarahoitusta määriteltiin Suomen parhaaksi pankiksi. Saman kuun lopussa osallistuimme Nasdaq Helsingin vastuullisten bondien markkinan avaamiseen uuden markkinan ensimmäisenä liikkeeseenlaskijana.

Toukokuussa Kauppalehden vuosittaisessa pankkivertailussa Kuntarahoitusta määriteltiin Suomen parhaaksi pankiksi.

Nämä ulkoiset huomionosoitukset kertovat selvää kieltään siitä, että olemme panostaneet oikeisiin asioihin: asiakkaiden toiveiden kuunteluun, markkinoiden kehityksen edistämiseen sekä oman toimintamme pitämiseen joustavana ja tehokkaana. Näihin lupamme panostaa myös jatkossa. Missiomme mukaisesti haluamme rakentaa parempaa tulevaisuutta – vastuullisesti ja yhdessä asiakkaan kanssa.

Helsingissä 14.8.2018
Esa Kallio
Toimitusjohtaja

Puolivuosikatsaus

1.1.–30.6.2018

Yhteenveto alkuvuodesta 2018

- Konsernin korkokate kasvoi 6,7 % edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ja oli 118,0 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 110,6 miljoonaa euroa).

- Taseen loppusumma oli 35 521 miljoonaa euroa (31.12.2017: 34 738 miljoonaa euroa). Tase kasvoi 2,3 % vuoden 2017 lopusta.

- Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio) oli kesäkuun lopussa 3,97 % (31.12.2017: 3,84 %).

- Kokonaislikviditeetti oli kesäkuun lopussa 9 273 miljoonaa euroa (31.12.2017: 9 325 miljoonaa euroa).

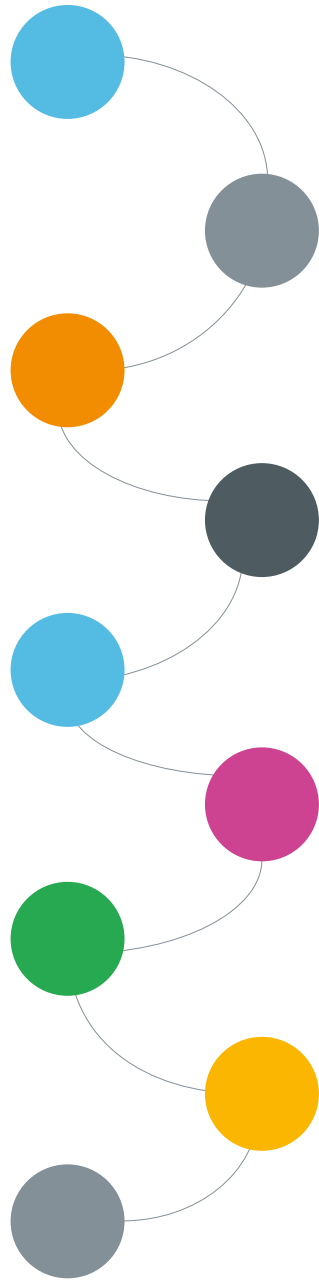
- Pitkäaikaista varainhankintaa tehtiin tammi-kesäkuussa 4 100 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 5 411 miljoonaa euroa). Lyhytaikaisia Kuntarahoituksen velkasitoumuksia (ECP) laskettiin liikkeeseen 7 994 miljoonaa euroa alkuvuoden aikana (1.1.–30.6.2017: 4 305 miljoonaa euroa). Varainhankinnan kokonaismäärä oli 30 633 miljoonaa euroa (31.12.2017: 30 153 miljoonaa euroa).

- Konsernin liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kasvoi 4,3 % ollen katsauskauden lopussa 92,7 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 88,9 miljoonaa euroa). Nämä arvostukset huomioiden liikevoitto oli 124,4 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 95,9 miljoonaa euroa).

- Konsernin vakavaraisuus pysyi edelleen vahvana, omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin olivat kesäkuun lopussa 72,41 % (31.12.2017: 75,51 %).

- Leasingtoiminnan kanta oli kesäkuun 2018 lopussa 511 miljoonaa euroa (31.12.2017: 432 miljoonaa euroa).

- Uusia lainoja nostettiin tammi-kesäkuussa 1 239 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 1 046 miljoonaa euroa). Luotonannon kokonaismäärä oli 21 508 miljoonaa euroa (31.12.2017: 21 219 miljoonaa euroa). Tästä ympäristöystävällisten investointien rahoitukseen tarkoitettua vihreää rahoitusta myönnettiin alkuvuoden aikana 138 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 277 miljoonaa euroa). Kesäkuun 2018 lopussa jo maksetun vihreän rahoituksen kanta oli 917 miljoonaa euroa (31.12.2017: 803 miljoonaa euroa).

Avainluvut (konserni)

	30.6.2018	31.12.2017	30.6.2017
Korkokate (milj. euroa)	118,0	228,5	110,6
Liikevoitto (milj. euroa)	124,4	198,4	95,9
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia (milj. euroa)	92,7	187,4	88,9
Uusi luotonanto (milj. euroa)	1 239	2 439	1 046
Uusi varainhankinta (milj. euroa)	4 100	9 557	5 411
Taseen loppusumma (milj. euroa)	35 521	34 738	33 793
Ydinpääoma (CET1) (milj. euroa)	1 016	946	870
Ensisijainen pääoma Tier 1 (milj. euroa)	1 363	1 293	1 218
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 363	1 293	1 218
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	53,95	55,22	51,83
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,41	75,51	72,52
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,41	75,51	72,52
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	3,97	3,84	3,72
Oman pääoman tuotto (ROE), %	14,56	12,57	12,57
Kulu-tuotto-suhde	0,17	0,18	0,19
Henkilöstö	147	134	119

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivulla 16. Tässä puolivuositiedotuksessa esitetyt luvut ovat Kuntarahoitus-konsernin lukuja ellei toisin ole mainittu. Vaihtoehtoiset tunnusluvut on raportoitu tunnuslukujen laskentakaavojen jälkeen.

Konsernirakenne

Kuntarahoitus-konsernin muodostavat Kuntarahoitus Oyj (Kuntarahoitus tai yhtiö) sekä Rahoituksen neuvonpalvelut Inspira Oy (Inspira). Kuntarahoitus omistaa Inspiran sataprosenttisesti.

Toimintaympäristö alkuvuonna 2018

Suomen talouskasvu jatkoi vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla edellisvuoden vahvaa tahtia, ja kotimaassa lähiajan näkymät näyttävät positiivisilta. Vahva talouskehitys heijastunee myös Kuntarahoituksen asiakkaisiin, joiden talous näyttää kehittyneen hyvään suuntaan.

Sote- ja maakuntauudistuksen toteutumiseen liittyy edelleen merkittäviä epävarmuustekijöitä. Eduskunnan päätös uudistuksen sinetöivästä lakipaketista on viivästynyt, minkä vuoksi uudistuksen voimaantulo siirtyy. Kuntarahoituksen asiakaskunnan keskuudessa uudistukseen liittyvät epävarmuustekijät eivät kuitenkaan näytä ainakaan merkittävästi vaikuttavan investointien toteutukseen.

Kansainvälisten markkinoiden yleisvire oli alkuvuoden aikana hyvä, vaikka niillä seurattiinkin tarkoin Yhdysvaltojen ja muiden maailman markkinoiden välisiä tulliikiistoja sekä suurvaltasuhteiden kiristymistä. Italian rahoitusalan haasteet palasivat otsikoihin uuden hallituksen eurovastaisuuden myötä. Euroopan talouskasvu jatkui hyvänä, vaikka talouden luottamusindikaattorit viittaisivatkin vahvimman kasvualueen olevan takanapäin. Euroopan keskuspankki ilmoitti kesäkuussa oman arvopapereiden osto-ohjelmansa päättämisestä tämän vuoden loppuun.

Kansainvälisillä pääomamarkkinoilla oli vuoden 2018 alkupuolikkaalla paljon likviditeettiä eli rahoituksen saatavuus oli hyvällä tasolla.

Tulos ja tase

Konsernin tulos	1-6/2018*	1-6/2017	Muutos, %	1-12/2017
Miljoonaa euroa				
Korkokate	118,0	110,6	6,7	228,6
Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	31,7	7,0	355,3	11,0
Muut tuotot	0,8	0,8	-2,2	1,8
Tuotot yhteensä	150,5	118,4	27,2	241,3
Palkkiokulut	-2,0	-1,9	3,5	-4,1
Henkilöstökulut	-7,7	-6,3	22,2	-13,6
Muut hallintokulut	-5,4	-4,0	34,9	-8,8
Poistot ja arvonalentumiset	-1,2	-0,9	24,3	-2,0
Liiketoiminnan muut kulut	-9,7	-9,3	4,3	-14,5
Kulut yhteensä	-26,0	-22,5	15,5	-42,9
IFRS 9:n mukaiset odotetut luottotappiot	-0,1	-	-	-
Liikevoitto ennen veroja	124,4	95,9	29,8	198,4

*Yhtiö on soveltanut IFRS 9 -standardin mahdollisuutta olla oikaisematta aiempia kausia, joten viime vuoden vastaavan ajankohdan realisoitumattomat arvostusmuutokset eivät ole täysin vertailukelpoisia luokittelumuutoksista johtuen.

Konsernin liiketoiminta jatkui hyvänä vuoden 2018 ensimmäisen puolikkaan aikana.

Kuntarahoituskonsernin liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia oli 92,7 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 88,9 miljoonaa euroa). Tulosta kasvatti erityisesti vertailukauteen nähden parantunut korkokate. Konsernin liikevoitto huomioiden realisoitumattomat käyvän arvon muutokset oli 124,4 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 95,9 miljoonaa euroa).

Korkokate kasvoi vertailukauteen nähden 6,7 prosenttia ollen 118,0 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 95,9 miljoonaa euroa). Korkokateen kasvu johtuu onnistuneesta varainhankinnasta sekä suotuisasta korkoympäristöstä Kuntarahoituksen liike-toiminnassa. Korkokatteeseen sisältyy palkkioita omien joukkovelkakirjalainojen takaisinostoista 0,1 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 0,3 miljoonaa euroa). Konsernin korkokatteessa ei ole huomioitu tulosvaikutteisesti AT1-pääomalainan korkokuluja, sillä konsernissa pääomalaina käsitellään oman pääoman ehtoisenä instrumenttina. Pääomalainan korkokulut käsitellään osingonjaon tavoin voittovarojen vähennyksenä omassa pääomassa vuosittain maksun toteutuessa.

Vuoden 2018 alusta on otettu käyttöön IFRS 9 -standardi, joka on lisännyt rahoitusinstrumenttien realisoitumattomien arvostusten kautta tulosvolatiliteettia. IFRS 9 -standardin käyttöönoton myötä Kuntarahoituskonserni luokitteli uudelleen rahoitusvaroja ja -velkoja. Uudelleenluokittelun seurauksena rahoitusveloista syntyvä tulosvaikutus on kasvanut. Tarkempaa tietoa uudelleenluokittelun vaikutuksista on kerrottu tämän puolivuosisikatsauksen liitteessä 2. Realisoitumattomien arvostusten tulosvaikutus oli katsauskaudella 31,7 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 7,0 miljoonaa euroa), josta suojauslaskennan nettotulos oli 37,8 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017:

1,5 miljoonaa euroa). Realisoitumattomia arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuottoja oli -6,1 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 5,5 miljoonaa euroa). Realisoitumattomat arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot sisältävät CVA- ja DVA-arvonmuutoksia -1,7 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: -0,2 miljoonaa euroa).

Yhtiö on soveltanut IFRS 9 -standardin mahdollisuutta olla oikaisematta aiempia kausia, joten viime vuoden vastaavan ajankohdan realisoitumattomat arvostusmuutokset eivät ole täysin vertailukelpoisia luokittelumuutoksista johtuen.

Konsernin muut tuotot olivat 0,8 miljoonaa euroa, ja ne ovat pysyneet samalla tasolla kuin vertailukautena (1.1.–30.6.2017: 0,8 miljoonaa euroa).

Konsernin kulut ovat kasvaneet 15,5 % vertailukauteen nähden ja olivat kesäkuun lopussa 26,0 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 22,5 miljoonaa euroa):

Palkkiokulut olivat 2,0 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 1,9 miljoonaa euroa) ja ne koostuvat pääasiassa maksetuista takauspalkkioista, säilytyspalkkioista sekä varainhankintaohjelmien päivityskuluista.

Hallintokulut olivat 13,1 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 10,3 miljoonaa euroa). Tästä henkilöstökuluja oli 7,7 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 6,3 miljoonaa euroa) ja muita hallintokuluja 5,4 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 4,0 miljoonaa euroa). Hallintokuluja on kasvattanut erityisesti henkilöstön määrän kasvu konsernin emoyhtiössä. Yhtiö on panostanut merkittävästi asiakaspalvelun, palvelutarjonnan ja järjestelmien kehittämiseen. Lisäksi pankkisääntelystä johtuva tarve kehittää yhtiön hallintoa ja prosesseja on kasvattanut henkilöstön määrää.

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat katsauskauden lopussa 1,2 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 0,9 miljoonaa euroa).

Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 9,7 miljoonaa euroon (1.1.–30.6.2017: 9,3 miljoonaa euroa). Liiketoiminnan muiden kulujen kasvu johtuu pääosin luottolaitostoihintaan liittyvistä valvontamaksuista Euroopan keskuspankille sekä Finanssivalvonnalle ja vakuusmaksuista EU:n yhteiseen kriisinratkaisurahastoon. Vuodelle 2018 kohdistuvat ja maksetut vakuusmaksut on kirjattu kokonaan kuluksi katsauskaudella.

Saamisten arvon alentumiset on laskettu vuoden 2018 alusta lähtien IFRS 9 -standardin vaatimusten mukaisesti. IFRS 9:n mukaisesti laskettujen odotettavissa olevien luottotappioiden määrä katsauskaudella oli 0,1 miljoonaa euroa. Vertailukaudelle odotettavissa olevia luottotappioita ei laskettu. Tarkempaa tietoa odotettavissa olevista luottotappioista on tämän puoli-vuosikatsauksen liitetiedoissa 1, 2 ja 6.

Konsernin laajaan tulokseen sisältyy IFRS 9 -siirtymän johdosta rahoitusinstrumentteihin liittyviä käyvän arvon muutoksia, joita ei käsitellä tulosvai-
kutteisina käyvän arvon muutoksina. Kaudella suurin laajaan tulokseen vaikuttanut erä oli suojauskustan-
nuksen arvonmuutos (cost-of-hedging), ollen 20,0 miljoonaa positiivinen. Laajaan tuloslaskelmaan sisäl-
tyvien erien arvonmuutokset heijastavat raportointi-
ajankohdan markkinaolosuhteiden tilapäisiä vaiku-
tuksia rahoitusinstrumenttien arvostustasoihin ja laskennalliset arvonmuutokset voivat vaihdella merkit-
tävästi raportointikausittain aiheuttaen aikaisempaa
enemmän volatiliiteettia oman pääoman käyvän arvon rahastoihin.

Konsernin tase	30.6.2018	31.12.2017	Muutos, %
Miljoonaa euroa			
Käteiset varat	4 018	3 554	13,1
Saamiset luottolaitoksilta	1 375	1 251	9,9
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	22 019	21 651	1,7
Saamistodistukset	6 205	6 494	-4,4
Johdannaissopimukset	1 518	1 433	5,9
Muut erät	387	354	9,2
Varat yhteensä	35 521	34 738	2,3
Velat luottolaitoksille	4 245	3 902	8,8
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	553	647	-14,5
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	26 648	26 304	1,3
Johdannaissopimukset	2 333	2 216	5,3
Muut erät	348	330	5,7
Oma pääoma	1 393	1 339	4,0
Velat ja oma pääoma yhteensä	35 521	34 738	2,3

Konsernin tase kasvoi vuoden 2017 lopusta 2,3 % ollen kesäkuun 2018 lopussa 35 521 miljoonaa euroa (31.12.2017: 34 738 miljoonaa euroa). Kasvu taseen varoissa johtuu pääosin suuremmista talletuksista keskuspankkiin (käteiset varat) sekä antolaina- ja leasingkannan kasvusta. Velkaerissä taseen kasvu näkyy varainhankinnan erissä veloissa luottolaitok-
sille sekä yleiseen liikkeeseen lasketuissa velkakir-
joissa. Oma pääoma oli katsauskauden lopussa 1 393 miljoonaa euroa (31.12.2017: 1 339 miljoonaa euroa). Omaa pääomaa kasvatti katsauskauden tulos. IFRS 9 -standardiin siirtyminen 1.1.2018 alkaen puolestaan pienensi omaa pääomaa 43 miljoonaa euroa. Lisäksi konsernin omasta pääomasta on vähennetty katsauskauden aikana AT1-pääomainstrumentin korkoja koronmaksun yhteydessä huhtikuussa 12,6 miljoonaa euroa verovaikutus huomioiden.

Rahoitus ja muut asiakkaille tarjottavat palvelut

Kuntarahoituksen asiakkaita ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet. Yhtiö tarjoaa asiakkailleen monipuolisia rahoitukseen liit-
tyviä palveluja ja on asiakassegmenteissään selvästi suurin yksittäinen rahoittaja.

Rahoituksen tarjonta ja sen myötä kilpailu jatkui alkuvuonna edelleen tiukkana. Kun korkotaso on edelleen alhainen, asiakkaat ovat pystyneet edelleen rahoittamaan investointejaan erittäin edullisin ehdoin.

Uusia lainoja nostettiin alkuvuoden aikana edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa enemmän, 1 239 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 1 046 miljoonaa euroa). Pitkäaikainen antolainakanta oli kesäkuun lopussa 21 508 miljoonaa euroa (31.12.2017: 21 219 miljoonaa euroa).

Kuntarahoitus jatkoi edelleen missionsa mukaista tehtävää eli palvelujensa kehittämistä vastaamaan asiakkaidensa muuttuvia tarpeita ja tuottamaan heille aitoa lisäarvoa. Asiakastyön perustana olevaa talouden mallintamisen analyysikonseptia on alkuvuoden aikana kehitetty verkkotyökaluksi, jonka avulla asiakkaat voivat itse ennakoita taloutensa kehittymistä hyvin laaja-alaiset valtakunnalliset ja paikalliset muuttujat huomioiden. Palvelu sai ensimmäiset pilotti-asiakkaansa kesäkuussa 2018.

Samanaikaisesti yhtiössä kehitetään muitakin sähköisen asioinnin työkaluja. Rahoitussalkun analysointiin kehitettyä Apollo-palvelua on laajennettu asiakkaiden toiveiden mukaan kattamaan muun muassa laaja-alaisesti raportointiominaisuuksia sekä takausvastuiden ja sijoitusten hallinnan.

Vuonna 2016 lanseerattu, ympäristöinvestointien rahoitukseen tarkoitettu vihreä rahoitus on jatkuvasti kasvattanut tunnettuuttaan ja suosiotaan asiakkaiden keskuudessa. Päätökset vihreän rahoituksen piiriin hyväksyttävistä hankkeista tekee ulkopuolisista asiantuntijoista koostuva vihreä arviointiryhmä. Vihreän rahoituksen uskotaan lisäävän kunta-alan ympäristöpanostuksia, sillä vihreä laina ja vihreä leasing ovat asiakkaille muuta rahoitusta edullisempia. Kesäkuun lopussa 2018 Kuntarahoitus oli myöntänyt vihreää rahoitusta 1 191 miljoonan euron edestä (31.12.2017: 1 022 miljoonaa euroa).

Lainarahoituksen lisäksi Kuntarahoituksen leasingrahoitus lisää tasaisesti suosiotaan myös suurissa investoinneissa kuten rakennuksissa, joihin se tarjoaa vaihtoehtoisen rahoitusmuodon. Kuntarahoituksen leasingkanta oli kesäkuun lopussa 511 miljoonaa euroa (31.12.2017: 432 miljoonaa euroa).

Kuntarahoituksen tytäryhtiön Inspiran palvelujen kysyntä jatkui alkuvuonna tasaisena. Sote- ja maakuntauudistukseen valmistautumiseen liittyvät selvitykset, esimerkiksi kiinteistöjen hallintaan liittyen olivat erityisen kysytyjä. Inspiralla on ollut merkittävä rooli myös esimerkiksi elinkaarihankkeiden kilpailutuksessa. Inspiran liikevaihto tammi–kesäkuussa oli 1,2 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 1,4 miljoonaa euroa). Alkuvuoden liiketulos oli -0,1 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 0,2 miljoonaa euroa).

Toiminta kansainvälisillä pääomamarkkinoilla

Kaikki Kuntarahoituksen varainhankinta tehdään kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta, ja yhtiö hyötyy Suomen ja suomalaisen kuntasektorin erinomaisesta maineesta sijoituskohteena. Kuntarahoitus on pääomamarkkinoilla laajasti tunnettu ja aktiivinen toimija: tammi–kesäkuussa 2018 tehtiin pitkäaikaisia varainhankintajärjestelyjä yhteensä 129 kappaletta (1.1.–30.6.2017: 152).

Tammi–kesäkuussa 2018 Kuntarahoitus teki pitkäaikaista varainhankintaa 4 100 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 5 411 miljoonaa euroa). Lyhytaikaisia Kuntarahoituksen velkasitoumuksia (ECP) laskettiin liikkeeseen alkuvuoden aikana 7 994 miljoonaa euroa (1.1.–30.6.2017: 4 305 miljoonaa euroa) ja kannan määrä oli kesäkuun lopussa 4 423 miljoonaa euroa (31.12.2017: 3 833 miljoonaa euroa).

Koko varainhankinnan kanta oli kesäkuun 2018 lopussa 30 633 miljoonaa euroa (31.12.2017: 30 153 miljoonaa euroa). Kuntarahoitus laski liikkeeseen neljä viitelainaa, joista kaksi oli Yhdysvaltain dollarimääräisiä, yksi Britannian puntamääräinen ja yksi euro-määräinen. 15 vuoden mittainen 500 miljoonan euron laina on yhtiön historian toistaiseksi pisin viitelaina. Kaikki viitelainat olivat erittäin onnistuneita.

Kaiken kaikkiaan alkuvuoden 2018 aikana on laskettu liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja 9:ssä eri valuutassa (1.1.–30.6.2017: 12). Valuuttojen lisäksi varainhankintaa hajautetaan myös eri markkinoille, eri maturiteetteihin ja eri sijoittajaryhmiin. Valuuttakurssiriskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi.

Toukokuussa 2018 Nasdaq Helsinki avasi vastuullisten bondien markkinan. Kuntarahoitus kaksoislistasi kaksi vihreää bondiaan Helsinkiin ollen uuden markkinan ensimmäinen liikkeeseenlaskija. Pohjoismaat ovat olleet uranuurtajia vihreiden bondien markkinalla, ja Kuntarahoitus on Suomessa uuden markkinan edelläkävijä.

Kuntarahoituksen varainhankinnan perustana on hajautuksen lisäksi luotettava, nopea ja joustava toiminta. Valtaosa varainhankinnasta tehdään vakioituina liikkeeseenlaskuina velkaohjelmien alla.

Yhtiön likviditeettitilanne on säilynyt erinomaisena alkuvuoden 2018 aikana. Kuntarahoituksen sijoitustoiminta on pääasiassa etukäteisvarainhankinnalla hankittujen varojen hallinnoimista. Varat sijoitetaan likvideihin, hyvän luottoluokituksen omaaviin rahoitusinstrumentteihin, joilla turvataan liiketoiminnan jatkuminen kaikissa markkinatilanteissa.

Kesäkuun 2018 lopussa likvidien varojen kokonaismäärä oli 9 273 miljoonaa euroa (31.12.2017: 9 325 miljoonaa euroa). Arvopaperisijoitusten kokonaismäärä oli 5 236 miljoonaa euroa (31.12.2017: 5 755 miljoonaa euroa) ja niiden keskimääräinen luottoluokitus AA (31.12.2017: AA). Arvopaperisalkun keskimääräinen maturiteetti oli kesäkuun lopussa 2,4 vuotta (31.12.2017: 2,5 vuotta).

Tämän lisäksi muita sijoituksia oli 4 037 miljoonaa euroa (31.12.2017: 3 570 miljoonaa euroa), josta keskuspankkitalletuksia 4 018 miljoonaa euroa (31.12.2017: 3 554 miljoonaa euroa) ja rahamarkkinatalletuksia luottolaitoksiin 19 miljoonaa euroa (31.12.2017: 16 miljoonaa euroa).

Kuntarahoituksen luottoluokitukset

Luottoluokituslaitos Standard & Poor's uudisti alkuvuonna julkisen sektorin rahoituslaitoksia koskevia luokituskriteerejään. Osana uutta luokitusmetodologiaa se ilmoitti toukokuussa arvioivansa uudestaan Kuntarahoituksen luottoluokituksen yhdessä

yhdeksän muun julkiseen sektoriin keskittyneen rahoituslaitoksen luokituksen tavoin. Heinäkuussa Standard & Poor's vahvisti Kuntarahoituksen luottoluokituksen pysyvän ennallaan luokassa AA+ (näymät vakaat).

Kuntarahoituksen luottoluokitukset

Luokituslaitos	Pitkäaikainen varainhankinta	Näymät	Lyhytaikainen varainhankinta
Moody's Investors Service	Aa1	Vakaat	P-1
Standard & Poor's	AA+	Vakaat	A-1+

Vakavaraisuus

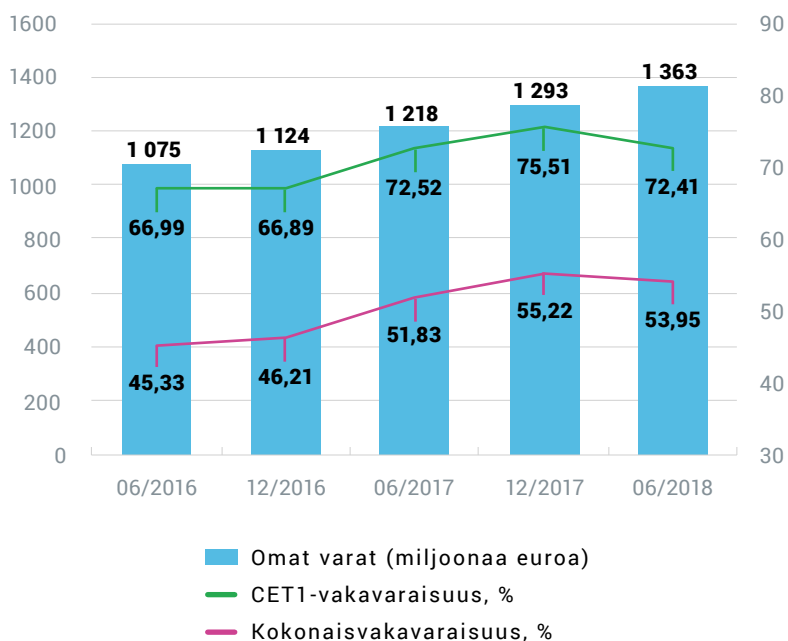
Kuntarahoitus-konsernin omat varat yhteensä suhteessa kokonaisriskin määrään olivat 72,41 % kesäkuun 2018 lopussa (31.12.2017: 75,51 %) ja CET1-vakavaraisuus oli 53,95 % (31.12.2017: 55,22 %). Vakavaraisuussuhde laski vuoden vaihteesta 3,1 prosenttiyksikköä johtuen pääosin vastuun arvonokaisuriskin kasvusta. Konsernin vakavaraisuus on pysynyt vahvana ja se ylittää selvästi lakisääteisen ja viranomaisten asettamat vähimmäisvakavaraisuusvaatimukset.

Vähimmäispääomavaatimus vakavaraisuudelle on 8 % ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 %. Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomavaatimus on 2,5 % sekä muu rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen (O-SII) lisäpääomavaatimus Kuntarahoitukselle on 0,5 %. Finanssivalvonta tekee päätöksen muutuvasta lisäpääomavaatimuksesta neljännesvuosittain ja päätti olla asettamatta kesäkuussa 2018 muuttuvaa

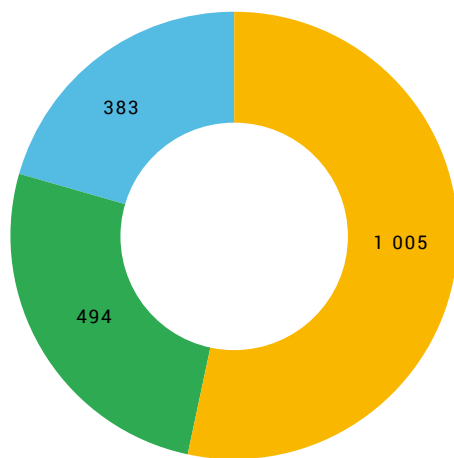
lisäpääomavaatimusta. Vastuiden maantieteellisen jakauman perusteella määrittyvä luottolaitoskohtainen lisäpääomavaatimus on Kuntarahoitukselle 0,36 %, ja näin ollen CET1-vakavaraisuuden alaraja on 7,86 % ja kokonaisvakavaraisuuden alaraja 11,36 %.

Euroopan keskuspankki on asettanut osana vuosittaista valvojan arviota (SREP) Kuntarahoitukselle 1,75 % lisäpääomavaatimuksen (P2R), joka tuli voimaan vuoden 2018 alusta. P2R-lisäpääomavaatimuksen huomioiva minimitaso CET1-vakavaraisuudelle on 9,61 % ja kokonaisvakavaraisuudelle 13,11 %. Samassa yhteydessä EKP päivitti myös ohjeluontoisen 4,0 % lisäpääomavaatimuksen (P2G), jonka alittaminen ei esimerkiksi vaikuta voitonjakoon. Näin ollen huomioiden lisäpääomavaatimuksen ja ohjeluontoisen lisäpääomavaatimuksen uusi CET1-vakavaraisuuden minimitaso on 13,61 % kesäkuun 2018 lopussa.

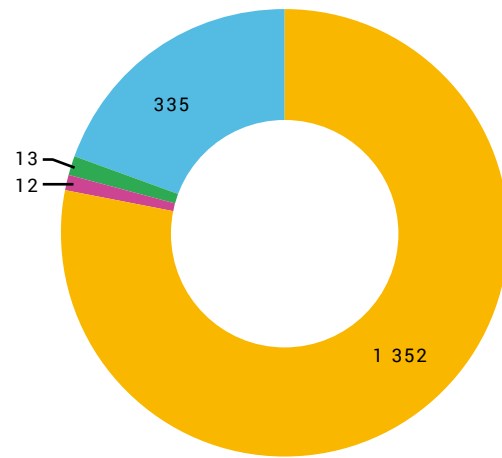
Omat varat ja vakavaraisuus

Kokonaisriskin määrä 06/2018 (MEUR)

- Luotto- ja vastapuoliriski 1 005
  - CVA Var 494
  - Operatiivinen riski 383
- Yhteensä 1 882**

Kokonaisriskin määrä 12/2017 (MEUR)

- Luotto- ja vastapuoliriski 1 352
  - Markkinariski 13
  - CVA Var 12
  - Operatiivinen riski 335
- Yhteensä 1 712**

Finanssivalvonta päätti joulukuussa 2017 korottaa Kuntarahoituksen muun rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen (O-SII) lisäpääomavaatimusta 0,5 %:sta 1,0 %:iin. Tämä vaatimus tuli voimaan 1.7.2018. Heinäkuun 2018 alusta uusi minimitaso CET1-vakavaraisuudelle huomioiden P2R-lisäpääomavaatimus on 10,11 %.

Lisäksi Finanssivalvonta teki kesäkuussa 2018 makrovakauspäätöksen rakenteellisista lisäpääomavaatimuksista ja päätti asettaa luottolaitoksille järjestelmäriskipuskurin. Kuntarahoituksen osalta asetettu järjestelmäriskipuskuriin perustuva lisäpääomavaatimus on 1,5 %. Samassa yhteydessä Finanssivalvonta tarkasteli globaalisti ja kansallisesti merkittävien luottolaitosten G-SII/B- ja O-SII-lisäpääomavaatimuksia, jolloin Finanssivalvonta laski Kuntarahoituksen O-SII-vaatimuksen 0,5 %:iin. Järjestelmäriskipuskuri ja O-SII-lisäpääomavaatimus ovat rinnakkaisia puskureita, joista sovelletaan suurempaa. Nämä vaatimukset tulevat voimaan 1.7.2019, jolloin minimitaso CET1-vakavaraisuudelle on 10,61 %.

Kuntarahoitus-konsernin ydinpääoma oli katsauskauden lopussa 1 016 miljoonaa euroa (31.12.2017: 946 miljoonaa euroa) ja ensisijainen pääoma oli 1 363 miljoonaa euroa (31.12.2017: 1 293 miljoonaa euroa). Toissijaista omaa pääomaa ei ollut ja omat varat yhteensä olivat 1 363 miljoonaa euroa (31.12.2017: 1 293 miljoonaa euroa).

Ydinpääomaan on sisältyy puolivuosisijakson 1.1.–30.6.2018 voitto, sillä puolivuosisijakausen tulos on ollut yleisluontoisen tarkastuksen kohteena ja näin ollen jakson voitto voidaan lukea ydinpääomaan Euroopan keskuspankin myöntämän vakavaraisuusasetuksen mukaisen luvan perusteella.

Konsernin riskipainotetut saamiset kasvoivat 9,9 % vuoden 2017 lopusta ollen 1 882 miljoonaa euroa katsauskauden lopussa (31.12.2017: 1 712 miljoonaa euroa). Luotto- ja vastapuoliriskin kokonaisriski pieneni vuoden 2017 lopun 1 352 miljoonasta eurosta 1 005 miljoonaan euroon katsauskauden lopussa. Kesäkuussa 2018 tarkennettiin johdannaisten nettoutussopimusten alla annettujen käteisvakuuksien käsittelyä, joka vaikutti alentavasti luotto- ja vastapuoliriskin määrään. Vastuun arvonkaisu riski kasvoi 494 miljoonaan euroon (31.12.2017: 12 miljoonaa euroa). Vastuun arvonkaisu riskin laskennassa ei ole huomioitu Kuntien takauskeskuksen antamia takauksia tiettyihin johdannaisvastapuoliin muuttuneen viranomais-tulkinnan vuoksi. Kesäkuun 2018 lopussa valuuttaposisio oli alle 2 % omista varoista, joten markkinariskille ei ole laskettu omien varojen vaatimusta EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklan 351 mukaisesti. Kuntarahoitus laskee operatiivisen riskin pääomavaateen perusmenetelmällä. Operatiivisen riskin riskipainotetut saamiset kasvoivat 48 miljoonaa euroa 383 miljoonaan euroon johtuen tuottoindikaattorin kasvusta katsauskauden lopussa.

Tarkempi kuvaus konsernin ja emoyhtiön omista varoista ja vakavaraisuudesta on tämän puolivuosi-katsauksen liitteessä 12. Lisäksi yhtiö julkaisee puoli-vuosikatsauksesta erillisen Pilari III H1/2018 -raportin, joka on saatavilla yhtiön verkkosivuilla englanniksi.

Vähimmäisomavaraisuusaste, maksuvalmiusvaatimus ja MREL-vaatimus

Vähimmäisomavaraisuusastetta (leverage ratio) koskevan ehdotuksen käsittely on kesken EU-tasolla. Kuntarahoituksen vähimmäisomavaraisuusaste kesä-kuun 2018 lopussa oli 3,97 % (31.12.2017: 3,84 %) laskettuna tällä hetkellä voimassa olevia laskentaperi-aatteita noudattaen.

Maksuvalmiusvaatimus (Liquidity Coverage Ratio, LCR) oli kesäkuun lopussa 183 % (31.12.2017: 173 %). Vuoden 2018 alusta lähtien vakavaraisuussääntelyn mukainen maksuvalmiusvaatimus tulee olla 100 % tai enemmän.

Kuntarahoitus varautuu myös EU-tasolla valmistettavaan pysyvän varainhankinnan vaatimukseen (NSFR), joka tulee voimaan vasta vuonna 2020.

Yhteinen kriisintarkkailuneuvosto (SRB) on päättänyt olla asettamatta yhtiölle omien varojen ja alen-tamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärää (MREL-vaade) vuodelle 2018.

Hallinnointikäytäntö

Kuntarahoitus noudattaa yhtiölainsäädännön lisäksi luottolaitostoiminnasta annetun lain vaatimuksia hallinnon järjestämisestä, ja hallintoon liittyvät käytännöt on kuvattu tarkemmin yhtiön verkkosivuilla. Kuntarahoitus julkistaa vuosikertomuksen julkistamisen aikaan verkkosivuillaan toimintakertomuksesta erillisen arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7§:n mukaisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästään sisältäen kuvauksen taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä. Selvitys pitää sisällään myös luottolaitostoiminnasta annetun lain edellyttämät kuvaukset hallinnosta sekä tiedot siitä, miten yhtiön noudattaa pörssiyhtiöitä koskevaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Koska Kuntarahoitus on yksinomaan listattujen joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskija, ja sen osakkeet eivät ole julkisen kaupankäynnin kohteena, Kuntarahoituksen kannalta ei ole tarkoituksenmukaista suoraan soveltaa kyseistä koodia. Yhtiö on tästä huolimatta laatinut omat sisäiset hallintoa koskevat ohjeensa kyseisen koodin pohjalta.

Yhtiökokous

Kuntarahoituksen varsinainen yhtiökokous pidettiin 28.3.2018. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen tilikaudelta 2017 ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että osinkoa jaetaan 0,16 euroa osakkeelta, yhteensä 6 250 207,68 euroa, ja että muut voitonjakokelpoiset varat, 89 206 444,47 euroa, jätetään omaan pääomaan.

Varsinainen yhtiökokous nimitti omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenet toimikaudelle 2018–2019 (vuoden 2018 varsinaisesta yhtiökokouksesta seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti). Yhtiökokous päätti myös omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenille maksettavien palkkoiden määrät.

Kokouksessa valittiin lisäksi yhtiön tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajana KHT Marcus Tötterman, joka toimi päävastuullisena tilintarkastajana myös edellisellä tilikaudella.

Hallitus

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 28.3.2018 omistajien nimitysvaliokunta teki ehdotuksen yhtiökokoukselle yhtiön hallitukseen valittavista henkilöistä toimikaudelle, joka alkoi vuoden 2018 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous päätti valita hallituksen jäseniksi seuraavat henkilöt: Helena Walldén (hallituksen puheenjohtaja), Tuula Saxholm (hallituksen varapuheenjohtaja), Fredrik Forssell, Minna Helppi, Markku Koponen, Jari Koskinen, Kari Laukkanen ja Vivi Marttila.

Toimintaansa tehostaakseen hallitus on perustanut avustaviksi ja valmisteleviksi toimielimiksi tarkastus-, riski- ja palkitsemisvaliokunnan.

Tarkastusvaliokunnan jäseninä toimivat Markku Koponen (puheenjohtaja), Kari Laukkanen ja Vivi Marttila. Riskivaliokunnan jäseninä toimivat Fredrik Forssell (puheenjohtaja), Minna Helppi ja Kari Laukkanen. Palkitsemisvaliokunnan jäseninä toimivat Helena Walldén (puheenjohtaja), Tuula Saxholm, Markku Koponen ja Jari Koskinen.

Vuoden 2017 varsinaisesta yhtiökokouksesta vuoden 2018 varsinaiseen yhtiökokoukseen asti hallitukseen kuuluivat seuraavat jäsenet: Helena Walldén (puheenjohtaja), Tapani Hellstén (varapuheenjohtaja), Fredrik Forssell, Minna Helppi, Teppo Koivisto, Jari Koskinen, Vivi Marttila ja Tuula Saxholm.

Yhtiön hallituksen ja sen valiokuntien toimintaa on selostettu tarkemmin yhtiön verkkosivuilla.

Henkilöstö

Kuntarahoitus-konsernissa työskenteli kesäkuun 2018 lopussa 147 henkilöä (31.12.2017: 134), joista emoyhtiössä 136 henkilöä (31.12.2017: 119).

Kuntarahoituksen toimitusjohtajana toimii Esa Kallio. Hänet nimitettiin toimitusjohtajan tehtävään 28.2.2018. Toimitusjohtajan sijaisena toimii johtaja Mari Tyster 1.3.2018 alkaen. Lisäksi Kuntarahoituksen johtoryhmään kuuluvat johtajat Toni Heikkilä, Jukka Helminen, Rainer Holm, Joakim Holmström sekä Marjo Tomminen.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tarkastustoiminta on ollut ulkoistettuna Deloitte & Touche Oy:lle, joka raportoi toiminnastaan suoraan hallitukselle ja sen tarkastusvaliokunnalle.

Sisäisen tarkastuksen tehtäviin kuuluu valvoa Kuntarahoituksen taloudellisen ja muun johtamisformaation luotettavuutta ja oikeellisuutta. Lisäksi sen tehtävänä on varmistaa, että yhtiöllä on toimintaa varten riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt manuaaliset ja tietotekniset järjestelmät ja että toimintaan liittyvien riskien hallinta on riittävää.

Yhtiön hallitus on käynnistänyt katsauskaudella sisäisen tarkastuksen toiminnan painopisteen muutettavaksi ulkoistetusta järjestelystä sisäisesti hoidettavaksi ja on nimittänyt yhtiön sisäisestä tarkastuksesta vastaavan johtajan, joka raportoi suoraan tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle. Tämän uuden position myötä on tarkoitus kehittää yhtiön sisäisen tarkastuksen toimintaa ja arvioida sen yhteydessä myös miten yhtiö käyttää jatkossa ulkoisia resursseja tukemaan sisäisen tarkastuksen toimintaa.

Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema

Kuntarahoituksen liiketoiminta edellyttää riittäviä riskienhallintamekanismeja, joilla varmistetaan yhtiön riskiaseman säilyminen hallituksen vahvistamisessa puitteissa. Kuntarahoitus soveltaa riskienhallinnassaan hyvin konservatiivisia periaatteita. Tavoitteena on kokonaisriskiaseman säilyttäminen niin matalalla tasolla, että yhtiön hyvää luottoluokitusta (Aa1/AA+) ei vaaranneta.

Kuntarahoitus kartoittaa säännöllisesti toimintaansa liittyviä riskejä ja kehittää jatkuvasti menetelmiä riskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi. Riskejä arvioidaan säännöllisesti toteutettavien riskianalyyysien avulla. Analyyysien tavoitteena on tunnistaa toimintaympäristön muutosten mukanaan tuomia uusia haasteita ja riskejä sekä priorisoida riskit ja niiden hallinta analyyysien tulosten perusteella. Yhtiö suojautuu ja vähentää tunnistamia riskejä vakuuksilla, takauksilla, johdannaisilla, vakuutuksilla ja aktiivisella riskien hallinnalla. Kuntarahoituksella ei ole arviotensa mukaan sellaisia johdannaisia, joissa johdannaisvastapuolen luottokelpoisuuden ja korkotason välillä on samansuuntainen korrelaatio (ns. wrong-way-riski).

Yhtiön riskiasemassa ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2018 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Riskit pysyivät asetettujen limiittien puitteissa, ja yhtiön arvion mukaan riskienhallinta on täyttänyt sille asetetut vaatimukset. Yhtiön riskiasemasta raportoidaan säännöllisesti hallitukselle osana kuukausittaista riskiraportointia. Lisäksi riskienhallintajohtaja esittää vähintään puolivuositain hallituksen riskivaliokunnalle laajemman kokonaiskatsauksen yhtiön riskiasemasta suhteessa eri riskialueisiin.

Riskienhallinnasta on kerrottu tarkemmin vuoden 2017 tilinpäätöksessä sekä vuosikertomuksesta erillisenä julkaistussa Pilari III 2017 -raportissa. Molemmat julkaisut ovat saatavilla yhtiön verkkosivuilla.

Strategiset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan sitä, että Kuntarahoitus valitsisi väärän strategian pyrkiessään taloudellisesti tulokselliseen toimintaan tai että yhtiö ei pystyisi sopeuttamaan valittua strategiaa toimintaympäristön muutoksiin. Konsernin strategisten riskien hallinta perustuu jatkuvaan seurantaan ja analyysiin asiakkaiden tarpeista, ennusteisiin markkinoiden kehityksestä sekä kilpailutilanteen ja toimintaympäristön muutosten analysointiin. Riskejä ja niiden merkittävyyttä arvioidaan vuosittain osana strategiaprosessia sekä johtoryhmän toteuttaman vuosittaisen arvioinnin yhteydessä. Nykyinen strategia ulottuu vuoteen 2022, ja sitä päivitetään vähintään vuosittain.

Luottoriski

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä mahdollisuutta, että sopimusvastapuoli ei suoriudu sitoumuksistaan yhtiölle. Kuntarahoituksen asiakkaita ovat kunnat, kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet. Kuntarahoitus voi myöntää luottoja ja leasingrahoitusta ilman erillistä vakuutta ainoastaan suoraan kunnalle tai kuntayhtymälle. Muille luotoille vakuudeksi hyväksytään vain kunnan tai kuntayhtymän omavelkainen takaus, niiden täytetäkaus tai valtion täytetäkaus. Kun lainassa on kunnan tai valtion täytetäkaus edellytetään luotolle ensisijainen kiinnitys. Ensisijaisen kiinnityksen määrän on oltava 1,2 kertaa luoton määrä. Näiden takausten käyttö luottoriskiä pienentävänä menetelmänä mahdollistaa sen, että kaikki myönnetyt luotot luetaan vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokkaan. Yhtiö ei kanna leasingkohteiden jäännösarvoriskiä. Kuntarahoituksella ei ole ollut toimintansa aikana luottotappioita asiakkaidensa rahoituksessa. Yhtiöllä ei ole asiakaskohtaisia limiittejä, koska kaikki luotonanto on vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokan asiakkaille. Yhtiö kuitenkin analysoi säännöllisesti asiakkaidensa luottoriskiä ja maksukäyttäytymistä.

Luottoriskiä Kuntarahoitukselle aiheutuu myös etukäteisvarainhankintasioituksesta ja johdannaisinstrumenteista. Vastapuolten valinnassa sovelletaan luottoriskin arvioinnin osalta yhtiön hallituksen hyväksymiä, ulkoiseen luottoluokitukseen perustuvia periaatteita ja limiittejä. Luottoriskin seurannassa käytetään saamistodistusten nimellisarvoja ja johdannaisten luottovasta-arvoja (käyvän arvon menetelmä).

Kuntarahoitus rajoittaa johdannaissopimuksista syntyvää luottoriskiä solmimalla lisävakuussopimuksia (ISDA/Credit Support Annex) johdannaissopimuksien kanssa. Yhtiöllä on 51 voimassa olevaa lisävakuussopimusta, joista 39 vaatii päivittäistä vakuuksien vaihtoa. Lisäksi yhtiöllä on Kuntien takauskeskuksen myöntämiä takauksia joidenkin vastapuolten johdannaissopimusten vastapuoliriskien pienentämiseksi.

Johdannaiskaupan vastapuoliin sovelletaan luotokelpoisuuden huomioon ottavia vastapuoliriskikorjauksia (Credit Valuation Adjustment, CVA) ja Kuntarahoituksen omaa luottoriskikorjausta (Debt Valuation Adjustment, DVA). CVA lasketaan johdannaissopimukkohtaisesti simuloimalla Kuntarahoituksen odotetut positiiviset vastuut koko portfolion juoksuajalle ottaen huomioon vastapuolen maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja tappio-osuuden, joka arvioidaan menetettävän mahdollisessa tappiotilanteessa. Vastapuolen luottoriskin oikaisun laskennassa käytetään syöttötietoina mm. CSA-sopimuksien tietoja, markkinoilla yleisesti käytössä olevia oletuksia maksukyvyttömyydestä aiheutuvan todennäköisen tappion osalta sekä historialliseen luottoluokitusmatriisiin perustuvia odotettavissa olevia maksukyvyttömyyden todennäköisyyksiä. Vastaavasti määritellään DVA perustuen Kuntarahoituksen odotettuihin negatiivisiin vastuisiin ottaen huomioon Kuntarahoituksen maksukyvyttömyyden todennäköisyyden ja tappio-osuuden.

Kuntarahoitus siirtyi toukokuussa 2016 ns. EMIR-asetuksen mukaiseen OTC-johdannaissopimusten keskusvastapuoliselvitykseen. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli. Järjestelyn tarkoituksena on vähentää yksittäisiin vastapuoliin liittyviä riskejä. Kuntarahoitus käyttää kahta globaalia pankkia keskusvastapuoliselvityksessä määritysosapuolena eli clearing broker -palveluiden tarjoajana.

Markkinariski

Markkinariski tarkoittaa sitä, että yhtiölle syntyisi tappio, jos markkinahinta tai sen volatilitteetti muuttuvat yhtiön kannalta epäedulliseen suuntaan. Markkinariskejä ovat korko-, valuuttakurssi-, osakekurssi- tai muu hintariski. Kuntarahoitus hallitsee liiketoiminnasta syntyvää korkoriskiä johdannaissopimusten avulla. Korkoriskiä syntyy pääasiassa euri-bor-korkojen korkosidonaisuuden eroista taseen saamista ja velkojen välillä. Valuuttakurssiriskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset

euromääräiseksi. Yhtiöllä ei käytännössä ole valuuttakurssiriskiä. Myös muilta markkinariskeiltä suojaudutaan johdannaissopimuksilla. Johdannaissopimuksia voidaan solmia vain suojaustarkoituksessa.

Yhtiössä on asetettu limiitit seuraaville markkinariskeille:

- valuuttapositionriski
- korkoriski
  - o Value-at-Risk
  - o taseen korkoherkkyys (Economic Value)
  - o tuloriski
- etukäteisvarainhankintasioitusten hintariski

Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriski tarkoittaa sitä, että yhtiö ei eräpäivänä kykenisi selviytymään maksuvelvoitteistaan, joita rahoitussopimusten toteuttaminen tai muu rahoitustoiminta aiheuttaa. Yhtiö hallitsee maksuvalmiusriskiä rajoittamalla asiakasrahoituksen ja varainhankinnan välistä keskimaturiteettia. Lisäksi yhtiö on asettanut limiitin käytettävissä olevan likviditeetin vähimmäisriittävydelle (survival horizon). Kuntarahoituksen hallitus on asettanut maksuvalmiusriskille seuraavat limiitit: jälleenrahoitus-gap ja vähimmäisaika likvidien varojen riittävydelle.

Yhtiö on myös Suomen Pankin rahapolitiikan vastaapuoli. Yhtiö on pantannut velkakirjoja Suomen Pankille ja voi näitä vakuuksia vastaan saada keskuspankista luottoa.

Markkinoiden likviditeettiriski

Markkinoiden likviditeettiriski tarkoittaa sitä, että yhtiö ei kykenisi realisoimaan tai kattamaan positioitaan markkinahintaan, koska markkinoilla ei ole riittävästi likviditeettiä tai markkinat eivät toimi jonkin häiriön takia.

Yhtiö seuraa markkinoiden ja sijoitustuotteiden likviditeettiä jatkuvasti. Lisäksi johdannaissopimuksia solmittaessa noudatetaan markkinoiden vakiintuneita standardeja. Lähes kaikki käypään arvoon arvostettavien saamistodistusten markkina-arvot lasketaan markkinoilta saatavien hintanoteerauksien perusteella. Lopuille saamistodistuksista lasketaan markkina-arvo käyttäen muuta markkinainformaatiota.

Operatiiviset riskit

Operatiivinen riski tarkoittaa taloudellista tappion vaaraa tai muuta haitallista seuraamusta, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, puutteellisista tai epäonnistuneista menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Operatiivisiin riskeihin sisältyy myös sisäisen ja ulkoisen sääntelyn noudattamatta jättämisestä aiheutuva riski (ns. compliance-riski), oikeudelliset riskit ja maineriski. Operatiiviset riskit voivat toteutua esim. kustannuksina, korvauksina, maineen menetyksenä, vääränä positio-, riski- ja tulostietona tai toiminnan keskeytymisenä.

Operatiiviset riskit on tunnistettu osana yhtiön toimintoja ja prosesseja. Tämä on toteutettu vuosittaisella operatiivisten riskien kartoitusprojektilla, joka tehdään osastojen itsearviointina. Operatiivisten riskien hallinta on toimintojen ja osastojen vastuulla, minkä lisäksi yhtiön Riskienhallinta- ja Compliance-toiminto tukee toimintoja ja osastoja tässä työssä ja huolehtii operatiivisten riskien hallinnan koordinoivasta yhtiötasolla.

Operatiivisten riskien toteutumista seurataan systemaattisella vahinkoilmoitusraportoinnilla, jonka pohjalta tarvittaessa muutetaan toimintatapoja tai toteutetaan muita operatiivista riskiä pienentäviä toimenpiteitä. Vahinkotapahtumista raportoidaan johtoryhmälle ja hallitukselle. Operatiivisista riskeistä ei realisoitunut olennaisia tappioita vuoden 2018 ensimmäisen puolivuotiskauden aikana.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Ei olennaisia tapahtumia katsauskauden jälkeen.

Näkymät loppuvuodelle 2018

Suomen hyvä talouskasvu pitkän hitaan kasvun kauden jälkeen on ollut tervetullutta. Kansainvälisen talouden epävarmuustekijöiden ei odoteta merkittävästi vaikuttavan Kuntarahoituksen varainhankintaan tai muuhun toimintaan eikä asiakkaiden tilanteeseen. Maailman talousveturin Yhdysvaltojen talouskasvu näyttää vakaalta, mutta on syklinsä loppupuolella. Riski kauppasodan syttymisestä on myös olemassa, kun tullikiistat ja jännitteet kansainvälisessä kauppapolitiikassa lisääntyvät. Toteutuessaan tämä vaikuttaisi negatiivisesti talouskasvuun. Euroopassa Ison-Britannian EU-eroon liittyy myös entistä enemmän kysymysmerkkejä. Euroopan keskuspankin kesäkuinen ilmoitus osto-ohjelman suunnitellusta alasajosta saattaa aiheuttaa nousupaineita korkotasoon ja luottoriskipreemioihin, kun markkinoiden likviditeetti vähenee.

Suomen hallituksen valmistelu sote- ja maakuntauudistuksen toteutuksesta on edelleen kesken, ja uudistuksen kokonaisvaltaisten vaikutusten arviointi Kuntarahoituksen asiakaskenttään tai yhtiön omaan toimintaan on haastavaa. Uudistusta koskevien lakiesitysten eduskuntakäsittely on viivästynyt, mikä puolestaan lykkää uudistuksen voimaantuloa vuoden 2021 alkuun. Uudistuksella ei odoteta olevan tämän hetken arvion mukaan olennaista vaikutusta Kuntarahituksen toiminnan volyymeihin vuonna 2018.

Huomioiden edellä kuvatut toimintaympäristön näkymät ja olettaen, että korkojen kehityksessä ei tapahdu merkittäviä muutoksia markkinaodotuksiin verrattuna, Kuntarahitus odottaa liikevoiton ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia säilyvän vuonna 2018 hyvällä tasolla. Vuonna 2018 kulut tulevat jonkin verran kasvamaan johtuen henkilöstölisäyksestä, panostuksista tietojärjestelmiin sekä kohonneista viranomaismaksuista. Muutokset rahoitusmarkkinoilla voivat vaikuttaa rahoituserien käypiin arvoihin. Vuoden 2018 alussa käyttöön otettu IFRS 9 -standardi on lisännyt rahoitusinstrumenttien realisoitumattomien arvostusten kautta tulosvolatiliteettia.

Tässä esitetyt arviot perustuvat tähänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön ja toiminnan kehityksestä.

Helsingissä 14.8.2018
Kuntarahitus Oyj
Hallitus

Lisätietoja:
Toimitusjohtaja Esa Kallio, puh. 050 337 7953
Johtaja, talous, Marjo Tomminen, puh. 050 386 1764

Konsernin kehitys

	30.6.2018	31.12.2017	30.6.2017
Liikevaihto (milj. euroa)	391,5	204,1	101,2
Korkokate (milj. euroa)	118,0	228,5	110,6
%-osuus liikevaihdosta	30,1	112,0	109,2
Liikevoitto (milj. euroa)	124,4	198,4	95,9
%-osuus liikevaihdosta	31,8	97,2	94,7
Kulu-tuotto-suhde	0,17	0,18	0,19
Lainakanta (milj. euroa)	21 508	21 219	20 913
Varainhankinnan kanta (milj. euroa)	30 633	30 153	29 272
Taseen loppusumma (milj. euroa)	35 521	34 738	33 793
Oman pääoman tuotto (ROE), %	14,56	12,57	12,57
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,57	0,46	0,45
Omavaraisuusaste, %	3,92	3,86	3,71
Ydinpääoma (CET1) (milj. euroa)	1 016	946	870
Ensisijainen pääoma Tier 1 (milj. euroa)	1 363	1 293	1 218
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 363	1 293	1 218
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	53,95	55,22	51,83
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,41	75,51	72,52
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,41	75,51	72,52
Vähimmäisomavaraisuusaste, % (leverage ratio)	3,97	3,84	3,72
Henkilöstö	147	134	119

Korkokate

118,0

miljoonaa €

Lainakanta

21,5

miljardia €

Henkilöstön määrä

147

Taseen loppusumma

35,5

miljardia €

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Liikevaihto

Korkotuotot + palkkiotuotot + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot

Kulu-tuotto -suhde

Palkkiokulut + hallintokulut + poistot + liiketoiminnan muut kulut

Korkokate + palkkiotuotot + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot

Oman pääoman tuotto, % (ROE)

Liikevoitto - verot

Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus (raportointijakson alun ja lopun keskiarvo)

× 100

Koko pääoman tuotto, % (ROA)

Liikevoitto - verot

Taseen loppusumma keskimäärin (raportointijakson alun ja lopun keskiarvo)

× 100

Omavaraisuusaste, %

Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus

Taseen loppusumma

× 100

Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %

Ydinpääoma

Riskipainotetut saamiset

× 100

Ensisijainen pääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin, %

Ensisijainen pääoma

Riskipainotetut saamiset

× 100

Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %

Omat varat yhteensä

Riskipainotetut saamiset

× 100

Vähimmäisomavaraisuusaste, %

Ensisijainen pääoma

Vastuiden kokonaismäärä

× 100

Lainakanta

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - leasingsaamiset

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) edellyttämällä vaihtoehtoisilla tunnusluvuilla kuvataan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja pyritään parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä.

Taulukon luvut on esitetty miljoonina euroina.

	1.1.-30.6.2018	1.1.-30.6.2017
Korkotuotot ja vastaavat tuotot (sis. leasing)	359,0	93,4
Korkokulut ja vastaavat kulut	-241,0	17,1
AT1-pääomallain korkokulut	-8,1	-8,1
Korkokate AT1-pääomallain korot huomioiden	109,9	102,5
Korkotuotot ja vastaavat tuotot (sis. leasing)	359,0	93,4
Palkkiotuotot	1,2	1,8
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-6,5	4,4
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	-	0,0
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	0,0	-
Suojauslaskennan nettotuotot	37,8	1,5
Liiketoiminnan muut tuotot	0,0	0,1
Liikevaihto	391,5	101,2
Palkkiokulut	2,0	1,9
Hallintokulut	13,1	10,3
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	1,2	0,9
Liiketoiminnan muut kulut	9,7	9,3
Kulut	26,0	22,5
Korkokate	118,0	110,6
Palkkiotuotot	1,2	1,8
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-6,5	4,4
Myytavissä olevien rah. varojen nettotuotot	-	0,0
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	0,0	-
Suojauslaskennan nettotuotot	37,8	1,5
Liiketoiminnan muut tuotot	0,0	0,1
Tuotot	150,5	118,4
Kulut	26,0	22,5
Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	118,8	111,4
Kulu-tuottosuhte ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	0,22	0,20
Korkokate	118,0	110,6
Palkkiotuotot	1,2	1,8
Palkkiokulut	2,0	1,9
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-0,4	-1,0
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	-	0,0
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	0,0	-
Liiketoiminnan muut tuotot	0,0	0,1
Hallintokulut	13,1	10,3
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	1,2	0,9
Liiketoiminnan muut kulut	9,7	9,3
Odotettavissa olevat luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatuista rahoitusvaroista	-0,2	-
Muiden rahoitusvarojen odotettavissa olevat luottotappiot ja arvonalentumistappiot	0,0	-
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	92,7	88,9

	1.1.-30.6.2018	1.1.-30.6.2017
Velat luottolaitoksille	4 245	3 902
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	553	647
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	26 648	26 304
Yhteensä	31 447	30 853
- CSA-vakuudet (saadut)	-813	-700
Varainhankinnan kanta yhteensä	30 633	30 153
Liikevoitto	124,4	198,4
Verot	-24,9	-39,7
Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus (kauden alun ja lopun keskiarvo)	1 366,2	1 261,9
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	14,56	12,57
Tilikauden laaja tulos	115,9	82,6
Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus (kauden alun ja lopun keskiarvo)	1 366,2	1 261,9
Oman pääoman tuotto, % (ROE) käyvin arvoin	16,96	13,54
Liikevoitto	124,4	198,4
Verot	-24,9	-39,7
Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)	35 129,3	34 395,2
Koko pääoman tuotto, % (ROA)	0,57	0,46
Oma pääoma	1 392,9	1 339,4
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-
Taseen loppusumma	35 520,5	34 738,1
Omavaraisuusaste, %	3,92	3,86
Ydinpääoma (CET1)	1 015,6	945,5
Riskipainotetut saamiset	1 882,3	1 712,3
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	53,95	55,22
Ensisijainen pääoma (Tier 1)	1 363,0	1 293,0
Riskipainotetut saamiset	1 882,3	1 712,3
Ensisijainen pääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,41	75,51
Omat varat yhteensä	1 363,0	1 293,0
Riskipainotetut saamiset	1 882,3	1 712,3
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,41	75,51
Ensisijainen pääoma (Tier 1)	1 363,0	1 293,0
Vastuiden kokonaismäärä	34 363,4	33 636,3
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	3,97	3,84

Tase, konserni

(1 000 €)	30.6.2018	31.12.2017
VARAT		
Käteiset varat	4 017 525	3 554 182
Saamiset luottolaitoksilta	1 374 941	1 251 391
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	22 018 669	21 650 847
Saamistodistukset	6 204 906	6 494 234
Osakkeet ja osuudet	9 603	9 662
Johdannaissopimukset	1 517 611	1 433 318
Aineettomat hyödykkeet	12 756	10 196
Aineelliset hyödykkeet	1 949	2 594
Muut varat	189 421	157 862
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	173 161	173 853
VARAT YHTEENSÄ	35 520 542	34 738 139
VELAT JA OMA PÄÄOMA		
VELAT		
Velat luottolaitoksille	4 245 482	3 902 480
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	553 025	646 558
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	26 648 097	26 303 961
Johdannaissopimukset	2 332 625	2 216 034
Muut velat	9 798	2 587
Siirtovelat ja saadut ennakot	121 924	124 574
Laskennalliset verovelat	216 647	202 522
VELAT YHTEENSÄ	34 127 598	33 398 716
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	42 583	42 583
Vararahasto	277	277
Käyvän arvon rahasto - sijoitukset	2 510	28 944
Oman luottoriskin rahasto	-31 508	-
Suojauskustannusrahasto	8 068	-
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	983 195	879 799
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	1 045 491	991 969
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	347 454	347 454
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 392 945	1 339 422
VELAT JA OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	35 520 542	34 738 139

Tuloslaskelma, konserni

(1 000 €)	1.1.-30.6.2018	1.1.-30.6.2017
Korkotuotot ja vastaavat tuotot	358 990	93 422
Korkokulut ja vastaavat kulut	-240 989	17 143
KORKOKATE	118 001	110 564
Palkkiotuotot	1 169	1 822
Palkkiokulut	-1 969	-1 903
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	-6 541	4 425
Myytävässä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	-	-46
Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot	7	-
Suojauslaskennan nettotulos	37 821	1 533
Liiketoiminnan muut tuotot	45	62
Hallintokulut	-13 138	-10 335
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-1 158	-932
Liiketoiminnan muut kulut	-9 741	-9 338
Luottotappiot jaksotettuun hankintamenoön kirjatuihin rahoitusvaroihin	-173	-
Muiden rahoitusvarojen luottotappiot ja arvonalentumistappiot	44	-
LIIKEVOITTO	124 368	95 852
Tuloverot	-24 907	-19 193
TILIKAUDEN VOITTO	99 461	76 659
Tilikauden voiton jakautuminen		
Emoyrityksen omistajille	99 461	76 585
Määräysvallattomille omistajille	-	75

Laaja tuloslaskelma, konserni

(1 000 €)	1.1.-30.6.2018	1.1.-30.6.2017
Tilikauden voitto	99 461	76 659
Muut laajan tuloksen erät		
Myöhemmin tulosvaikutteiset erät (IAS 39)		
Käyvän arvon muutoksista	-	7 253
Tuloslaskelmaan siirretty erä	-	136
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisiksi (IFRS 9)		
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos, netto	3 660	-
Suojaukskustannuksen (cost-of-hedging) muutos	19 984	-
Myöhemmin tulosvaikutteiset erät (IFRS 9)		
Käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksista	-3 058	-
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretty erä	-20	-
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjatuihin rahoitusvaroihin	-44	-
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-4 104	-1 478
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ	115 878	82 571
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen		
Emoyrityksen omistajille	115 878	82 496
Määräysvallattomille omistajille	-	75

Rahavirtalaskelma, konserni

(1 000 €)	1.1.-30.6.2018	1.1.-30.6.2017
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	494 848	1 133 099
Pitkäaikaisen varainhankinnan nettomuutos	125 209	978 391
Lyhytaikaisen varainhankinnan nettomuutos	449 143	1 544 985
Pitkäaikaisten luottojen nettomuutos	-367 163	-157 331
Lyhytaikaisten luottojen nettomuutos	-229 340	-285 111
Sijoitusten nettomuutos	498 402	402 377
Vakuustalletusten nettomuutos	-82 517	-1 452 357
Korkovirta rahoitusvaroista	44 301	49 881
Korkovirta rahoitusveloista	74 986	59 547
Muut tuotot	24 288	17 713
Maksut liiketoiminnan kuluista	-34 774	-24 792
Maksetut verot	-7 687	-206
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 073	-1 758
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	302	-487
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-3 374	-1 271
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-22 000	-15 750
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-22 000	-15 750
RAHAVAROJEN MUUTOS	469 775	1 115 591
RAHAVARAT 1.1.	3 562 733	996 480
RAHAVARAT 30.6.	4 032 508	2 112 071

Rahavaroihin lasketaan mukaan seuraavat tase-erät:
Käteiset varat ja vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta.

(1 000 €)	1.1.-30.6.2018	1.1.-30.6.2017
Käteiset varat	4 017 525	2 089 438
Saamiset luottolaitoksilta	14 983	22 633
RAHAVARAT YHTEENSÄ	4 032 508	2 112 071

Laskelma oman pääoman muutoksista, konserni

(1 000 €)	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma								Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit		Oma pääoma yhteensä
	Osakepääoma	Vararahasto	Suojauskustannusrahasto	Käyvän arvon rahasto - sijoitukset	Oman luottoriskin rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarajat	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus		
OMA PÄÄOMA 31.12.2016	42 583	277	-	19 519	-	40 366	734 107	836 852	127	347 454	1 184 433
AT1-pääomalainalle maksettu korko	-	-	-	-	-	-	-12 600	-12 600	-	-	-12 600
Vuodelta 2016 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tytäryhtiön osakkeiden lunastus	-	-	-	-	-	-	-373	-373	-127	-	-500
Tilikauden voitto	-	-	-	-	-	-	158 665	158 665	-	-	158 665
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen											
Myöhemmin tulosvaikutteiset erät											
Myytävissä olevat rahoitusvarat (käyvän arvon rahasto):											
Käyvän arvon muutoksista	-	-	-	9 315	-	-	-	9 315	-	-	9 315
Tuloslaskelmaan siirretty erä	-	-	-	110	-	-	-	110	-	-	110
OMA PÄÄOMA 31.12.2017	42 583	277	-	28 944	-	40 366	879 799	991 969	-	347 454	1 339 422
IFRS 9 siirtymän vaikutus	-	-	-7 919	-23 936	-34 437	-	22 830	-43 462	-	-	-43 462
OMA PÄÄOMA 1.1.2018 IFRS 9 MUKAAN	42 583	277	-7 919	5 008	-34 437	40 366	902 628	948 507	-	347 454	1 295 960
AT1-pääomalainalle maksettu korko	-	-	-	-	-	-	-12 600	-12 600	-	-	-12 600
Vuodelta 2017 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-6 250	-6 250	-	-	-6 250
Tytäryhtiön osakkeiden lunastus	-	-	-	-	-	-	-44	-44	-	-	-44
Tilikauden voitto	-	-	-	-	-	-	99 461	99 461	-	-	99 461
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen											
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi											
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos, netto	-	-	-	-	2 928	-	-	2 928	-	-	2 928
Suojauskustannuksen (cost-of-hedging) muutos	-	-	15 987	-	-	-	-	15 987	-	-	15 987
Myöhemmin tulosvaikutteiset erät											
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista, netto	-	-	-	-2 446	-	-	-	-2 446	-	-	-2 446
Tuloslaskelmaan siirretty erä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavien rahoitusvarojen myyneistä, netto	-	-	-	-16	-	-	-	-16	-	-	-16
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavista rahoitusvaroista	-	-	-	-35	-	-	-	-35	-	-	-35
OMA PÄÄOMA 30.6.2018	42 583	277	8 068	2 510	-31 508	40 366	983 195	1 045 491	-	347 454	1 392 945

Puolivuosikatsauksen liitetiedot

Liite 1. Puolivuosikatsauksen laatimisperiaatteet

Puolivuosikatsaus on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Puolivuosikatsauksessa noudatetaan IAS 34 Osavuosisikatsaukset -standardia sekä vuoden 2017 konsernitilinpäätöksessä esitettyjä laatimisperiaatteita. Tilinpäätösperiaatteet, joita on muutettu vuoden 2018 aikana johtuen uusista ja muutetuista standardeista, on esitetty alla.

Tässä tilinpäätöksessä Kuntarahoitusta on ensimmäisen kerran soveltanut IFRS 9 ja IFRS 7R -standardit, jotka tulivat sovellettaviksi 1. tammikuuta 2018 tai sen jälkeen alkaneilta tilikausilta. IFRS 9 -standardi korvaa IAS 39 -standardin niiltä tilikausilta, jotka alkoivat 1. tammikuuta 2018 tai sen jälkeen. Liite 2 sisältää tietoa IFRS 9 -standardin soveltamisen vaikutuksista.

IAS 39:n rahoitusvarojen luokitteluryhmät (käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, myytävissä olevat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset sekä lainat ja muut saamiset) on korvattu seuraavilla:

- vieraan pääoman ehtoiset instrumentit jaksotettuun hankintamenuun
- vieraan pääoman ehtoiset instrumentit käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, joista voitot tai tappiot luokitellaan uudelleen tulosvaikutteisesti taseesta pois kirjaamisen yhteydessä
- oman pääoman ehtoiset instrumentit, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, joista voittoa tai tappioita ei luokitella uudelleen tulosvaikutteisesti taseesta pois kirjaamisen yhteydessä
- käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut rahoitusvarat.

Rahoitusvelkojen kirjaus säilyy suurelta osin samana kuin IAS 39 -standardia soveltaessa, lukuun ottamatta voittojen ja tappioiden käsittelyä, jotka syntyvät yhtiön oman luottoriskin muutoksesta rahoitusvelkojen osalta, jotka on luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi. Nämä muutokset esitetään laajan tuloksen muissa erissä ilman uudelleenluokittelua tulokseen.

Vertailukauden lukuja ei ole oikaistu IFRS 9:n käyttöönoton yhteydessä. Vuoden 2017 vertailutiedot, jotka on laadittu IAS 39 -standardin mukaisina, eivät tästä syystä ole vertailukelpoisia vuoden 2018 ensimmäiseltä puolelta vuodelta esitettyjen tietojen kanssa. IFRS 9:n käyttöönotosta seuranneet muutokset on kirjattu suoraan kertyneisiin voittovaroihin per 1.1.2018, ja näiden vaikutus on esitetty liitteessä 2, taulukossa 4.

Liitetiedot esitetään tuhansina euroina. Kaikki puolivuosisikatsauksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Puolivuosikatsaus on ollut yleisluontoisen tarkastuksen kohteena.

1. Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja arvostamisperiaatteet

1.1. Sovellettavat periaatteet 1.1.2018 lähtien

Rahoitusinstrumenttien luokittelu alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä riippuu kyseisten instrumenttien sopimusehdoista ja niiden hallinnointiin sovellettavasta liiketoimintamallista. Rahoitusinstrumentit arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon huomioiden aiheutuneet transaktiokustannukset, ellei rahoitusvaraa tai -velkaa kirjata käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Myyntisaamiset arvostetaan niiden alkuperäiseen transaktiohintaan.

1.1.1. Rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvara luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä seuraavasti: jaksotettuun hankintamenuun (amortised cost, AC), käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (fair value through other comprehensive income, FVOCI) tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti (fair value through profit or loss, FVTPL). Rahoitusvarat, jotka täyttävät edellytykset tulla arvostetuiksi jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, voidaan nimenomaisesti luokitella käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi soveltaen käyvän arvon optiota (FVO). Luokittelupäätös on peruuttamaton. Rahoitusvarojen luokittelu riippuu liiketoimintamallista, jolla rahoitusvaroja hallinnoidaan sekä rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimukseen perustuvista rahavirtaominaisuuksista. Rahoitusvarat luokitellaan uudelleen vain siinä tapauksessa, että rahoitusvarojen hallinnoinnin liiketoimintamallia muutetaan.

Liiketoimintamallin arviointi

Yhtiö on määritellyt soveltamansa liiketoimintamallit sen mukaan, mikä parhaiten kuvastaa sen rahoitusvarojen hallinnointitapaa liiketoimintatavoitteiden saavuttamiseksi. Liiketoimintamallia ei arvioida instrumenttikohtaisesti vaan ylempällä tasolla, ja liiketoimintamalli perustuu seuraavanlaisiin havaittaviin tekijöihin:

- kuinka liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen tuloksellisuutta arvioidaan ja kuinka siitä raportoidaan yhteisön johtoon kuuluville avainhenkilöille
- riskit, jotka vaikuttavat liiketoimintamallin ja sen mukaisesti hallussa pidettävien rahoitusvarojen, tuloksellisuuteen ja erityisesti tapa, jolla näitä riskejä hallitaan
- kuinka liiketoiminnan johtajia palkitaan, esim. perustuuko kompensatio hallinnoitujen varojen käypään arvoon vai kerättyihin sopimukseen perustuviin rahavirtoihin.
- odotettavissa olevien myyntien toteutumistiheys, arvo ja ajoitus.

Liiketoimintamallin arviointi perustuu kohtuudella odotettavissa oleviin skenaarioihin, eikä huonointa mahdollista (worst case) skenaariota tai stressiskenaarioita oteta huomioon. Jos rahavirrat realisoituvat alkuperäisen kirjaamisen jälkeen alkuperäisistä odotuksista poikkeavalla tavalla, yhtiö ei muuta kyseisessä liiketoimintamallissa jäljellä olevien rahoitusvarojen luokittelua vaan sisällyttää tällaiset tiedot uusien myönnettyjen tai uusien ostettujen rahoitusvarojen arviointiin jatkossa.

Kuntarahoitusta on tunnistanut kaksi eri liiketoimintamallia rahoitusvarojen hallinnoinnissa: ensimmäinen liiketoimintamalli on rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi ja toinen on liiketoimintamalli, jossa kerätään sopimukseen perustuvia rahavirtoja sekä myydään rahoitusvaroja.

Yhtiön antolainauksen liiketoimintamallin tavoite saavutetaan pitämällä hallussa rahoitusvaroja ja keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja. Lisäksi rahoitusvarat, kuten tilisaldot, rahamarkkinatalletukset, vakuustalletussuoritukset ja repo-ostosopimukset, ovat osa liiketoimintamallia, jonka tavoite saavutetaan pitämällä rahoitusvaroja sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi.

Likviditeettisijoitukset kuuluvat liiketoimintamalliin, jonka tavoite saavutetaan sekä keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja että myymällä rahoitusvaroja. Tämän liiketoimintamallin perusteella rahoitusvarat on IFRS 9:n mukaan arvostettava käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Liiketoimintamallien vaikutus rahoitusvarojen luokitteluun esitetään yksityiskohtaisesti liitteessä 2.

SPPI-testi (Solely payment of principal and interest)

Luokitteluprosessin toisessa vaiheessa yhtiö arvioi rahoitusvarojen sopimusehtoja tunnistaakseen, läpäisevätkö ne SPPI-testin.

”Pääomalla” tarkoitetaan tässä testissä rahoitusvarojen käypää arvoa alkuperäisellä kirjaushetkellä, ja se voi muuttua rahoitusvarojen elinkaaren aikana esimerkiksi pääoman takaisinmaksujen tai yli- tai alikurssin jaksottamisen johdosta.

Lainanantojärjestelyssä koron merkittävimmät osatekijät ovat tyypillisesti korvaus rahan aika-arvosta ja luottoriskistä. SPPI-arvioinnissa yhtiö käyttää harkintaa ja ottaa huomioon merkitykselliset tekijät, kuten missä valuutassa rahoitusvaroihin kuuluva erä on ja mille ajanjaksolle korko on määritetty.

Sitä vastoin sopimusehdot, jotka johtavat suurempaan kuin vähäiseen (”de minimis”) altistumiseen riskeille tai volatiliteetille sopimukseen perustuvissa rahavirroissa, jotka eivät liity pääasialliseen lainajärjestelyyn, eivät synnytä sopimukseen perustuvia rahavirtoja, jotka muodostuvat pelkästään pääoman takaisinmaksusta ja korosta jäljellä olevalle pääomalle. Näissä tilanteissa rahoitusvarallisuus erä on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Jaksotettuun hankintamenuun arvostettavat

Rahoitusvara arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun, jos se täyttää molemmat seuraavista ehdoista eikä sitä ole luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti:

- vara kuuluu liiketoimintamalliin, jonka tavoitteena rahoitusvarojen hallussapito sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi; ja
- rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Tähän ryhmään kuuluvat rahoitusvarat kirjataan alunperin käypään arvoon, jota oikaistaan näihin suoraan liittyvillä transaktiokustannuksilla. Nämä varat arvostetaan myöhemmin jaksotettuun hankintamenuun käyttämällä efektiivisen koron menetelmää. Arvon alentumisen määrittäminen perustuu odotetun luottotappion malliin, joka kuvataan luvussa 2. Rahoitusvarojen arvonalentuminen. Jaksotettuun hankintamenuun arvostetuista rahoitusvaroista saadut korot kirjataan tulosvaikutteisesti erään Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot. Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan tulosvaikutteisesti erään Luottotappiot jaksotettuun hankintamenuun kirjatusta rahoitusvaroista.

IFRS 9:n edellyttämän liiketoimintamallin arvioinnin perusteella rahoitusvaroihin, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun, sisältyy antolainaportfolio, johon lasketaan lyhyt- ja pitkäaikaiset antolainat,

rahamarkkinatalletukset, repo-ostosopimukset, pankkitiliasidot ja vakuustalletussuoritukset. Kaikkia edellä mainittuja varoja ei voida arvostaa jaksotettuun hankintamenuun liiketoimintamallin edellyttämällä tavalla, sillä tietyt lainasopimukset eivät läpäise SPPI-testiä. Kyseiset lainasopimukset arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Näiden sopimusten määrä esitetään liitteessä 2, taulukossa 2. Yhtiö suojaa pääsääntöisesti kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut antolainat, jolloin näihin sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Suojauslaskennan kohteena olevat antolainat arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat

Vieraan pääoman ehtoinen rahoitusvara arvostetaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, jos molemmat seuraavat ehdot täyttyvät, eikä sitä ole luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti:

- rahoitusvaroihin kuuluvaa erää pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan sekä keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja, että myymällä rahoitusvaroja; ja
- rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusehtojen mukaisesti tiettyinä ajankohtina toteutuvat rahavirrat, ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua.

Tähän ryhmään kuuluvat rahoitusvarat kirjataan alunperin käypään arvoon, jota oikaistaan näihin suoraan liittyvillä transaktiokustannuksilla. Myöhemmät muutokset käyvässä arvossa kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta ja esitetään Käyvän arvon rahastossa oikaistuna laskennallisella verolla. Arvon alentumisen määrittäminen perustuu odotetun luottotappion malliin, joka kuvataan kohdassa 2. Rahoitusvarojen arvonalentuminen. Valuuttakurssivoitot ja -tappiot valuuttamääräisistä saamistodistuksista kirjataan tulosvaikutteisesti erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot. Saamistodistuksista saadut korot kirjataan tulosvaikutteisesti erään Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot. Odotettavissa oleva luottotappio kirjataan tulosvaikutteisesti erään Muiden rahoitusvarojen luottotappiot ja arvonalentumistappiot. Myynnin yhteydessä, aiemmin muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattu kumulatiivinen voitto tai tappio luokitellaan uudelleen oman pääoman käyvän arvon rahastosta tulokseen ja esitetään erässä Käypään arvoon käyvän arvon rahaston kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot.

Oman pääoman ehtoisen sijoituksen, jota ei pidetä myyntitarkoituksessa, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä yhtiö voi peruttamattomasti valita, että myöhemmät käyvän arvon muutokset kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta. Kun tämä valinta on tehty, laajan tuloksen muissa erissä esitettyjä

määriä ei siirretä myöhemmin tulokseen. Näille sijoituksille saatavat osingot kirjataan tulokseen, ellei osinko ole selvästi sijoituksen hankintamenuun palautusta. Valinta tehdään sijoituskohtaisen arvioinnin perusteella. 1.1.2018 alkaen yhtiö on arvostanut kaikki oman pääoman ehtoiset sijoituksensa käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

IFRS 9:n edellyttämän liiketoimintamallin arvioinnin perusteella likviditeettisalkussa olevat sijoitukset on arvostettava käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Likviditeettisalkku koostuu pääosin kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista saamistodistuksista ja sijoitustodistuksista. Nämä sijoitukset läpäisevät SPPI-testin. Edellä mainittujen rahoitusvarojen lisäksi likviditeettisalkku sisältää sijoitusrahaston ja sijoituksia omaisuusvakuudellisiin arvopapereihin. Nämä rahoitusvarat eivät läpäise kassavirtatestiä pelkästään pääoman takaisinmaksuista ja korosta, joten ne arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kyseisten sopimusten määrä esitetään liitteessä 2, taulukossa 2.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat

Rahoitusvara luokitellaan myöhemmin käypään arvoon arvostettavaksi tulosvaikutteisesti, ellei sitä luokitella jaksotettuun hankintamenuun arvostettavaksi tai käypään arvoon arvostettavaksi muiden laajan tuloksen erien kautta. Tämä ryhmä sisältää seuraavat varat:

- johdannaiset
- vieraan pääoman ehtoiset rahoitusinstrumentit, joiden kassavirrat eivät sopimusehtojen perusteella edusta pääoman takaisinmaksuja ja korkoa jäljellä olevalle pääomalle
- oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Tämän ryhmän rahoitusvarat on alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kirjattu käypään arvoon, ja niihin liittyvät transaktiokustannukset on kirjattu toteutumishetkellä tulosvaikutteisesti. Myöhemmin nämä rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien rahoitusvarojen korot kirjataan tulosvaikutteisesti erään Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot.

Käyvän arvon optio

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä yhtiö voi nimenomaisesti määrittää tietyt rahoitusvarat käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi. Tämä peruuttamaton määrittäminen tehdään, jos se poistaa tai vähentää merkittävästi arvostukseen tai kirjaamiseen liittyviä epäjohdonmukaisuuksia (toisin sanoen poistaa kirjanpidollista epäsymmetriaa), joita saat-taisi muuten aiheutua rahoitusvarojen arvostamisesta

eri perusteilla. Rahoitusvarat, jotka Kuntarahoitus on nimenomaisesti määrittänyt arvostettaviksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti, sisältää likviditeettisalkun saamistodistukset, joiden korkoriski on suojattu korko- ja valuuttajohdannaisilla.

1.1.2. Rahoitusvelkojen luokittelu ja arvostaminen

Rahoitusvelka luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä jaksotettuun hankintamenuon (amortised cost, AC) arvostettavaksi tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti (fair value through profit or loss, FVTPL). Tietyt rahoitusvelat, jotka muuten täyttävät vaatimukset jaksotettuun hankintamenuon arvostamisesta, voidaan luokitella peruuttamattomasti nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi soveltamalla käyvän arvon optiota (fair value option, FVO). Rahoitusvelkoja ei luokitella uudelleen alkuperäisen kirjaamisen jälkeen.

Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat

Rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon, lukuun ottamatta

- johdannaisvelkoja; ja
- velkoja, jotka on määritetty arvostettaviksi tulosvaikutteisesti käypään arvoon.

Tämän ryhmän rahoitusvelat kirjataan alunperin käypään arvoon, jota oikaistaan niihin suoraan liittyvillä transaktiokustannuksilla. Tämän jälkeen velat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Veloille maksettu korko kirjataan tulosvaikutteisesti erään Korkokulut ja muut vastaavat kulut.

Rahoitusvelat, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon, sisältävät velkoja luottolaitoksille, velkoja yleisölle ja julkisyhteisöille ja yleiseen liikkeeseen laskettuja velkakirjoja. Kuntarahoitus soveltaa käyvän arvon suojauslaskentaa IFRS 9:n mukaan rahoitusvelkoihin, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon ja jotka on suojattu. Suojauslaskennan periaatteet kuvataan tämän liitteen kohdassa 3.

Yleiseen liikkeeseen lasketut strukturoidut velkakirjat voivat sisältää kytkettyjä johdannaisia. Jos kytketyn johdannaisen taloudelliset ominaispiirteet eivät liity läheisesti pääsopimuksen taloudellisiin ominaispiirteisiin, kytketty johdannainen on erotettava pääsopimuksesta ja kirjattava erikseen pääsopimuksesta, jos pääsopimus arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Pääsopimuksesta erotettu kytketty johdannainen on arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kuntarahoituksella ei ole kytkettyjä johdannaisia jaksotettuun hankintamenuon kirjatuissa rahoitusveloissa.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat

Rahoitusvelka luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi, ellei sitä ole luokiteltu jaksotettuun hankintamenuon arvostettavaksi. Tämä ryhmä sisältää johdannaissovimukset ja velat, jotka luokitellaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

Tämän ryhmän rahoitusvelat kirjataan alunperin käypään arvoon. Myöhemmät käyvän arvon muutokset esitetään tuloslaskelman erässä Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot. Veloille maksettu korko kirjataan tulosvaikutteisesti erään Korkokulut ja muut vastaavat kulut.

Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä Kuntarahoitus voi nimenomaisesti luokitella tietyt rahoitusvelat käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi.

Tämä nimenomainen luokittelu tehdään:

- jos se poistaa tai vähentää merkittävästi kirjanpidollista epäsymmetriaa (accounting mismatch); tai
- jos rahoitusvelkoja hallinnoidaan ja niiden tuloksellisuutta arvioidaan käyvän arvon pohjalta, dokumentoidun riskienhallinta- tai sijoitusstrategian mukaisesti.

Kun rahoitusvelka luokitellaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutosten osuus käyvän arvon muutoksessa esitetään erikseen laajassa tuloslaskelmassa Oman luottoriskin rahaston muutoksena.

Kuntarahoitus on luokitellut lyhytaikaiset valuuttamääräiset velkasitoumukset, jotka on suojattu FX-swappeilla, nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi. IFRS 9:ään siirtymässä yhtiö päätti lisäksi myös luokitella tietyt rahoitusvelat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaikki rahoitusvelat, jotka sisältävät erotettaviksi vaadittavia kytkettyjä johdannaisia, on määritetty käypään arvoon tulosvaikutteisesti IFRS 9:ssä. Näitä ei siten edellytetä erotettaviksi. Kuntarahoitus suojautuu näiden rahoitusvelkojen käyvän arvon muutoksilta, ja sekä suojausinstrumentti että rahoitusvelka kirjataan tuloslaskelmaan erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot.

1.2. Rahoitusvarojen ja -velkojen taseesta pois kirjaaminen

Olenaisesta ehtojen muutoksesta johtuva pois kirjaaminen

Yhtiö kirjaa rahoitusvaran, kuten antolainan, pois taseesta, kun ehdot on neuvoteltu siinä määrin uudelleen, että kyseessä on uusi laina. Uutena taseeseen kirjatut lainat luokitellaan tasolle 1 odotettavissa

olevan luottotappion laskemista varten, ellei katsota, että muokattu laina on luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Jos muutos ei johda olennaisesti muuttuneisiin rahavirtoihin, muutos ei aiheuta taseesta pois kirjaamista.

1.3. Ennen 1.1.2018 sovelletut periaatteet

Vertailukauden lukuja ei ole oikaistu IFRS 9:n vaatimusten käyttöönoton yhteydessä. Laskentaperiaatteet, joita sovellettiin 31.12.2017 päättyneellä tilikaudella, on esitetty vuoden 2017 tilinpäätöksessä.

2. Rahoitusvarojen arvonalentuminen

2.1. 1.1.2018 lähtien sovellettavat periaatteet

IFRS 9:n arvonalentumisen vaatimukset perustuvat kolmitasoiseen lähestymistapaan odotettavissa olevien luottotappioiden (Expected credit loss, ECL) määrittämiseen. Rahoitusvaroihin jotka luokitellaan jaksotettuun hankintamenuun tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaista arvonalentumisen kirjaamista. Myös rahoitusleasingsaamiset ja taseen ulkopuoliset luottolupaukset ovat arvonalentumisen soveltamisen piirissä johtuen niiden luottoriskistä. Lisätietoja rahoitusvarojen luokittelusta on annettu yllä kappaleessa 1.1.1.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen lasketaan sen luottotappion perusteella, jonka odotetaan aiheutuvan 12 kuukauden aikana, ellei alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ole tapahtunut merkittävää luottoriskin lisääntymistä, jolloin varaus lasketaan siinä tapauksessa varan koko voimassaoloajan aikana odotettavissa olevan luottotappion perusteella. Sekä voimassaoloajan että seuraavien 12 kuukauden aikana odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan yksittäiselle varalle.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittäminen

Odotettavissa olevien luottotappioiden arvonalentumismalliin sisältyvät varat luokitellaan kolmeen ryhmään. Taso 1 sisältää varat, joiden luottoriski ei ole lisääntynyt merkittävästi. Taso 2 sisältää varat, joiden luottoriski on merkittävästi lisääntynyt, ja taso 3 sisältää varat, jotka täyttävät laiminlyönnin (default) määritelmän. Laiminlyönnin määritelmä on yhtenäinen yhtiön vakavaraisuuslaskennan ja riskienhallinnan kanssa. Tasolla 1 varaus vastaa 12 kuukaudelta odotettavissa olevaa luottotappiota. Tasolla 2 ja 3 varaus vastaa koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita.

Yhtiö laskee odotettavissa olevat luottotappiot kolmen todennäköisyyksillä painotetun skenaarion perusteella määrittääkseen odotettavissa olevat maksuvajeet. Vastuun sopimukseen perustuvien kassavirtojen nykyarvoa verrataan odotettavissa olevien tulevaisuuden kassavirtojen nykyarvoon. Jos sopimukseen perustuvien kassavirtojen summa on korkeampi kuin odotettavissa olevat tulevaisuuden kassavirrat, erotus kirjataan odotettavissa olevana luottotappiona. Odotettavissa olevat tulevaisuuden kassavirrat diskontataan efektiivisellä korolla. Vakuuksien käypä arvo ja saadut takaukset otetaan huomioon odotettavissa olevien tulevaisuuden kassavirtojen laskennassa.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteet on kuvattu alla. Sen pääelementit ovat seuraavat:

- Laiminlyönnin todennäköisyys (Probability of default, PD) on arvio siitä todennäköisyydestä, että laiminlyönti tapahtuu tietyllä aikavälillä. Laiminlyönti voi tapahtua vain tietyssä aikana arvioinnin kohteena olevan ajanjakson kuluessa, jos vastuuta ei ole aiemmin kirjattu pois taseesta ja se on vielä olemassa.
- Vastuun määrä laiminlyöntihetkellä (Exposure at default, EAD) on arvio vastuun määrästä tulevaisuuden laiminlyöntihetkellä ottaen huomioon odotettavissa olevat vastuun muutokset raportointipäivämäärän jälkeen. Muutoksiin luetaan etukäteen tapahtuvat pääoman lyhennykset ja koron maksu sopimuksen aikataulun mukaisesti tai muutoin sekä odotettavissa olevat nostot sitovista järjestelyistä ja kertynyt korko maksamatta jääneistä maksuista.
- Maksujen laiminlyönnistä johtuva tappio-osuus (Loss given default, LGD) on arvio tappiosta, joka aiheutuu, kun laiminlyönti tapahtuu tietyssä ajankohtana. Se perustuu sopimukseen perustuvien kassavirtojen ja niiden kassavirtojen, joita lainanantaja odottaa saavansa, väliseen erotukseen huomioiden vakuuden realisoinnista saatavat kassavirrat.

Odotettavissa olevia luottotappioita määrittäessä yhtiö huomioi kolme skenaariota. Kuhunkin näistä liittyvät erilaiset laiminlyönnin todennäköisyydet (PD), vastuun määrät laiminlyöntihetkellä (EAD) ja tappio-osuudet (LGD). Tarvittaessa otetaan huomioon useita skenaarioita, ja arviointi sisältää sen, miten laiminlyöntyjä lainoja odotetaan perittävän takaisin sisältäen todennäköisyyden, jolla lainat maksetaan takaisin, sekä vakuuden arvon tai määrän, joka voidaan saada kyseisen varan myynnistä. Maksimijanjakso, jolta luottotappiot määritetään, on rahoitusinstrumentin sopimukseen perustuva elinikä, ellei yhtiöllä ole lainmukaista oikeutta irtisanoa sitä aikaisemmin.

Arvon alentumistappiot ja niiden palautukset kirjataan ja esitetään erikseen tappioista ja tuotoista, jotka syntyvät lainaehtojen muutoksista. Lainaehtojen muutosten voitot ja tappiot käsitellään oikaisuna rahoitusvaran bruttokirjanpitoarvoon.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperiaatteet on tiivistetty alla:

- Taso 1: Jos luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut alkuperäisen kirjaamisen jälkeen, varaus perustuu 12 kuukauden ajalta odotettavissa oleviin tappioihin. Odotettavissa olevat luottotappiot seuraavien 12 kuukauden ajalta lasketaan osuutena koko elinkaaren aikana odotettavissa olevasta luottotappiosta. Tämä osuus sisältää luottotappioita, jotka aiheutuvat rahoitusinstrumentin maksun laiminlyöntitapahtumista, jotka ovat mahdollisia 12 kuukauden kuluessa raportointipäivämäärästä. Yhtiö laskee 12 kuukauden odotettavissa olevien luottotappioiden varauksen oletettaman perusteella, että laiminlyönti tapahtuu raportointipäivää seuraavan 12 kuukauden aikana. Odotettavissa olevia 12 kuukauden laiminlyöntitodennäköisyyksiä sovelletaan ennusteeseen vastuun määrästä laiminlyöntihetkellä (EAD) ja ne kerrotaan odotettavissa olevalla tappio-osuudella (LGD) sekä diskontataan efektiivisellä korolla.
- Taso 2: Jos vastuu on osoittanut merkittävää luottoriskin lisääntymistä myöntämisen jälkeen, mutta ei ole luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut (credit impaired), yhtiö tekee varauksen odotettavissa olevista luottotappioista koko voimassaoloajalta. Laskentatapa vastaa yllä esitettyä useiden skenaarioiden käytön osalta, mutta laiminlyönnin todennäköisyydet (PD) ja tappio-osuudet (LGD) arvioidaan instrumentin koko voimassaoloajalta. Odotettavissa olevat maksuvajeet diskontataan efektiivisellä korolla.
- Taso 3: Jos tiettyjen lainojen katsotaan olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita, yhtiö kirjaa odotettavissa olevat luottotappiot koko voimassaoloajalta. Menetelmä vastaa tason 2 menetelmää, mutta laiminlyönnin todennäköisyydeksi on määritetty 100 %. Näille vastuille korkotuotto lasketaan soveltamalla efektiivistä korkoa jaksotetulle hankintamenolle (vähennettynä arvonalentumiskirjauksella).
- Rahoitusvaroja, joiden katsotaan olevan luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneita ja osto- tai myöntöhetkellä, kutsutaan nimellä POCI-varat (purchased or originated credit impaired assets). Osto- tai myöntöhetkellä POCI-varat kirjataan käypään arvoon alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja korkotuotto kirjataan myöhemmin luottoriskillä oikaistun efektiivisen koron perusteella. Odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan tai peruutetaan ainoastaan, jos vastaava muutos odotettavissa olevissa luottotappioissa on olemassa.

- Luottolupaukset: Arvioidessaan nostamattomien lainasitoumusten odotettavissa olevia luottotappioita yhtiö arvioi odotetun voimassaoloajan kuluessa todennäköisesti lainasitoumuksesta nostettavaa määrää. Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan odotettavissa olevien maksuvajeiden nykyarvon perusteella, jos laina nostetaan, kolmen todennäköisyyksillä painotetun skenaarion perusteella. Odotettavissa olevat maksuvajeet diskontataan lainan arvioidun odotettavissa olevan efektiivisen koron arvion perusteella.

Jokaisena raportointipäivänä yhtiö arvioi, ovatko vastuiden luottoriskit lisääntyneet merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen. Arviointi tehdään vastuu-kohtaisesti vertaamalla odotetun voimassaoloajan aikana tapahtuvaa laiminlyöntiriskiä raportointiajan-kohtaan ja alkuperäisen kirjaushetken välillä. Yhtiö ottaa huomioon järkevän ja perusteltavissa olevan informaation, joka on relevanttia ja saatavilla tähän tarkoitukseen ilman kohtuuttomia kustannuksia tai vaivannäköä. Jos yksi seuraavista tekijöistä osoittaa, että luottoriski on lisääntynyt merkittävästi, instrumentti siirretään tasolta 1 tasolle 2:

- merkittävän luottoriskin lisääntymisen kynnsarvot, jotka perustuvat sekä prosentuaaliseen että absoluuttiseen muutokseen laiminlyönnin todennäköisyydessä verrattuna alkuperäiseen tasoon
- kvalitatiiviset lisätekijät, kuten lainanhoitajoustot
- rahoitusvarat, joiden takaisinmaksu on viivästynyt yli 30 päivää.

Siirrot tason 2 ja tason 3 välillä perustuvat siihen, onko rahoitusvara luottoriskin johdosta arvoltaan alentunut. Rahoitusvara on arvoltaan alentunut, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä. Vastuu siirtyy odotettavissa olevien luottotappioiden tasolta toiselle, kun luoton laatu heikkenee. Jos myöhemmän ajanjakson aikana luoton laatu paranee ja aiemmin varan myöntämisen jälkeen merkittäväksi arvioitu luottoriskin lisääntyminen peruuntuu, koeajan ja tiettyjen kriteerien täyttämisen jälkeen, odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaperusta muuttuu tällöin elinkaaren aikana odotettavissa olevista luottotappioista takaisin 12 kuukauden aikana odotettavissa oleviksi luottotappioiksi.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämisessä käytetään tietoja aikaisemmista tapahtumista ja tulevaisuuteen suuntautuvaa tietoa. Tulevaisuuteen suuntautuvan tiedon käyttö odotettavissa olevien luottotappioiden mallissa vaatii harkintaa. Edellä mainittujen tekijöiden lisäksi malliin sisältyy myös merkityksellisiä makrotaloudellisia muuttujia. Niiden ennusteet sisällytetään makrotaloudellisiin skenaarioihin.

Lainanhoitojoustot ja muutetut lainat

Yhtiö tekee toisinaan myönnytyksiä tai muutoksia alkuperäisiin lainan ehtoihin lainanottajan taloudellisten vaikeuksien johdosta sen sijaan, että se ottaisi haltuunsa vakuuksia. Kaikki muutokset eivät kuitenkaan johdu asiakkaan maksukyvyyn heikentymisestä. Osa muutoksista maksusuunnitelmiin tehdään perustuen asiakassuhteen hallinnoimiseen. Nämä muutokset eivät vaikuta arvonalentumisen kirjaamiseen.

Yhtiö katsoo kyseessä olevan lainanhoitojousto, kun kyseiset myönnytykset tai muutokset annetaan lainanottajan nykyisten tai odotettavissa olevien taloudellisten vaikeuksien perusteella, eikä yhtiö olisi suostunut niihin, jos lainanottaja olisi ollut hyvässä taloudellisessa tilassa. Lainanhoitojoustoon voi liittyä maksujärjestelyjen pidentämistä ja uusista lainan ehdoista sopimista. Kun ehdot on neuvoteltu uudelleen, arvonalentuminen määritetään käyttämällä alkuperäistä, ennen ehtojen muutoksia ollutta, efektiivistä korkokantaa. Yhtiön käytäntönä on valvoa lainanhoitojoustoja sen varmistamiseksi, että tulevaisuuden maksut tullaan saamaan. Taseesta pois kirjaamis päätöksistä sekä tasojen 2 ja 3 välisestä luokittelusta päätetään tapauskohtaisesti. Jos näissä toimenpiteissä havaitaan lainaan liittyvän tappio, se esitetään liitetiedoissa ja käsitellään arvoltaan alentuneena tason 3 lainanhoitojoustona, kunnes se peritään tai kirjataan alas lopullisena luottotappiona.

Kun rahoitusvaroihin kuuluva erä on luokiteltu lainanhoitojoustoksi, se säilyy lainanhoitojoustona vähintään 24 kuukauden koeajan ajan. Jotta vara voitaisiin luokitella uudelleen ja poistaa lainanhoitojoustojen ryhmästä, asiakkaan tulee täyttää kaikki seuraavat kriteerit:

- asiakkaan on suoritettava maksuja (performing) kaikkien lainojen osalta
- kahden vuoden koeaika on umpeutunut, laskien päivämäärästä, josta lähtien lainanhoitojoustetun sopimuksen katsottiin taas suorittavan maksuja
- vähintään puolet koeajasta on saatu säännöllisiä maksuja, joiden määrä on enemmän kuin vähäinen osuus pääomasta tai korosta
- asiakkaalla ei ole sopimusta, joka olisi viivästynyt enemmän kuin 30 päivää

Lainanhoitojoustot ja maksuviivästykset raportoidaan säännöllisesti johdolle indikaattorina mahdollisesta asiakkaan maksukyvyttömyydestä.

Odotettavissa olevan luottotappiovarauksen esittäminen taseessa

Odotettavissa olevat luottotappioiden vähennyserät kirjataan tulokseen ja vastakirjaus tehdään taseeseen seuraavasti:

- jaksotettuun hankintamenuon arvostetut rahoitusvarat: varojen bruttokirjanpitoarvon vähennyksenä.
- käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostetut, vieraan pääomanehtoiset: vähennyserää ei kirjata taseen varojen bruttokirjanpitoarvon vähennyksenä, koska kyseisten varojen kirjanpitoarvo on varojen käypä arvo. Vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon. Muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt vähennyserä kirjataan tulosvaikutteisesti varojen taseesta pois kirjaamisen hetkellä.
- rahoitusleasingsaamiset: varojen bruttokirjanpitoarvon vähennyksenä.
- sitovat luottolupaukset: kirjataan varaukseksi muihin velkoihin.

Lopullisen luottotappion kirjaaminen

Rahoitusvaroista kirjataan osittainen tai täysimääräinen lopullinen luottotappio, kun yhtiö ei voi kohtuudella odottaa saavansa perityksi rahoitusvaroihin kuuluvaa erää. Tällainen tilanne on kyseessä yleensä silloin, kun yhtiö katsoo, että lainanottajalla ei ole varoja tai tulonlähteitä, jotka voisivat synnyttää riittävästi kassavirtoja alaskirjauksen kohteena olevien summien takaisin maksamiseksi. Jos lopullisen luottotappion määrä on suurempi kuin kirjattujen luottotappiovarausten määrä, erotusta käsitellään ensin varauksen lisäyksenä, minkä jälkeen varaus kuitataan bruttokirjanpitoarvosta. Kaikki myöhemmät takaisinmaksut kirjataan luottotappion vähennykseksi.

Alaskirjattuihin rahoitusvaroihin voi edelleen kohdistua perintätoimenpiteitä, joita Kuntarahoitus soveltaa eräänntyneiden saamisten takaisinperintään. Myöhemmät takaisin perityt määrät lopullisista luottotappioista vähentävät kulukirjausta tuloslaskelmassa.

2.2. Ennen 1.1.2018 sovellettu käytäntö

Vertailukauden lukuja ei ole oikaistu IFRS 9:n arvonalentumisvaatimusten käyttöönoton yhteydessä. Kirjanpitoikäntö, jota sovellettiin 31.12.2017 päättyneellä tilikaudella, on esitetty vuoden 2017 tilinpäätöksessä.

3. Suojauslaskenta

Yhtiön korko- ja valuuttakurssiriskejä hallitaan johdannaisten avulla. Ulkomaan valuutan määräiset erät muunnetaan euromääräisiksi, kiinteät ja pitkiin viitekorkoihin sidotut korkoehdot vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla ehdoiltaan lyhyempiin vaihtuviin korkoihin.

Käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan tiettyihin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, joissa suojauskohteen plain-vanilla korkosidonnaisuus on johdannaishallinnalla muutettu vaihtuvakorkoiseksi. Käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan myös kiinteäkorkoisiin valuuttamääräisiin rahoitusvelkoihin, joissa johdannaishallinnalla vaihdetaan suojauskohteen pääoma euromääräiseksi ja sen korkosidonnaisuus vaihtuvakorkoiseksi. Suojauslaskennan piirissä olevat suojaussuhteet on dokumentoitu, ja ne ovat yhtiön riskienhallinnan tavoitteiden ja strategian mukaiset. Kuntarahoitus ei sovelleta rahavirran suojauslaskentaa.

Rahoitusvarojen osalta yhtiö soveltaa käyvän arvon suojauslaskentaa IAS 39:n mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa kiinteäkorkoiseen antolainaukseen ja pitkiin viitekorkoihin sidottuun antolainaukseen. IFRS 9:n mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan kiinteäkorkoisiin leasingopimuksiin ja antolainoihin, jotka on suojattu 1:1 koronvaihtosopimuksilla ja jotka eivät sisälly portfoliosuojauslaskentaa. Edellä mainittujen rahoitusvarojen osalta suojattu riski on korkoriski.

Suojauskohteet ovat jaksotetussa hankintamenoissa lukuun ottamatta korkoriskiä, joka on käyvän arvon suojauslaskennan kohteena. Suojatun riskin arvonmuutos kirjataan suojauskohteen kirjanpitoarvon oikaisuksi tulosvaikutteisesti erään Suojauslaskennan nettotuotot. Lainoihin ja leasingiin sisältyvä asiakas- ja marginaali ei ole osa suojaussuhdetta. Suojausinstrumentteina käytetään koronvaihtosopimuksia, joissa on rahoitusvaroja vastaavat korkoehdot.

Rahoitusvelkojen osalta IFRS 9:n käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan kiinteäkorkoiseen euromääräiseen varainhankintaan ja nollakuponkikorkoiseen euromääräiseen varainhankintaan. Suojauskohteena euromääräisessä varainhankinnassa on korkoriski. IFRS 9:n käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan myös kiinteäkorkoiseen valuuttamääräiseen varainhankintaan ja nollakuponkikorkoiseen valuuttamääräiseen varainhankintaan. Kaikissa valuuttamääräisissä suojaussuhteissa yhtiö on ottanut käyttöön ns. suojauskustannuksen eriyttämisen (cost-of-hedging). Jokaisen suojaussuhteen osalta kun valuutanvaihtosopimus määritetään suojausinstrumentiksi, eri valuuttojen välinen viitekoronvaihtosopimuksen preemio

(cross currency basis) erotetaan ja jätetään suojaussuhteen ulkopuolelle. Tämä kirjataan jatkossa suojauskustannuksena. Johdannaisten koko käyvän arvon muutoksen ja suojaussuhteeseen määritetyn osuuden käyvän arvon muutoksen erotus kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta osana Suojauskustannusrahoitusta. Muutokset eri valuuttojen välisten viitekoronvaihtosopimusten preemioissa (cross currency basis) vaikuttavat siten muihin laajan tuloksen eriin eivätkä luo tehottomuutta suojaussuhteeseen.

Rahoitusvelkojen osalta suojauskohde on jaksotetussa hankintamenoissa, pois lukien suojattavan riskin osuus, johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Kuntarahoituksen luottoriski ei sisälly suojaussuhteeseen. Suojatun riskin arvonmuutos kirjataan suojauskohteen kirjanpitoarvon oikaisuksi tulosvaikutteisesti erään Suojauslaskennan nettotuotot. Suojauskohteen ja suojauksesta suojaussuhteeseen määritetyn osuuden välinen tehottomuus kirjataan tuloslaskelmaan. Luottoriskin erottaminen käyvästä arvosta on edellytys sille, että suojauslaskentaa voidaan soveltaa vain korko- ja valuuttariskeihin. Kuntarahoitus käyttää koronvaihtosopimuksia ja valuutanvaihtosopimuksia suojausinstrumentteina.

Suojauslaskennan kohteena olevien varojen ja velkojen kirjanpitoarvot esitetään liitteessä 3. Suojauslaskentaa kuuluvien johdannaisten käyvät arvot esitetään liitteessä 5. Suojauslaskennan johdannaisten ja suojauskohteiden valuuttakurssieroista johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot. Suojauskohteiden ja niitä suojaavien johdannaisten muut käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään Suojauslaskennan nettotuotot. Suojaussuhteen tehoton osuus näkyy myös tässä erässä tuloslaskelmassa. Johdannaissopimuksista saadut ja maksetut korot kirjataan suojattavien velkojen oikaisuksi erässä Korkokulut ja muut vastaavat kulut tai suojattavien varojen oikaisuksi erässä Korkotuotot ja muut vastaavat tuotot.

Suojaussuhteen tehokkuutta arvioidaan suhteen alkaessa sekä myöhemmin ajanjaksoina suojauskautella. IAS 39:n portfoliosuojauslaskennan osalta suojaussuhde on ollut tehokas, jos suojauskohteen käyvän arvon muutokset sekä suojausinstrumentin käyvän arvon muutokset ovat 80 %:n ja 125 %:n välillä. Kaikkien suojaussuhteiden tehokkuus varmennetaan suojaussuhteen alkamishetkellä sekä tämän jälkeen säännöllisesti vähintään kvartaaleittain. Kvartaalikohtainen tehokkuustestaus sisältää sekä prospektiivisen että retrospektiivisen testauksen.

4. Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaan edellyttää tiettyjä johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka ovat vaikuttaneet tilinpäätöksessä esitettäviin tuottoihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin.

Yhtiön tekemät keskeiset oletukset liittyvät tulevaisuutta ja tilinpäätöspäivän arvioita koskeviin merkittävimpiin epävarmuustekijöihin. Nämä liittyvät muun muassa käyvän arvon määrittämiseen ja rahoitusvarojen odottavissa oleviin luottotappioihin ja arvonalentumiseen. Markkinahintatiedon ollessa rajoitettua julkisesti noteeraamattomien rahoitusvarojen tai muiden rahoitusvarojen arvostaminen edellyttää johdon harkintaa. Käyvän arvon määrittämisessä käytetyt periaatteet esitetään liitteessä 4. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot. Riskienhallintaperiaatteet on kuvattu osana vuoden 2017 tilinpäätöstä.

Arvonalentumistappioiden määrittäminen IFRS 9:n mukaan edellyttää kaikissa rahoitusvarojen ryhmissä harkintaa erityisesti liittyen tulevaisuuden kassavirtojen määrään ja ajoitukseen sekä vakuuksien arvoihin, kun arvonalentumistappioita määritetään ja luottoriskin merkittävää lisääntymistä arvioidaan. Näihin arviointeihin vaikuttavat monet tekijät, joiden muutokset voivat johtaa erisuuruisiin varauksiin.

Yhtiön odotettavissa olevien luottotappioiden laskelmat ovat monimutkaisten mallien tuotosta. Mallit sisältävät lukuisia oletuksia, jotka koskevat muuttujien valintaa ja niiden keskinäisiä riippuvuuksia. Odotettavissa olevien luottotappioiden mallien elementtejä, joita pidetään harkintaa sisältävinä ja arvioina ovat:

- yhtiön sisäinen luottoluokitusmalli, joka määrittää laiminlyönnin todennäköisyydet yksittäisille luokille
- yhtiön kriteerit sen arvioimiseksi, onko luottoriskissä tapahtunut merkittävä lisääntyminen sekä kvalitatiivinen arviointi
- odotettavissa olevien luottotappioiden mallien kehittäminen mukaan lukien erilaiset kaavat ja muuttujien valinta
- makrotaloudellisten skenaarioiden ja taloudellisten muuttujien, kuten työttömyysasteen ja vakuuksien arvon, välisten suhteiden määrittäminen sekä näiden vaikutus laiminlyönnin todennäköisyyksiin (PD), laiminlyöntihetken vastuiden määrään (EAD) ja tappio-osuuksiin (LGD)
- tulevaisuuteen suuntautuvien makrotaloudellisten skenaarioiden valinta ja niiden painotetut todennäköisyydet, odotettavissa olevan luottotappiomallin taloudellisten muuttujien määrittämiseksi.

Yhtiön käytäntönä on ollut tarkastella mallejaan säännöllisesti toteutuneisiin luottotappioihin verrattuna sekä muokata malleja tarvittaessa.

Liite 2. IFRS 9 Rahoitusinstrumentit siirtymäliitetiedot

Taulukko 1. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu IFRS 9 soveltamisen aloittamisajankohtana

Taulukossa esitetään Kuntarahoituksen rahoitusvarojen ja -velkojen IAS 39 mukaiset alkuperäiset luokitteluryhmät ja IFRS 9 mukaiset uudet luokitteluryhmät 1.1.2018

Rahoitusvarat 1.1.2018 (1 000 €)	Kohta	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39 mukaan	Uusi luokitteluryhmä IFRS 9 mukaan	Alkuperäinen kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan	Uusi kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan
Käteiset varat		Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	3 554 182	3 554 182
Saamiset luottolaitoksilta		Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	1 251 391	1 250 980
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	a)	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	21 002 690	21 002 556
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	b)	Käyvän arvon optio	Jaksotettu hankintameno	153 642	151 037
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	c)	Lainat ja muut saamiset	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	62 783	63 866
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	d)	Lainat ja muut saamiset	Ei sovellu	431 732	431 732
Saamistodistukset	e)	Myytavissä olevat	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	1 815 904	1 815 904
Saamistodistukset	e)	Myytavissä olevat	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	3 811 080	3 811 080
Saamistodistukset	e)	Käyvän arvon optio	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	42 750	42 750
Saamistodistukset	f)	Käyvän arvon optio	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	69 035	69 035
Saamistodistukset	a)	Eräpäivään asti pidettävät	Jaksotettu hankintameno	748 988	748 986
Saamistodistukset	g)	Myytavissä olevat	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 607	1 607
Saamistodistukset	g)	Eräpäivään asti pidettävät	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	4 871	4 878
Osakkeet ja osuudet	h)	Myytavissä olevat	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	9 662	9 662
Johdannaissopimukset	i)	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	206 388	150 178
Johdannaissopimukset	i)	Johdannaiset suojauslaskennassa	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	237 489	308 371
Johdannaissopimukset	i)	Johdannaiset suojauslaskennassa	Johdannaiset suojauslaskennassa	989 440	994 655
Muut varat	j)	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettu hankintameno	148 205	148 156

Rahoitusvelat 1.1.2018 (1 000 €)	Kohta	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39 mukaan	Uusi luokitteluryhmä IFRS 9 mukaan	Alkuperäinen kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan	Uusi kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan
Velat luottolaitoksille	k)	Jaksotettu hankintameno	Jaksotettu hankintameno	2 670 694	2 685 367
Velat luottolaitoksille	l)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 231 786	1 287 053
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	k)	Jaksotettu hankintameno	Jaksotettu hankintameno	435 738	427 357
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	l)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	210 821	225 475
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	k)	Jaksotettu hankintameno	Jaksotettu hankintameno	16 001 331	15 987 628
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	l)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	6 469 284	6 482 821
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	m)	Käyvän arvon optio	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	3 833 346	3 834 269
Johdannaissopimukset	i)	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	258 308	202 098
Johdannaissopimukset	i)	Johdannaiset suojauslaskennassa	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	691 156	727 759
Johdannaissopimukset	i)	Johdannaiset suojauslaskennassa	Johdannaiset suojauslaskennassa	1 266 570	1 270 741

IFRS 9 laskentaperiaatteet rahoitusinstrumenttien luokittelun osalta esitetään Liitteessä 1. Näiden periaatteiden soveltaminen johti taulukossa 1 esitettyihin uudelleenluokitteluihin, joita on kuvattu tarkemmin kohdissa a)- m).

Liiketoimintamallin arvioinnin vaikutus rahoitusvarojen luokitteluun

Liiketoimintamallien kautta valituksi tulevat luokittelut vastaavat melko hyvin IAS 39:n luokittelua.

Yhtiön antolainauksen liiketoimintamallin tavoite saavutetaan keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja. Tunnistetun liiketoimintamallin perusteella yhtiön lyhyt- ja pitkäaikainen antolainaus arvostetaan IFRS 9:ssä jaksotettuun hankintamenuun. Pitkäaikainen antolainaus sisältyy tase-erään Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä. Lyhyt aikainen antolainaus, joka koostuu kuntatodistuksista ja kuntayritystodistuksista sisältyy tase-erään Saamistodistukset. IAS 39:ssä antolainaus oli valtaosin luokiteltu lainat ja muut saamiset –luokkaan ja kuntatodistukset sekä kuntayritystodistukset eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin. IFRS 9:n myötä aiemmin käyvän arvon optiolla arvostettu osuus antolainoista siirtyi jaksotettuun hankintamenuun arvostettavaksi. Rahoitusvarojen sopimusperusteisten kassavirtojen osalta suoritettun SPPI-testin seurauksena strukturoituja korkoehdottoja sisältäviä antolainoja arvostetaan käypään arvoon tuloksen kautta.

Saamiset luottolaitoksilta tase-erän sisältämät tilisaldot, rahamarkkinatalletukset, vakuustalletus-saamiset sekä repo-ostosopimukset ovat osa liiketoimintamallia, jonka tavoite saavutetaan keräämällä sopimusperusteisia rahavirtoja. Näin ollen kyseiset IAS 39:n lainat ja muut saamiset -luokkaan luokitellut rahoitusvarat arvostetaan jatkossakin jaksotettuun hankintamenuun.

Likviditeettisijoitusten osalta tunnistetun liiketoimintamallin tavoite saavutetaan sekä keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja, että myymällä rahoitusvaroja. Näin ollen kyseiset rahoitusvarat on liiketoimintamallin perustella kirjattava käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi (FVOCI) IFRS 9:ssä. Valtaosa näihin rahoitusvaroihin sisältyvistä kiinteäkorkoisista saamistodistuksista on yhtiön riskienhallintapolitiikan mukaisesti suojattu koronvaihtosopimuksella. Kyseiset saamistodistukset Kuntarahoitus on nimenomaisesti luokitellut käypään arvoon tulosvaikutteisesti poistaakseen muuten syntyvän kirjaamiseen ja arvostamiseen liittyvän epä johdonmukaisuuden ('Accounting mismatch'). IAS 39:ssä käyvän arvon optiolla arvostetut sijoitustodistukset arvostetaan IFRS 9:ssä käypään arvoon laajan tuloksen erien kautta niiden kuulussa samaan liiketoimintamalliin muiden likviditeettisijoitusten kanssa.

Yhtiön likviditeettisijoitukset sisältävät myös sijoituksen rahastoon sekä omaisuusvakuudellisiin arvopapereihin (asset backed securities). Yhtiö on suorittanut rahoitusvarojen sopimusperusteisten kassavirtojen osalta SPPI-testin arvioidakseen täyttävätkö kaikki liiketoimintamallin rahoitusvarat IFRS 9:n vaatimuksen pääoman palautuksesta ja koron maksusta. Rahasto-osuuksien ja omaisuusvakuudellisten arvopapereiden rahavirtojen ei voida katsoa olevan yksinomaan pääoman tai koronmaksua, jolloin ne arvostetaan liiketoimintamallista huolimatta SPPI-testin seurauksena käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Luokitteluryhmien muutokset

a) Jaksotettuun hankintamenuun arvostettujen antolainojen kirjanpitoarvon muutos johtuu odotettavissa olevien luottotappioiden vaikutuksesta. Leasingsovimusten odotettavissa oleva luottotappio esitetään myös tällä rivillä.

b) IAS 39 mukaan tietyt antolainasopimukset oli luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti hyödyntäen käyvän arvon optiota, sillä nämä ostetut antolainat raportoitiin johdolle alun perin käyvin arvoin. IFRS 9 soveltamisen aloittamisajankohtana nimenomaisesti luokittelusta luovuttiin, sillä antolainat sisältyvät liiketoimintamalliin, jonka tavoite saavutetaan keräämällä rahoitusvarojen sopimusperusteisia rahavirtoja. Kyseisten rahoitusvarojen kassavirrat muodostuvat yksinomaan pääoman palautuksesta sekä koroista. Arvostustavan muutos näkyy IAS 39 ja IFRS 9 kirjanpitoarvojen erossa.

c) Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöltä sisältää strukturoituja antolainoja, jotka luokiteltiin IAS 39:ssä lainoihin ja muihin saamisiin. IFRS 9:ssä kyseiset rahoitusvarat täyttävät pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien ehdot, sillä niiden kassavirrat eivät ole yksinomaan pääoman palautusta ja korkoa. Arvostustavan muutos aiheuttaa IAS 39 ja IFRS 9 kirjanpitoarvojen välisen eron.

d) Leasing-saamiset esitettiin vuoden 2017 tilinpäätöksessä osana lainoja ja muita saamisia. IFRS 9 luokitteluperiaatteet eivät sovellu leasing-saamisiin, mutta näihin sovelletaan IFRS 9 arvonalentumisperiaatteita. Leasing-saamisten odotettavissa olevat luottotappiot on esitetty osana jaksotettu hankintamenu –luokitteluryhmää.

e) IAS 39:ssä valtaosa likviditeettisijoituksista luokiteltiin myytävissä oleviksi sijoituksiksi ja 43 miljoonaa euroa suojaetuista saamistodistuksista oli määritelty käypään arvoon tulosvaikutteisesti hyödyntäen käyvän arvon optiota. Alkaen 1.1.2018 nämä rahoitusvarat voisi arvostaa käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta niiden sisältyessä liiketoimintamalliin, jonka tavoite saavutetaan sekä keräämällä sopimusperusteisia kassavirtoja ja myymällä rahoitusvaroja. Kuntarahoitus on luokitellut kaikki suojatut saamistodistukset nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi vähentääkseen saamistodistuksen ja suojaavan johdannaisen arvostuskirjauksista syntyvää epä johdonmukaisuutta ('accounting mismatch').

f) IAS 39:ssä sijoitustodistukset arvostettiin käypään arvoon käyttäen käyvän arvon optiota, sillä ne raportoitiin alun perin johdolle käyvin arvoin. IFRS 9 soveltamisen aloittamisajankohtana nimenomaisesti luokitelusta luovuttiin, sillä rahoitusvarat eivät täytä IFRS 9 ehtoja nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjaamiselle. Alkaen 1.1.2018 nämä rahoitusvarat kirjataan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta niiden sisältyessä liiketoimintamalliin, jonka tavoite saavutetaan keräämällä rahoitusvarojen sopimusperusteisia rahavirtoja sekä myymällä rahoitusvaroja. Kyseisten rahoitusvarojen sopimusperusteiset kassavirrat muodostuvat vain pääoman palautuksesta ja koroista.

g) Kuntarahoituksella on pieni sijoitus omaisuusvakuudellisiin arvopapereihin (asset backed securities), jotka luokiteltiin IAS 39:ssä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin tai eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin. IFRS 9:ssä nämä rahoitusvarat täyttää pakotetusti tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen kriteerit, sillä niiden sopimusperusteiset kassavirrat eivät ole yksinomaan pääoman palautusta ja korkoa pääomalle.

h) Osakkeet ja osuudet, jotka luokiteltiin IAS 39:ssä myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi sisältää rahasto-osuuksia. IFRS 9:ssä kyseiset rahoitusvarat täyttävät pakotetusti tulosvaikutteisesti arvostettavien kriteerit, sillä rahoitusvaroilla ei ole eräpäivää eikä sopimusperusteiset kassavirrat edusta yksinomaan pääoman palautusta ja korkoa pääomalle.

i) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien johdannaisten määrä on kasvanut, sillä Kuntarahoitus on vähentänyt suojauslaskennan käyttöä. Rahoitusvelat, joihin aiemmin sovellettiin käyvän arvon suojauslaskentaa, on luokiteltu nimenomaisesti käypään

arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi. Tämän seurauksena johdannaiset, jotka oli aiemmin suojauslaskennassa, on uudelleenluokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin johdannaisiin. Vastavasti suojauslaskennassa olevien johdannaisten määrä on laskenut. IFRS 9:ssä suojauskustannuksen (cost-of-hedging) vaikutus valuutan- ja koronvaihtosopimuksissa esitetään omassa pääomassa Suojauskustannusrahastossa. Lisäksi johdannaisten arvostusperiaatteiden kehittämisen vaikutus näkyy tasearvon muutoksessa. Taulukon 2 osat kuvaavat uudelleenarvostamisen vaikutusta. Alkaen 1.1.2018 Kuntarahoitus on arvostanut kaikki johdannaisten käyttäen OIS-käyrää ja sisällyttänyt eri valuuttojen välisen viitekoronvaihtosopimuksen preemion (cross currency basis) vaikutuksen johdannaistarvostuksiin.

j) Vakuustalletussuamiset keskusvastapuolelta esitetään Muissa varoissa. Suamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön liiketoimintamalliin perustuen.

k) Rahoitusvelat, jotka arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön sekä IAS 39:n että IFRS 9:n mukaan. Osaan näistä rahoitusveloista sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Käyvän arvon suojauslaskennassa olevat rahoitusvelat on arvostettu käypään arvoon suojatun riskin osalta.

l) IAS 39:ssä jaksotettuun hankintamenoön arvostettavat rahoitusvelat, jotka arvostetaan IFRS 9:ssä nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti koostuu rahoitusveloista, joihin sovellettiin IAS 39:ssä käyvän arvon suojauslaskentaa. IFRS 9:ssä näihin rahoitusvelkoihin ei sovelleta enää käyvän arvon suojauslaskentaa ja Kuntarahoitus on luokitellut ne nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi. Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutoksen vaikutus näiden rahoitusvelkojen käyvässä arvossa esitetään oman pääoman erässä Oman luottoriskin rahasto.

m) IAS 39:ssä sekä IFRS 9:ssä nimenomaisesti käypään arvoon tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvelat sisältää valuuttamääräisen lyhytaikaisen varainhankinnan. Siirtymässä IFRS 9:ään Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutos näistä rahoitusveloista esitetään oman pääoman erässä Oman luottoriskin rahasto.

Tämän liitetiedon taulukko 2 esittää uudelleenluokiteltua ja uudelleenarvostamista tase-erittäin ja luokitteluryhmittäin.

Taulukko 2. IAS 39 kirjanpitoarvojen täsmäytys IFRS 9 -kirjanpitoarvoihin

Seuraavassa taulukossa esitetään IAS 39:n mukaisten kirjanpitoarvojen täsmäyttäminen IFRS 9:n mukaisiin kirjanpitoarvoihin IFRS 9 -siirtymässä 1.1.2018 tase-erittäin ja luokitteluryhmittäin. Vaikutus omaan pääomaan on esitetty laskennallisilla veroilla vähennettynä.

Rahoitusvarat

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	Kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan 1.1.2018	Vaikutus omaan pääomaan 1.1.2018
Eräpäivään asti pidettävät					
Saamistodistukset	753 859			753 859	
Vähennykset					
Uudelleenluokittelu jaksotettuun hankintameroon perustuen liiketoimintamalliin		-748 988	-	-748 988	--
Uudelleenluokittelu pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti perustuen SPPI-testiin		-4 871	-	-4 871	--
Saamistodistukset yhteensä	753 859	-753 859	-	-	--
Eräpäivään asti pidettävät yhteensä	753 859	-753 859	-	--	--
(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	Kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan 1.1.2018	Vaikutus omaan pääomaan 1.1.2018
Lainat ja muut saamiset					
Käteiset varat	3 554 182			3 554 182	
Vähennykset					
Uudelleenluokittelu jaksotettuun hankintameroon perustuen liiketoimintamalliin		-3 554 182	-	-3 554 182	-
Käteiset varat yhteensä	3 554 182	-3 554 182	-	-	-
Saamiset luottolaitoksilta	1 251 391				
Vähennykset					
Uudelleenluokittelu jaksotettuun hankintameroon perustuen liiketoimintamalliin		-1 251 391	-	-	-
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	1 251 391	-1 251 391	-	-	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	21 497 205			21 497 205	
Vähennykset					
Uudelleenluokittelu jaksotettuun hankintameroon perustuen liiketoimintamalliin		-21 002 690	-	-21 002 690	-
Uudelleenluokittelu pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti perustuen SPPI-testiin		-62 783	-	-62 783	-
Leasingsopimuksiin ei sovelleta IFRS 9 luokitteluperiaatteita		-431 732	-	-431 732	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä yhteensä	21 497 205	-21 497 205	-	-	-
Muut varat	148 205			148 205	
Vähennykset					
Uudelleenluokittelu jaksotettuun hankintameroon perustuen liiketoimintamalliin		-148 205	-	-148 205	-
Muut varat yhteensä	148 205	-148 205	-	-	-
Lainat ja muut saamiset yhteensä	26 450 983	-26 450 983	-	-	-

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	Kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan 1.1.2018	Vaikutus omaan pääomaan 1.1.2018
Myytavissä olevat					
Saamistodistukset	5 628 591			5 628 591	
Vähennykset					
Uudelleenluokittelu käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, vieraan pääoman ehtoiset instrumentit perustuen liiketoimintamalliin		-1 815 904	-	-1 815 904	-
Uudelleenluokittelu pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti perustuen SPPI-testiin		-1 607	-	-1 607	-
Uudelleenluokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-3 811 080	-	-3 811 080	-
Saamistodistukset yhteensä	5 628 591	-5 628 591	-	-	-
Osakkeet ja osuudet	9 662			9 662	
Vähennykset					
Uudelleenluokittelu pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti perustuen SPPI-testiin		-9 662	-	-9 662	-
Osakkeet ja osuudet yhteensä	9 662	-9 662	-	-	-
Myytavissä olevat yhteensä	5 638 253	-5 638 253	-	-	-

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	Kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan 1.1.2018	Vaikutus omaan pääomaan 1.1.2018
Käyvän arvon optio – Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	153 642			153 642	
Vähennykset					
Uudelleenluokittelu jaksotettuun hankintameno perustuen liiketoimintamalliin. Käyvän arvon option soveltamisen ehdot eivät enää sovellu.		-153 642	-	-153 642	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä yhteensä	153 642	-153 642	-	-	-
Saamistodistukset	111 785			111 785	
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu myytävissä olevista rahoitusvaroista, luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		3 811 080	-	3 811 080	-
Vähennykset					
Uudelleenluokittelu käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta perustuen liiketoimintamalliin		-69 035	-	-69 035	-
Saamistodistukset yhteensä	111 785	3 742 045	-	3 853 830	-
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	265 427	3 588 403	-	3 853 830	-

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	Kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan 1.1.2018	Vaikutus omaan pääomaan 1.1.2018
Jaksotettu hankintameno					
Käteiset varat	-				
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu lainoista ja muista saamisista perustuen liiketoimintamalliin		3 554 182	-	3 554 182	-
Käteiset varat yhteensä	-	3 554 182	-	3 554 182	-
Saamiset luottolaitoksilta	-				
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu lainoista ja muista saamisista perustuen liiketoimintamalliin		1 251 391	-	1 251 391	-
Vähennykset					
Odotettavissa olevat luottotappiot		-	-411	-411	-329
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	-	1 251 391	-411	1 250 980	-329
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-				
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu lainoista ja muista saamisista perustuen liiketoimintamalliin		21 002 690	-	21 002 690	-
Uudelleenluokittelu käyvästä arvosta tulosvaikutteisesti, käyvän arvon option soveltamisen ehdot eivät enää sovellu. Luokittelu perustuen liiketoimintamalliin.		153 642	-2 605	151 037	-2 084
Vähennykset					
Odotettavissa olevat luottotappiot		-	-132	-132	-106
Odotettavissa olevat luottotappiot leasing sopimuksista IFRS 9 sovelletaan vain arvonalentumisten osalta		-	-2	-2	-1
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä yhteensä	-	21 156 332	-2 738	21 153 594	-2 191
Saamistodistukset	-				
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu eräpäivään asti pidettävistä perustuen liiketoimintamalliin		748 988	-	748 988	-
Vähennykset					
Odotettavissa olevat luottotappiot		-	-1	-1	-1
Saamistodistukset yhteensä	-	748 988	-1	748 986	-1
Muut varat	-				
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu lainoista ja muista saamisista perustuen liiketoimintamalliin		148 205	-	148 205	-
Odotettavissa olevat luottotappiot		-	-49	-49	-39
Muut varat yhteensä	-	148 205	-49	148 156	-39
Jaksotettuun hankintamenoön yhteensä	-	26 859 098	-3 200	26 855 898	-2 560

* Odotettavissa olevat luottotappiot sitovista luottolupauksista on esitetty Muissa veloissa.

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	Kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan 1.1.2018	Vaikutus omaan pääomaan 1.1.2018
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta - vieraan pääoman ehtoiset instrumentit					
Saamistodistukset	-				
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu myytävissä olevista perustuen liiketoimintamalliin		1 815 904	-	1 815 904	-
Uudelleenluokittelu käyvästä arvosta tulosvaikutteisesti, käyvän arvon option soveltamisen ehdot eivät enää sovellu. Luokittelu perustuen liiketoimintamalliin.		69 035	-	69 035	-
Saamistodistukset yhteensä	-	1 884 939	-	1 884 939	-
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta yhteensä	-	1 884 939	-	1 884 939	-

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	Kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan 1.1.2018	Vaikutus omaan pääomaan 1.1.2018
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-				
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu lainoista ja muista saamisista perustuen SPPI-testiin		62 783	1 083	63 866	866
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä yhteensä	-	62 783	1 083	63 866	866
Saamistodistukset	-				
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu myytävissä olevista perustuen SPPI-testiin		1 607	-	1 607	-
Uudelleenluokittelu eräpäivään asti pidettävistä perustuen SPPI-testiin		4 871	8	4 878	6
Saamistodistukset yhteensä		6 478	8	6 485	6
Osakkeet ja osuudet	-				
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu myytävissä olevista perustuen SPPI-testiin		9 662	-	9 662	-
Osakkeet ja osuudet yhteensä	-	9 662	-	9 662	-
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	-	78 923	1 090	80 013	872
Rahoitusvarojen muutos yhteensä (poislukien johdannaisopimukset), uudelleenluokittelu ja uudelleenarvostaminen 1.1.2018	33 108 521	-431 732	-2 109	32 674 679	-1 688

Rahoitusvarojen uudelleenluokittelusta -431,7 miljoonaa euroa rivillä Rahoitusvarojen muutos yhteensä johtuu leasingistä, jota ei käsitellä rahoitusvarana IFRS 9 luokittelussa.

Johdannaisopimukset

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	Kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan 1.1.2018	Vaikutus omaan pääomaan 1.1.2018
Johdannaisvarat					
Johdannaiset suojauslaskennassa	1 226 930			1 226 930	
Vähennykset					
Uudelleenluokittelu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin johdannaisiin		-237 489	-	-237 489	-
Suojauslaskennassa olevien johdannaisopimusten uudelleenarvostaminen		-	5 215	5 215	4 172
Johdannaiset suojauslaskennassa yhteensä	1 226 930	-237 489	5 215	994 655	4 172
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat sopimukset (aiemmin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät)					
	206 388			206 388	
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu johdannaisista suojauslaskennassa		237 489	-	237 489	-
Vähennykset					
Erotettujen kytkettyjen johdannaisten uudelleenarvostaminen. Pääsopimuksena oleva rahoitusvelka nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-	-39 122	-39 122	-31 298
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien johdannaisten uudelleenarvostaminen		-	53 793	53 793	43 035
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat sopimukset yhteensä	206 388	237 489	14 671	458 549	11 737
Johdannaisvarat yhteensä	1 433 318	0	19 886	1 453 204	15 909
Johdannaisvelat					
Johdannaiset suojauslaskennassa	1 957 725			1 957 725	
Vähennykset					
Uudelleenluokittelu käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin johdannaisiin		-691 156	-	-691 156	-
Suojauslaskennassa olevien johdannaisopimusten uudelleenarvostaminen		-	4 171	4 171	-3 337
Johdannaiset suojauslaskennassa yhteensä	1 957 725	-691 156	4 171	1 270 741	-3 337
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat sopimukset (aiemmin kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät)					
	258 308			258 308	
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu johdannaisista suojauslaskennassa		691 156	-	691 156	-
Vähennykset					
Erotettujen kytkettyjen johdannaisten uudelleenarvostaminen. Pääsopimuksena oleva rahoitusvelka nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-	-17 088	-17 088	13 670
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien johdannaisten uudelleenarvostaminen		-	-2 519	-2 519	2 015
Käypään arvoon tuloksen kautta kirjattavat sopimukset yhteensä	258 308	691 156	-19 607	929 857	15 686
Johdannaisvelat yhteensä	2 216 034	0	-15 436	2 200 598	12 349
Johdannaisopimukset netto	-782 716	0	35 322	-747 394	28 258

Rahoitusvelat

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	Kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan 1.1.2018	Vaikutus omaan pääomaan 1.1.2018
Jaksotettu hankintameno					
Velat luottolaitoksille	3 902 480			3 902 480	
Vähennykset					
Rahoitusvelkojen uudelleenluokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-1 231 786	-	-1 231 786	-
Käyvän arvon suojauslaskennassa olevien rahoitusvelkojen uudelleenarvostaminen		-	14 674	14 674	-11 739
Velat luottolaitoksille yhteensä	3 902 480	-1 231 786	14 674	2 685 367	-11 739
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	646 558			646 558	
Vähennykset					
Rahoitusvelkojen uudelleenluokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-220 660	-	-220 660	-
Erotettujen kytkettyjen johdannaisten pääsopimusten uudelleenluokittelu		812	-	812	-
Käyvän arvon suojauslaskennassa olevien rahoitusvelkojen uudelleenarvostaminen		-	646	646	-517
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille yhteensä	646 558	-219 847	646	427 357	-517
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	22 470 615			22 470 615	
Vähennykset					
Rahoitusvelkojen uudelleenluokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-6 469 284	-	-6 469 284	-
Erotettujen kytkettyjen johdannaisten pääsopimusten uudelleenluokittelu		-11 375	-	-11 375	-
Käyvän arvon suojauslaskennassa olevien rahoitusvelkojen uudelleenarvostaminen			-2 328	-2 328	1 863
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	22 470 615	-6 480 659	-2 328	15 987 628	1 863
Jaksotettu hankintameno yhteensä	27 019 653	-7 932 292	12 992	19 100 353	-10 394

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	Kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan 1.1.2018	Vaikutus omaan pääomaan 1.1.2018
Käyvän arvon optio - Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	-				
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu jaksotetusta hankintamenosta		1 231 786	55 267	1 287 053	-44 213
Velat luottolaitoksille yhteensä	-	1 231 786	55 267	1 287 053	-44 213
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-				
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu jaksotetusta hankintamenosta		220 660	4 815	225 475	-3 852
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille yhteensä	-	220 660	4 815	225 475	-3 852
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 833 346			3 833 346	
Lisäykset					
Uudelleenluokittelu jaksotetusta hankintamenosta		6 469 284	14 621	6 483 905	-11 697
Käyvän arvon optiolla IAS 39:ssä arvostettujen rahoitusvelkojen uudelleenarvostaminen		-	-160	-160	128
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	3 833 346	6 469 284	14 461	10 317 091	-11 568
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	3 833 346	7 921 730	74 542	11 829 619	-59 634

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	Kirjanpitoarvo IFRS 9 mukaan 1.1.2018	Vaikutus omaan pääomaan 1.1.2018
Siirtovelat ja saadut ennakot	-10 562				
Erotettujen kytkettyjen johdannaisten pääsopimusten uudelleenluokittelu		10 562	-	-	-
Siirtovelat ja saadut ennakot yhteensä	-10 562	10 562	-	-	-
Muut velat	-				
Odotettavissa olevat luottotappiot taseen ulkopuolisista eristä		-	6	6	-5
Muut velat yhteensä	-	-	6	6	-5
Rahoitusvelkojen muutos yhteensä (poislukien johdannaissopimukset), uudelleenluokittelu ja uudelleenarvostaminen 1.1.2018	30 842 438	0	87 540	30 929 977	-70 032

Taulukko 3. Laskennallisten verojen täsmäytys

(1 000 €)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- arvostaminen	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Laskennalliset verovelat	202 522		202 522
Muutos			
Suojaukustannus (Cost-of-hedging) Suojaukustannusrahastossa		-1 980	-1 980
Oman luottoriskin muutos Oman luottoriskin rahastossa		-8 609	-8 609
Rahoitusvarojen uudelleenarvostaminen		-303	-303
Rahoitusvelkojen uudelleenarvostaminen		-8 898	-8 898
Johdannaisten uudelleenarvostaminen		9 044	9 044
Odotettavissa olevat luottotappiot		-120	-120
Laskennalliset verovelat yhteensä	202 522	-10 866	191 657

Taulukko 4. Oman pääoman täsmäytys

Seuraavassa taulukossa esitetään IFRS 9 -siirtymän vaikutukset oman pääoman rahastoihin ja kertyneisiin voittovaroihin. Luvut on esitetty laskennallisilla veroilla vähennettynä.

Siirtymällä oli vaikutusta seuraaviin oman pääoman eriin: Käyvän arvon rahasto ja Kertyneet voittovarot. Lisäksi kaksi uutta rahastoa perustettiin: Oman luottoriskin rahasto, joka sisältää Kuntarahoitukseen nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien velkojen luottoriskin muutoksen sekä Suojaukustannusrahasto, joka sisältää käyvän arvon suojauslaskennassa olevien valuutanvaihtosopimusten suojauskustannukset (cost-of-hedging).

(1 000 €)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Käyvän arvon rahasto, Myytävissä olevat rahoitusvarat	28 944			
Vähennykset				
Uudelleenluokittelu kertyneisiin voittovaroihin, vieraan pääoman ehtoiset instrumentit nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-24 495	-	-
Uudelleenluokittelu pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin, luokittelu perustuen SPPI-testiin		301	-	-
Uudelleenluokittelu Käyvän arvon rahastoon, vieraan pääoman ehtoiset instrumentit käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Luokittelu perustuen liiketoimintamalliin.		-4 751	-	-
Käyvän arvon rahasto, Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä	28 944	-28 944	-	-

(1 000 €)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Käyvän arvon rahasto, vieraan pääoman ehtoiset instrumentit käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	-			
Lisäykset				
Uudelleenluokittelu käyvän arvon rahastosta, Myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu perustuen liiketoimintamalliin		4 751	-	4 751
Uudelleenluokittelu kertyneistä voittovaroista. Luokittelu perustuen liiketoimintamalliin		3	-	3
Vähennykset				
Odotettavissa olevat luottotappiot		-	254	254
Käyvän arvon rahasto, vieraan pääoman ehtoiset instrumentit käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta yhteensä	-	4 754	254	5 008

(1 000 €)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Oman luottoriskin rahasto (Muutos omassa luottoriskissä)	-			
Uudelleenluokittelu kertyneistä voittovaroista. Nimenomaisesti käypään arvoon tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksen vaikutus		-34 437	-	-34 437
Oman luottoriskin rahasto yhteensä	-	-34 437	-	-34 437

(1 000 €)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Suojauskustannusrahasto	-			
Uudelleenluokittelu kertyneistä voittovaroista. Käyvän arvon suojauslaskennassa olevien johdannaisten suojauskustannusten (cost-of-hedging) vaikutus		-7 919	-	-7 919
Suojauskustannusrahasto yhteensä	-	-7 919	-	-7 919

(1 000 €)	IAS 39 kirjanpitoarvo 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Kertyneet voittovarot	879 799			879 799
Lisäykset				
Uudelleenluokittelu käyvän arvon rahastosta, Myytävissä olevat rahoitusvarat. Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		24 495	-	24 495
Uudelleenluokittelu käyvän arvon rahastosta, Myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu perustuen SPPI-testiin		-301	-	-301
Vähennykset				
Uudelleenluokittelu käyvän arvon rahastoon, Myytävissä olevat rahoitusvarat perustuen liiketoimintamalliin		-3	-	-3
Käyvän arvon suojauslaskennassa olevien johdannaisten suojauskustannuksen (cost-of-hedging) uudelleenluokittelu Suojauskustannusrahastoon		7 919	-	7 919
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksen uudelleenluokittelu Oman luottoriskin rahastoon		34 437	-	34 437
Uudelleenarvostaminen				
Uudelleenarvostaminen johtuen uudelleenluokittelusta eräpäivään asti pidettävistä pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin		-	6	6
Uudelleenarvostaminen johtuen uudelleenluokittelusta käyvän arvon optiosta jaksotettuun hankintamenoon		-	-2 084	-2 084
Uudelleenarvostaminen johtuen uudelleenluokittelusta lainoista ja muista saamisista pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviin		-	866	866
Uudelleenarvostaminen johtuen velkojen uudelleenluokittelusta. Velat jotka on luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti IFRS 9:ssä		-	-59 762	-59 762
Käyvän arvon optiolla IAS 39:ssä arvostettujen rahoitusvelkojen uudelleenarvostaminen. Velat arvostetaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti IFRS 9:ssä.		-	128	128
Jaksotettuun hankintamenoon luokiteltujen ja käyvän arvon suojauslaskentaan IFRS 9:ssä kuuluvien velkojen uudelleenarvostaminen		-	-10 394	-10 394
Johdannaisten uudelleenarvostaminen IFRS 9 mukaisesti		-	45 885	45 885
Erotettujen kytkettyjen johdannaisten uudelleenarvostaminen. Arvostettu rahoitusvelkoina nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-	-17 627	-17 627
Odotettavissa olevat luottotappiot		-	-735	-735
Kertyneet voittovarot yhteensä	879 799	66 546	-43 716	902 628
Uudelleenluokittelujen ja uudelleenarvostamisen vaikutus kertyneisiin voittovaroihin ja rahastoihin yhteensä 1.1.2018	908 743	0	-43 462	865 281

Taulukko 5. IAS 39- ja IFRS 9 -suojauslaskennan soveltamislaajuuden muutoksen täsmäytys

Siirtymässä IFRS 9:ään Kuntarahoitus on muuttanut käyvän arvon suojauslaskennan soveltamisen laajuutta.

Rahoitusvaroissa Kuntarahoitus jatkaa IAS 39:n mukaisen portfoliosuojauslaskennan soveltamista kiinteä-korkoiselle ja pitkäaikaisiin viitekorkoihin sidotulle antolainaukselle. Antolainoihin, jotka on suojattu 1:1-suhteessa koronvaihtosopimuksella ja jotka eivät sisälly portfoliosuojauslaskentaan, sovelletaan IFRS 9:n mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa 1.1.2018 lähtien. Siirtymässä IFRS 9:ään Kuntarahoitus päätti olla soveltamatta jatkossa käyvän arvon suojauslaskentaa saamistodistuksiin. Nämä saamistodistukset arvostetaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Kiinteäkorkoisiin leasing sopimuksiin Kuntarahoitus soveltaa jatkossa IFRS 9:n mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa. Suojattujen leasing sopimusten määrä, 99 065 tuhatta euroa, sisältyy erään Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä.

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä				
Käyvän arvon suojauslaskenta	7 068 042			7 068 042
Uudelleenluokittelu pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-62 783	-	-62 783
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä yhteensä	7 068 042	-62 783	-	7 005 259
josta IAS 39 portfoliosuojauslaskennassa				6 730 660
josta IFRS 9 suojauslaskennassa				274 599
Saamistodistukset				
Käyvän arvon suojauslaskenta	3 811 080			3 811 080
Uudelleenluokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-3 811 080	-	-3 811 080
Saamistodistukset yhteensä	3 811 080	-3 811 080	-	-

Rahoitusvelkoihin sovelletaan jatkossa IFRS 9:n mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa. Verrattuna IAS 39:ään Kuntarahoitus on vähentänyt käyvän arvon suojauslaskennan soveltamisen laajuutta, johtuen siitä että aiempaa suurempi osa veloista arvostetaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Lisäksi valuuttamääräisten velkojen käyvän arvon suojauslaskennassa Kuntarahoitus soveltaa mahdollisuutta erottaa ja jättää eri valuuttojen välinen viitekoronvaihtosopimuksen premio (cost-of-hedging) suojaussuhteen ulkopuolelle.

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Velat luottolaitoksille				
Käyvän arvon suojauslaskenta	3 198 950			3 198 950
Uudelleenluokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-1 231 786	14 674	-1 217 113
Velat luottolaitoksille yhteensä	3 198 950	-1 231 786	14 674	1 981 837
josta IFRS 9 suojauslaskennassa soveltaen suojauskustannuksen eriyttämistä (cost-of-hedging)				-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille				
Käyvän arvon suojauslaskenta	617 371			617 371
Uudelleenluokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-220 660	646	-220 013
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille yhteensä	617 371	-220 660	646	397 358
josta IFRS 9 suojauslaskennassa soveltaen suojauskustannuksen eriyttämistä (cost-of-hedging)				253 945
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				
Käyvän arvon suojauslaskenta	19 961 876			19 961 876
Uudelleenluokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti		-4 260 545	-2 328	-4 262 873
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	19 961 876	-4 260 545	-2 328	15 699 003
josta IFRS 9 suojauslaskennassa soveltaen suojauskustannuksen eriyttämistä (cost-of-hedging)				13 153 617

(1 000 €)	Kirjanpitoarvo IAS 39 mukaan 31.12.2017	Uudelleen- luokittelu	Uudelleen- arvostaminen	IFRS 9 kirjanpitoarvo 1.1.2018
Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä	34 657 319	-9 586 854	12 992	25 083 457
josta IAS 39 portfoliosuojauslaskennassa				6 730 660
josta IFRS 9 suojauslaskennassa				4 945 235
josta IFRS 9 suojauslaskennassa soveltaen suojauskustannuksen eriyttämistä (cost-of-hedging)				13 407 562

Taulukko 6. Arvonalentumisen täsmäytys IAS 39:n ja IFRS 9:n välillä

Seuraavassa taulukossa esitetään IAS 39:n mukaisen arvonalentumisen täsmäytys IFRS 9:n mukaan määritettyyn arvonalentumiseen 1.1.2018. Muutokset arvonalentumistappion määrässä johtuvat arvonalentumisen uudelleenarvostamisesta soveltaen IFRS 9:ää odotettavissa olevien luottotappioiden määritelmiä.

(1 000 €)	Pääoma 1.1.2018	Arvonalentuminen 1.1.2018
Taso 1	26 912 659	-842
Taso 2	102 991	-77
Taso 3	-	-
Yhteensä	27 015 650	-918

(1 000 €)	IAS 39 arvonalentuminen 31.12.2017	Uudelleenarvostaminen	IFRS 9 arvonalentuminen 1.1.2018
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintameno	0	-411	-411
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintameno	0	-132	-132
Leasingsaamiset tase-erässä saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	0	-2	-2
Saamistodistukset jaksotettuun hankintameno	0	-1	-1
Saamistodistukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (1)	0	-317	-317
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintameno arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	0	-49	-49
Sitovat luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	0	-6	-6
Arvonalentuminen yhteensä	0	-918	-918

(1) Sisältyy käyvän arvon rahastoon (käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta).

Vuoden 2017 lopussa Kuntarahoitus raportoi arvonalentumistappiota yhteensä 1 366 tuhatta euroa Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Tämä määrä kirjattiin alas vuoden 2017 lopussa eikä sitä ole esitetty ylläolevassa taulukossa.

Taulukko 7. Uudelleenluokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen vaikutus vuoteen 2018

Seuraavassa taulukossa esitetään uudelleenluokittelun vaikutus rahoitusvarojen osalta, jotka on siirretty IAS 39:n mukaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista jaksotettuun hankintameno. Kuntarahoitus ei uudelleenluokitellut rahoitusvelkoja käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavista jaksotettuun hankintameno arvostettaviin.

Rahoitusvarat	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39 mukaan	Uusi luokitteluryhmä IFRS 9 mukaan	Käypä arvo 30.6.2018	Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio kaudella (i)	Efekttiivinen korko määritetty 1.1.2018 (ii)	Kirjatut korkotuotot 2018
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Käyvän arvon optio	Jaksotettu hankintameno	144 352	-85	0,14 %	109

(i) Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio, joka olisi kirjattu tulosvaikutteisesti raportointikauden päätteksi, jos rahoitusvarojen uudelleenluokittelua ei olisi tehty.

(ii) Efekttiivinen korko määritetty soveltamisen aloittamisajankohtana.

Kaikki sijoitustodistukset, jotka uudelleenluokiteltiin käyvän arvon optiolla kirjattavista käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaksi IFRS 9:n soveltamisen aloittamisajankohtana, ovat erääntyneet vuoden 2018 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.

Liite 3. Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat

30.6.2018 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Paketetusti käypään arvoon tulos- vaikutteisesti	Luokiteltu nimenomai- sesti käypään arvoon tulos- vaikutteisesti	Käypään arvoon muiden erien kautta kirjattavat rahoitusvarat	Johdannaiset suojaus- laskennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	4 017 525	-	-	-	-	4 017 525	4 017 525
Saamiset luottolaitoksilta	1 374 941	-	-	-	-	1 374 941	1 374 941
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	21 447 475	60 237	-	-	-	21 507 712	23 417 065
Saamistodistukset	978 266	1 435	3 692 178	1 533 027	-	6 204 906	6 205 361
Osakkeet ja osuudet	-	9 603	-	-	-	9 603	9 603
Johdannaissopimukset	-	617 976	-	-	899 635	1 517 611	1 517 611
Muut varat	179 993	-	-	-	-	179 993	179 993
Yhteensä	27 998 200	689 250	3 692 178	1 533 027	899 635	34 812 290	36 722 098

Muut varat sisältää keskusvastapuolille annettuja vakuuksia 179 993 tuhatta euroa.

Rahoitusvelat

30.6.2018 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Rahoitusvelat, jotka on arvos- tettu käypään arvoon tulos- vaikutteisesti	Luokiteltu nimenomai- sesti käypään arvoon tulos- vaikutteisesti	Johdannaiset suojauslas- kennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	2 831 551	-	1 413 931	-	4 245 482	4 270 819
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	337 342	-	215 684	-	553 025	554 964
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16 256 904	-	10 391 193	-	26 648 097	26 679 745
Johdannaissopimukset	-	1 129 294	-	1 203 331	2 332 625	2 332 625
Yhteensä	19 425 796	1 129 294	12 020 807	1 203 331	33 779 229	33 838 153

Suojauslaskenta

30.6.2018 (1 000 €)	IAS 39 portfoliosuojaus- laskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta sis. Cost-of-hedging	Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä
Rahoitusvarat				
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7 058 182	146 275	-	7 204 457
Leasingsopimukset	-	100 130	-	100 130
Rahoitusvarat yhteensä	7 058 182	246 405	-	7 304 587
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	-	2 004 597	11 699	2 016 296
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	151 308	186 033	337 342
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	3 560 490	12 094 129	15 654 619
Rahoitusvelat yhteensä	-	5 716 395	12 291 861	18 008 256

Rahoitusvarat

31.12.2017 (1 000 €)	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Käyvän arvon optio	Kaupankäynti-tarjouksessa pidettävät	Johdannaiset suojauslaskennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	3 554 182	-	-	-	-	-	3 554 182	3 554 182
Saamiset luottolaitoksilta	1 251 391	-	-	-	-	-	1 251 391	1 251 391
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	21 497 205	-	-	153 642	-	-	21 650 847	23 440 944
Saamistodistukset	-	5 628 591	753 859	111 785	-	-	6 494 234	6 494 663
Osakkeet ja osuudet	-	9 662	-	-	-	-	9 662	9 662
Johdannaissopimukset	-	-	-	-	206 388	1 226 930	1 433 318	1 433 318
Muut varat	148 205	-	-	-	-	-	148 205	148 205
Yhteensä	26 450 983	5 638 253	753 859	265 427	206 388	1 226 930	34 541 839	36 332 366

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää leasing sopimuksiin perustuvia saamisia 431 732 tuhatta euroa.

Vuonna 2017 Myytävissä olevista saamistodistuksista 3 811 080 tuhanteen euroon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää 7 068 042 tuhatta euroa lainoja ja muita saamisia, jotka ovat käyvän arvon suojauslaskennassa. Muut varat sisältää keskusvastapuolille annettuja vakuuksia 148 205 tuhatta euroa.

Rahoitusvelat

31.12.2017 (1 000 €)	Rahoitusvelat jaksotettuun hankintamenoon	Käyvän arvon optio	Kaupankäynti-tarkoituksessa pidettävät	Johdannaiset suojauslaskennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	3 902 480	-	-	-	3 902 480	3 978 548
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	646 558	-	-	-	646 558	650 712
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	22 470 615	3 833 346	-	-	26 303 961	26 356 850
Johdannaissopimukset	-	-	258 308	1 957 725	2 216 034	2 216 034
Yhteensä	27 019 654	3 833 346	258 308	1 957 725	33 069 033	33 202 145

Vuonna 2017 jaksotettuun hankintameno arvoitetuista rahoitusveloista 23 778 197 tuhanteen euroon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Liite 4. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

30.6.2018 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat					
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat					
Saamistodistukset	1 533 027	1 420 329	112 698	-	1 533 027
Rahoitusvarat, jotka luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamistodistukset	3 692 178	3 692 178	-	-	3 692 178
Paketusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	60 237	-	60 237	-	60 237
Saamistodistukset	1 435	-	1 435	-	1 435
Rahasto-osuudet	9 603	9 603	-	-	9 603
Johdannaissopimukset	617 976	-	614 414	3 562	617 976
Johdannaiset suojauslaskennassa	899 635	-	899 635	-	899 635
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat yhteensä	6 814 090	5 122 110	1 688 419	3 562	6 814 090
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvarat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7 204 457	-	7 716 909	-	7 716 909
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	7 204 457	-	7 716 909	-	7 716 909
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvarat					
Käteiset varat	4 017 525	4 017 525	-	-	4 017 525
Saamiset luottolaitoksilta	1 374 941	41 701	1 333 240	-	1 374 941
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	14 243 018	-	15 639 919	-	15 639 919
Saamistodistukset	978 266	-	978 722	-	978 722
Muut varat	179 993	-	179 993	-	179 993
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvarat yhteensä	20 793 743	4 059 226	18 131 873	-	22 191 099
Rahoitusvarat yhteensä	34 812 290	9 181 336	27 537 201	3 562	36 722 098

30.6.2018 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat					
Rahoitusvelat, jotka luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	1 413 931	-	1 413 931	-	1 413 931
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	215 684	-	215 684	-	215 684
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 391 193	-	9 514 157	877 036	10 391 193
Rahoitusvelat, jotka on arvostettu käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset	1 129 294	-	1 045 917	83 377	1 129 294
Johdannaiset suojauslaskennassa	1 203 331	-	1 203 331	-	1 203 331
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat yhteensä	14 353 433	-	13 393 020	960 412	14 353 432
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Velat luottolaitoksille	2 016 296	-	2 041 631	-	2 041 631
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	337 342	-	339 280	-	339 280
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	15 654 619	-	15 686 185	-	15 686 185
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	18 008 256	-	18 067 097	-	18 067 097
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	815 255	-	815 257	-	815 257
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	602 285	-	602 367	-	602 367
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat yhteensä	1 417 540	-	1 417 623	-	1 417 623
Rahoitusvelat yhteensä	33 779 229	-	32 877 740	960 412	33 838 153

31.12.2017 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat					
Myytävissä olevat rahoitusvarat					
Saamistodistukset	1 817 511	1 815 904	1 607	-	1 817 511
Rahasto-osuudet	9 662	9 662	-	-	9 662
Käyvän arvon optiolla arvostetut					
Saamistodistukset	111 785	42 750	69 035	-	111 785
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	153 642	-	153 642	-	153 642
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät					
Johdannaissopimukset	206 388	-	167 692	38 696	206 388
Johdannaiset suojauslaskennassa	1 226 930	-	1 226 930	-	1 226 930
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat yhteensä	3 525 918	1 868 316	1 618 905	38 696	3 525 918
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Lainat ja muut saamiset					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7 068 042	-	7 562 122	-	7 562 122
Myytävissä olevat rahoitusvarat					
Saamistodistukset	3 811 080	3 811 080	-	-	3 811 080
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	10 879 122	3 811 080	7 562 122	-	11 373 202
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvarat					
Lainat ja muut saamiset					
Käteiset varat	3 554 182	3 554 182	-	-	3 554 182
Saamiset luottolaitoksilta	1 251 391	61 521	1 189 870	-	1 251 391
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	14 429 162	-	15 725 180	-	15 725 180
Muut varat	148 205	-	148 205	-	148 205
Eräpäivään asti pidettävät					
Saamistodistukset	753 859	-	749 409	4 878	754 288
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvarat yhteensä	20 136 799	3 615 703	17 812 664	4 878	21 433 246
Rahoitusvarat yhteensä	34 541 839	9 295 099	26 993 692	43 575	36 332 366

31.12.2017 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat					
Käyvän arvon optiolla arvostetut					
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 833 346	-	3 833 346	-	3 833 346
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät					
Johdannaissopimukset	258 308	-	219 612	38 696	258 308
Johdannaiset suojauslaskennassa	1 957 725	-	1 957 725	-	1 957 725
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat yhteensä	6 049 379	-	6 010 683	38 696	6 049 379
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Velat luottolaitoksille	3 198 950	-	3 275 012	-	3 275 012
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	617 371	-	621 252	-	621 252
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	19 961 876	-	20 044 115	-	20 044 115
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	23 778 197	-	23 940 379	-	23 940 379
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	703 530	-	703 537	-	703 537
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	29 188	-	19 621	9 839	29 460
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 508 739	-	1 535 834	943 555	2 479 389
Jaksotettuun hankintamenoön arvostetut rahoitusvelat yhteensä	3 241 456	-	2 258 992	953 394	3 212 386
Rahoitusvelat yhteensä	33 069 033	-	32 210 054	992 091	33 202 145

Taso 1 Arvostus perustuu aktiivisilla toimivilla markkinoilla täysin samanlaisille varoille tai veloille noteerattuihin hintoihin, jotka ovat yrityksen saatavilla arvostuspäivänä. Markkinoilta saatavia hintoja käytetään oikaisemattomina. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos kauppaa käydään usein ja hintatietoja on saatavilla säännöllisesti. Kuntarahoitusta käyttää osan rahoitusinstrumenttien arvostamiseen identtisten instrumenttien hintanoteerauksia Reutersilta tai Bloombergilta. Nämä hintanoteeraukset (keskihinta) edustavat järjestäytyneen transaktion hintaa markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä. Siten nämä hintanoteeraukset edustavat käypää arvoa kyseisille instrumenteille. Tason 1 rahoitusvarat koostuvat pääosin sijoituksista saamistodistuksiin.

Taso 2 Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja. Hinnat ovat todennettavissa joko suoraan tai välillisesti. Tason 2 rahoitusinstrumenteilla ei käydä aktiivisesti kauppaa toimivilla markkinoilla ja käypä arvo määritetään yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä.

Käypä arvo perustuu vastaavanlaisten varojen tai velkojen noteerauksiin toimivilla markkinoilla tai täysin samanlaisten tai vastaavanlaisten varojen tai velkojen noteerattuihin hintoihin markkinoilla, jotka eivät ole toimivat. Käypä arvo voi perustua myös muihin syöttötietoihin kuin noteerattuihin hintoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat havainnoitavissa, kuten esimerkiksi korkokannat ja tuottokäyrät, implisiittiset volatiliteetit tai luottomarginaalit. Vaatimuksena on, että syöttötiedot ovat havainnoitavissa tavanomaisesti noteeratuin väliajoin. Jos rahoitusvaralle tai -velalle on määrätty voimassaoloaika, tulee tason 2 syöttötieto olla havainnoitavissa olennaisilta osin rahoitusvaran tai -velan koko voimassaoloaikana.

Tason 2 arvostus perustuu menetelmään, jossa sopimuskohtaiset tulevat kassavirrat mallinnetaan niin sanottujen forward-käyrien avulla ja lopuksi kassavirrat diskontataan valuutta- ja korkoperustekohtaisilla diskonttokäyrillä. Optioita sisältävien sopimuksien hinnoittelussa käytetään lisäksi markkinoilla yleisesti käytössä olevia korko- ja optiohinnoittelumalleja. Näissä arvostusmenetelmissä käytetään markkinoilta havainnoitavissa olevia syöttötietoja. Tason 2 rahoitusinstrumentit koostuvat pääosin OTC-johdannaisista, yhtiön omista liikkeeseenlaskuista, antolainauksesta sekä sijoitustodistuksista.

OTC-johdannaisten käypä arvo määritetään arvostusmalleilla. Diskonttaukseen käytetään markkinoilta todennettavia korkoja. Lisäksi arvostus perustuu muihin syöttötietoihin sopimuksen ominaisuuksista riippuen. Strukturoitujen tuotteiden arvostamisessa käytetään apuna Numerixia (hinnoittelumallikirjasto), jonka mallit vastaavat markkinoilla yleisesti käytössä olevia malleja. OTC-johdannaiset luokitellaan tasolle 2, mikäli mallien kaikki merkittävimmät syöttötiedot ovat todennettavissa toimivilta markkinoilta.

Taso 3 Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja tai tason 2 arvostusmenetelmissä syöttötietoina käytettävää havainnoitavaa markkinadataa. Arvostus sisältää ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja. Ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja käytetään käyvän arvon laskennassa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla. Kuntarahoituksen tason 3 syöttötietoja on historiallinen volatiliteetti. Historiallista volatiliteettiä käytetään vain jos implisiittistä volatiliteettiä ei ole saatavilla.

Tason 3 arvostus perustuu menetelmään, jossa sopimuskohtaiset tulevat kassavirrat mallinnetaan niin sanottujen forward-käyrien avulla ja lopuksi kassavirrat diskontataan valuutta- ja korkoperustekohtaisilla diskonttokäyrillä. Optioita sisältävien sopimuksien hinnoittelussa käytetään lisäksi markkinoilla yleisesti käytössä olevia korko- ja optiohinnoittelumalleja. Näissä arvostusmenetelmissä saatetaan käyttää syöttötietoja, jotka eivät ole suoraan havainnoitavissa markkinoilta ja ei-todennettavissa olevilla tekijöillä voi olla merkittävä vaikutus käypään arvoon. Tason 3 rahoitusinstrumentit koostuvat pääosin osakesidonnaisista OTC-johdannaisista sekä rahoitusveloista.

Kaikkissa arvostusmalleissa hyödynnetään markkinasyöttötietoja, kuten korkoja, volatiliteetteja ja korrelaatioita. Osa syöttötiedoista on todennettavissa, kun taas osa ei ole todennettavissa. Kaikkien päävaluuttojen korot ovat todennettavissa, kuten myös korot, volatiliteetit ja korrelaation tiettyyn ajanhetkeen saakka. Jos ei-todennettavissa olevien parametrien vaikutus arvostukseen on merkittävä, instrumentti luokitellaan käyvän arvon hierarkian tasolle 3.

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä

Tilikauden 2018 ensimmäisen puolen vuoden aikana ei ole siirretty rahoitusvaroja tai -velkoja tasojen 1 ja 2 välillä. Tilikauden 2018 ensimmäisen puolen vuoden aikana ei ole siirretty rahoitusvaroja tai -velkoja tasolle 3.

1.1.- 30.6.2018 (1 000 €)	Johdannais- saamiset	Johdannaisvelat	Saamistodistukset	Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	Yhteensä
	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	
01.01.2018	38 696	-38 696	4 878	-953 394	-948 516
Arvonmuutos tuloslaskelmassa	-33 859	-29 874	-	-21 217	-84 950
Ostot	1 696	-26 606	-	-188 430	-213 340
Myynnit ja erääntymiset	-2 971	11 800	-4 878	286 005	289 956
Siirrot tasolle 3	-	-	-	-	-
Siirrot pois tasolta 3	-	-	-	-	-
30.06.2018	3 562	-83 377	-	-877 036	-956 850

Tilikaudella 2017 ei tapahtunut siirtoja tasojen 1 ja 2 välillä.

Tilikaudella 2017 siirrettiin rahoitusvaroja tasolta 2 tasolle 3 johtuen arvostuksessa käytettävien syöttötietojen muutoksesta. Siirrot on esitetty 31.12.2016 käyvin arvoin.

2017 (1 000 €)	Johdannaissaamiset	Johdannaisvelat	Saamistodistukset	Yhteensä
	Kaupankäyntitarkoituk- sessa pidettävät	Kaupankäyntitarkoituk- sessa pidettävät	Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	
01.01.2017	67 453	-67 453	-	0
Arvonmuutos tuloslaskelmassa	-9 465	9 465	-	0
Ostot	22 188	-22 188	-	0
Myynnit ja erääntymiset	-41 480	41 480	-	0
Siirrot tasolle 3	-	-	4 878	4 878
Siirrot pois tasolta 3	-	-	-	-
31.12.2017	38 696	-38 696	4 878	4 878

Liite 5. Johdannaissopimukset

30.6.2018 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo	Käypä arvo	
		Positiivinen	Negatiivinen
Suojauslaskennassa olevat sopimukset			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	19 542 489	390 670	-247 681
joista keskusvastapuoliselvittävät	10 293 017	35 083	-101 002
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	13 251 825	508 964	-955 650
Suojauslaskennassa olevat sopimukset yhteensä	32 794 314	899 635	-1 203 331
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut johdannaiset			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	16 828 233	336 491	-266 085
joista keskusvastapuoliselvittävät	5 259 766	10 028	-42 512
Korko-optiot	119 860	524	-524
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	5 304 437	165 083	-758 235
Terminisopimukset	3 937 940	99 098	-11 004
Osakejohdannaiset	1 681 520	16 779	-93 446
Muut johdannaiset	-	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut johdannaiset yhteensä	27 871 990	617 976	-1 129 294
Johdannaissopimukset yhteensä	60 666 304	1 517 611	-2 332 625

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostetut johdannaiset -ryhmä sisältää kaikki yhtiön johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennassa, vaikka ne olisi tehty riskienhallintatarkoituksessa suojaaviksi. Tähän ryhmään lukeutuvat nimenomaisesti käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen suojaukseksi tehdyt johdannaiset, kuntien kanssa tehdyt johdannaiset, kuntajohdannaisten suojaksi tehdyt johdannaiset sekä taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaiset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta.

Alkaen 1.1.2018 Kuntarahoitus on arvostanut kaikki johdannaiset käyttäen OIS-käyrää ja sisällyttänyt eri valuuttojen välisen viitekoronvaihtosopimuksen preemion (cross currency basis) vaikutuksen johdannaisarvostuksiin.

31.12.2017 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo	Käypä arvo	
		Positiivinen	Negatiivinen
Suojauslaskennassa olevat sopimukset			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	31 050 085	531 951	-369 866
joista keskusvastapuoliselvittävät	5 356 417	19 821	-40 314
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	17 634 970	694 979	-1 587 860
Suojauslaskennassa olevat sopimukset yhteensä	48 685 054	1 226 930	-1 957 725
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät sopimukset			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	6 438 830	144 237	-138 367
joista keskusvastapuoliselvittävät	4 884 831	25 037	-56 989
Korko-optiot	162 175	628	-628
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	33 026	186	-146
Terminisopimukset	3 846 382	5 127	-62 956
Osakejohdannaiset	2 204 916	56 078	-56 078
Muut johdannaiset	20 000	133	-133
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät sopimukset yhteensä	12 705 329	206 388	-258 308
Johdannaissopimukset yhteensä	61 390 383	1 433 318	-2 216 034

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät sopimukset -ryhmä sisältää kaikki yhtiön johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennassa, vaikka ne olisi tehty riskienhallintatarkoituksessa suojaaviksi. Tähän ryhmään lukeutuvat käyvän arvon optiolla arvostettujen rahoitusvarojen ja -velkojen suojaukseksi tehdyt johdannaiset, kuntien kanssa tehdyt johdannaiset, kuntajohdannaisten suojaksi tehdyt johdannaiset, taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaiset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta sekä kytkettyjä johdannaissopimuksia sisältäviä rahoitusvelkoja suojaavat johdannaiset ja rahoitusveloista erotetut kytketyt johdannaiset.

Liite 6. Luottotappiot

Odotettavissa olevat luottotappiot

30.6.2018 (1 000 €)	Pääoma	Arvon alentuminen
Taso 1	27 846 561	-946
Taso 2	266 385	-102
Taso 3	-	-
Yhteensä	28 112 946	-1 047

30.6.2018 (1 000 €)	Arvon alentuminen
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintamenoon	-552
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintamenoon	-151
Leasingasaamiset tase-erässä saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-2
Saamistodistukset jaksotettuun hankintamenoon	-2
Saamistodistukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (1)	-273
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintamenoon arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	-59
Sitovat luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	-8
Odotettavissa oleva luottotappio yhteensä	-1 047

(1) Sisältyy käyvän arvon rahastoon (käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta).

Odotettavissa olevien luottotappioiden tulosvaikutus on vuoden 2018 aikana ollut yhteensä -129 tuhatta euroa. Tulosvaikutus muodostuu siirtymähetken 1.1.2018 ja puolivuotiskatsauksen 30.6.2018 välisestä muutoksesta.

Toteutuneet luottotappiot

2018 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana Kuntarahoitus kirjasi alas 434 tuhannen euron antolainasaamisen. Yhtiöllä on vastaavan suuruinen kiinteistövakuus sekä valtion täytetäkaus lainasaamiselle. Saaminen on kirjattu tase-erään muut varat ja esitetty arvon alentumistappion vähennyksenä. Lopullista luottotappiota ei synny.

Liite 7. Pääomainstrumentit

30.6.2018 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
1) AT1-pääomalaina	EUR	350 000	347 454	Kiinteä	01.04.2022
Yhteensä		350 000	347 454		

31.12.2017 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
1) AT1-pääomalaina	EUR	350 000	347 454	Kiinteä	01.04.2022
Yhteensä		350 000	347 454		

1) Laina on ensisijaiseen lisäpääomaan luettava erityisehtoinen ja vakuudeton joukkovelkakirjalaina, jonka ehdot on laadittu täyttämään vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) asetetut niin sanotun AT1-pääomalainan vaatimukset. Lainalla ei ole eräpäivää. Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista vakavaraisuusasetuksessa asetetuina edellytyksin, ja yhtiö päättää, maksetaanko lainalle korkoa koronmaksupäivänä. Koron maksun peruutus on lopullinen, eikä maksamatta jäänyttä korkoa lisätä lainan pääomaan. Lainan pääoma kirjataan alas, jos yhtiön ydinpääoman (CET1) suhde riskipainotettuihin saamisiin on pienempi kuin 5,125 %. Yhtiö voi päättää lainan pääoman takaisin kirjaamisesta osaksi tai kokonaan, jos Vakavaraisuusasetus tämän mahdollistaa yhtiön taloudellisen tilan parantumisen perusteella. Yhtiöllä on oikeus, muttei velvollisuutta 1.4.2022 ja sen jälkeen vuosittain koronmaksupäivänä lunastaa laina takaisin, mikäli valvova viranomainen on etukäteen hyväksynyt takaisinmaksun. Valvovalla viranomaisella on mahdollisuus antaa lupa lainan takaisinmaksuun myös erityisestä syystä, esimerkiksi jos lainsäädäntö tai viranomaiskäytäntö muuttuisi niin, että korkojen täysi vähennysoikeus menetetään tai mikäli yhtiö joutuisi maksamaan lainan ehdoissa mainittuja lisäsuorituksia. Viranomainen voi myöntää luvan takaisinmaksuun myös, jos lainan viranomaisluokituksessa tapahtuu muutos, jonka johdosta laina todennäköisesti suljettaisiin omien varojen ulkopuolelle tai luokiteltaisiin uudelleen laadultaan alempiarvoisiksi omiksi varoiksi. Lainan pääoma, korko ja muu hyvitys maksetaan takaisin yrityksen purkautuessa ja konkurssissa kaikkia muita ylempitasoisia velkoja huonommalla etuoikeudella. AT1-pääomalaina on konsernissa oman pääoman ehtoinen instrumentti ja emoyhtiön kirjanpidossa se on kirjattu velaksi tase-erään Velat, joilla on huonompi etuoikeus.

Liite 8. Pantatut varat

Vastuut ja vakuudet (1 000 €)	30.06.2018	31.12.2017
Pantatut velkakirjat keskuspankille	2 550 969	2 476 968
Pantatut velkakirjat Kuntien takauskeskukselle	10 411 785	18 581 280
Yhteensä	12 962 754	21 058 248

Pantatut varat:

1) Kuntarahoitus on keskuspankin hyväksymä rahapolitiikan vastapuoli ja tätä tarkoitusta varten keskuspankkiin on pantattu riittävä määrä vakuuksia kyseiseen asemaan liittyviä mahdollisia operaatioita varten.

2) Kuntarahoitus on pantannut Kuntien takauskeskukselle kohdassa mainitun määrän antolainaukseensa liittyviä velkakirjoja. Kuntarahoituksen ja Kuntien takauskeskuksen välistä puitesopimusta päivitettiin helmikuussa 2018 huomioiden tuleva NSFR-likviditeettivaade. Tämän seurauksena pantattujen velkakirjojen määrä on laskenut. Kuntien takauskeskus takaa Kuntarahoituksen varainhankinnan ja Kuntarahoitus antaa takauskeskuksen takauksille vastavakuuksia siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määritely.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset (1 000 €)	30.06.2018	31.12.2017
Luottolupaukset	2 557 759	2 270 346
Yhteensä	2 557 759	2 270 346

Liite 9. Ehdolliset varat ja velat

Yhtiön liikkeeseen laskeman AT1-pääomalainan kertynyt korko muodostaa 3,1 miljoonan euron suuruisen ehdollisen velan tilanteessa 30.6.2018. Ehdollinen velka realisoituu oman pääoman vähennyksenä Kuntarahoituksen päättäessä koronmaksusta. Vertailuajankohtana 31.12.2017 yhtiöllä oli 9,5 miljoonan euron ehdollinen velka, joka realisoitui koronmaksun yhteydessä 3.4.2018.

Konsernilla ei ole ehdollisia varoja 30.6.2018 tai vertailuajankohtana 31.12.2017.

Liite 10. Lähipiiritapahtumat

Kuntarahoituksen lähipiiriin kuuluvat yhtiön osakkeenomistajat, joilla on yli 20 %:n omistusosuus ja vastaava äänivalta yhtiössä, toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, muut johtoryhmän jäsenet ja hallituksen jäsenet sekä näiden henkilöiden puoliset, alaikäiset lapset ja määräysvaltayhteisöt. Kuntarahoituksen toimintaa rajaa Kuntien takauskeskuksesta annettu laki ja Kuntien takauskeskuksen kanssa allekirjoitettu puitesopimus, joiden perusteella yhtiö voi myöntää rahoitusta ainoastaan lain mukaisille tahoille (kunnat, kuntayhtymät, kuntien määräysvallassa olevat yhtiöt sekä valtion viranomaisten nimeämät asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisiin perusteisiin harjoittavat yhteisöt). Kuntarahoitus ei ole toteuttanut liiketoimia tämän lähipiiriin kanssa pois lukien työsuhdeperäisen palkan- ja palkkiomaksun eikä Kuntarahoituksella ole laina- tai rahoitussuhteita mainitulta lähipiiriltä.

Kuntarahoituksen lähipiiriin kuuluu myös tytäryhtiö Inspira, jonka kanssa toteutetut liiketapahtumat käsittävät hallintopalveluihin liittyviä veloituksia ja Kuntarahoituksen Inspiralta ostamia asiantuntijapalveluita.

Tytäryrityksen kanssa toteutuneet liiketoimet sekä saamiset ja velat

Tytäryhtiön kanssa toteutuneet liiketoimet (1 000 €)	1.1.-30.6.2018	1.1.-30.6.2017
Myynnit	33	31
Ostot	192	67
Konsernin sisäiset saamiset ja velat (1 000 €)	30.06.2018	31.12.2017
Saamiset	-	-
Velat	3	15

Liite 11. Korkotuotot ja -kulut

1.1. - 30.6.2018 (1 000 €)	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Varat			
Rahoitusvarat jaksotettuun hankintamenoon			
Käteiset varat	-	-6 593	-6 593
Saamiset luottolaitoksilta	71	-2 667	-2 596
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	97 004	-	97 004
Saamistodistukset	72	-665	-593
Muut varat	364	-	364
Johdannaiset suojauslaskennassa	-40 196	-	-40 196
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat			
Saamistodistukset	1	-768	-767
Rahoitusvarat, jotka luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Saamistodistukset	12 051	-	12 051
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvarat			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	755	-	755
Saamistodistukset	1	-	1
Johdannaissopimukset	29 445	-44 172	-14 728
Leasing	1 682	-	1 682
Korot rahoitusvaroihin kuulumattomista muista varoista	2	-	2
Korot varoista	101 250	-54 865	46 385
Velat			
Rahoitusvelat jaksotettuun hankintamenoon			
Velat luottolaitoksille	1 074	-27 439	-26 365
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-4 991	-4 991
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	115	-172 579	-172 464
Muut velat	-	-479	-479
Johdannaiset suojauslaskennassa	-	231 933	231 933
Rahoitusvelat, jotka luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Velat luottolaitoksille	-	-17 307	-17 307
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-2 735	-2 735
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-122 338	-122 338
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat rahoitusvelat			
Johdannaissopimukset	256 551	-70 189	186 362
Korot veloista	257 740	-186 125	71 616
Yhteensä	358 990	-240 989	118 001

Jaksotettuun hankintamenoan arvostettujen rahoitusvarojen korkokulut käteisistä varoista koostuu keskuspankkitalletuksista ja saamiset luottolaitoksilta vastaavasti vakuustalletuksista maksetuista koroista. Korkokulut saamistodistuksista koostuu kunta- ja kuntayritystodistusten negatiivisista koroista. Johdannaiset suojauslaskennassa suojaavat saamia yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista syntyy korkokulua johtuen saamistodistusten ja sijoitustodistusten emissioerosta. Pakotetusti käypään arvoon tuloksen kautta kirjattavien rahoitusvarojen korkokulut johdannaissopimuksista koostuu muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten koroista. Tässä erässä esitetyt johdannaiset on käyvän arvon optiolla arvostettujen rahoitusvarojen suojaukseksi tehdyt johdannaiset, kuntien kanssa tehdyt johdannaiset, kuntajohdannaisten suojaksi tehdyt johdannaiset sekä taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaiset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojaukskohdetta.

Jaksotettuun hankintamenoan kirjattavien rahoitusvelkojen korkotuotot veloista luottolaitoksille koostuu vakuustalletuksista saaduista koroista ja korkotuotot yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista koostuu Kuntarahoituksen velkasitoumuksista (ECP) saaduista koroista. Johdannaiset suojauslaskennassa suojaavat velkoja luottolaitoksille, velkoja yleisölle ja julkisyhteisöille ja yleiseen liikkeeseen laskettuja velkakirjoja. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien rahoitusvelkojen ryhmään luokiteltavien johdannaissopimusten korkotuotot koostuvat muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten positiivisista korkokuluista. Tässä erässä esitetyt johdannaiset on nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettujen rahoitusvelkojen suojaukseksi tehtyjä johdannaisia.

1.1.–30.6.2017 (1 000 €)	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Varat			
Saamisista luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	907	-5 880	-4 973
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	102 515	-	102 515
Saamistodistuksista	13 984	-1 069	12 915
Suojauslaskennassa olevat johdannaissopimukset	-60 403	-	-60 403
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset	32 767	-15 933	16 835
Muut korkotuotot	602	-	602
Korot varoista	90 373	-22 882	67 491
Velat			
Veloista luottolaitoksille	3 049	-28 954	-25 905
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-8 868	-8 868
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-	-171 489	-171 489
Suojauslaskennassa olevat johdannaissopimukset	-	249 649	249 649
Muut korkokulut	-	-313	-313
Korot veloista	3 049	40 024	43 073
Yhteensä	93 422	17 143	110 564

Korkokulut saamisista luottolaitoksilta koostuu keskuspankkitalletuksista ja vakuustalletuksista maksetuista koroista. Korkokulut saamistodistuksista muodostuu sijoitustodistusten koroista. Myös korkotuotot saamistodistuksista on negatiivinen erä johtuen saamistodistusten emissioerosta. Korkotuottoja oikaisevana eränä esitetyt suojauslaskennassa olevat johdannaissopimukset suojaavat saamia yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sekä saamistodistuksia.

Korkotuotot veloista luottolaitoksille koostuu vakuustalletuksista saaduista koroista. Korkokuluja oikaisevana eränä esitetyt suojauslaskennassa olevat johdannaissopimukset suojaavat velkoja luottolaitoksille, velkoja yleisölle ja julkisyhteisölle ja yleiseen liikkeeseen laskettuja velkakirjoja.

Liite 12. Vakavaraisuus

Pääomapuskurit

Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit (%), konserni 30.6.2018	Pääoma-vaatimus	Kiinteä lisäpääoma-vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma-vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä	Toteuma 30.6.2018
Ydinpääoma (CET1)	4,50 %	2,50 %	0,36 %	0,50 %	3,36 %	7,86 %	53,95 %
Ensisijainen pääoma (T1)	6,00 %	2,50 %	0,36 %	0,50 %	3,36 %	9,36 %	72,41 %
Omat varat yhteensä	8,00 %	2,50 %	0,36 %	0,50 %	3,36 %	11,36 %	72,41 %

Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit (%), konserni 30.6.2018	Pääoma-vaatimus	Kiinteä lisäpääoma-vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma-vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	84 701	47 056	6 862	9 411	63 329	148 031
Ensisijainen pääoma (T1)	112 935	47 056	6 862	9 411	63 329	176 264
Omat varat yhteensä	150 580	47 056	6 862	9 411	63 329	213 909

Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit (%), konserni 31.12.2017	Pääoma-vaatimus	Kiinteä lisäpääoma-vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma-vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä	Toteuma 31.12.2017
Ydinpääoma (CET1)	4,50 %	2,50 %	0,34 %	0,50 %	3,34 %	7,84 %	55,22 %
Ensisijainen pääoma (T1)	6,00 %	2,50 %	0,34 %	0,50 %	3,34 %	9,34 %	75,51 %
Omat varat yhteensä	8,00 %	2,50 %	0,34 %	0,50 %	3,34 %	11,34 %	75,51 %

Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit (1 000 €), konserni 31.12.2017	Pääoma-vaatimus	Kiinteä lisäpääoma-vaatimus ¹⁾	Muuttuva lisäpääoma-vaatimus ²⁾	O-SII ³⁾	Pääomapuskurit yhteensä	Yhteensä
Ydinpääoma (CET1)	77 051	42 806	5 777	8 561	57 145	134 196
Ensisijainen pääoma (T1)	102 735	42 806	5 777	8 561	57 145	159 880
Omat varat yhteensä	136 980	42 806	5 777	8 561	57 145	194 125

¹⁾ Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:3 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Voimassa 1.1.2015 alkaen.

²⁾ Laki luottolaitostoiminnasta luku (610/2014) 10:4-5 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Finanssivalvonnan johtokunta päätti 29.6.2018 (21.12.2017) olla asettamatta muuttuvaa lisäpääomavaatimusta Suomeen kohdistuville luottovastuulle. Vastuiden maantieteellisen jakauman perusteella määrittyvä luottolaitoskohtainen lisäpääomavaatimus Kuntarahoitukselle on 0,36 %.

³⁾ Muut rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen lisäpääomavaatimus: Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:8 § ja EU:n vakavaraisuusasetus (575/2013) ja -direktiivi (2013/36/EU). Lisäpääomavaatimus (O-SII) Kuntarahoitukselle on 0,5 %. Finanssivalvonnan päätös 6.7.2015, voimassa 7.1.2016 alkaen.

Euroopan keskuspankki on asettanut osana vuosittaista valvojan arviota (SREP) Kuntarahoitukselle 1,75 % lisäpääomavaatimuksen (P2R), joka tuli voimaan vuoden 2018 alusta. P2R-lisäpääomavaatimuksen huomioiva minimitaso CET1-vakavaraisuudelle on 9,61 % ja kokonaisvakavaraisuudelle 13,11 %. Samassa yhteydessä EKP päivitti myös ohjeluontoisen 4,0 % lisäpääomavaatimuksen (P2G), jonka alittaminen ei esimerkiksi vaikuta voitonjakoon. Näin ollen huomioiden lisäpääomavaatimuksen ja ohjeluontoisen lisäpääomavaatimuksen uusi CET1-vakavaraisuuden minimitaso on 13,61 % kesäkuun 2018 lopussa.

Tulevat muutokset pääomapuskureissa

Finanssivalvonta päätti joulukuussa 2017 korottaa Kuntarahoituksen muun rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen (O-SII) lisäpääomavaatimusta 0,5 %:sta 1,0 %:iin. Tämä vaatimus tulee voimaan 1.7.2018, jolloin uusi minimitaso CET1-vakavaraisuudelle huomioiden P2R-lisäpääomavaatimus on 10,11 %.

Lisäksi Finanssivalvonta teki kesäkuussa 2018 makrovaakauspäätöksen rakenteellisista lisäpääomavaatimuksista ja päätti asettaa luottolaitoksille järjestelmäriskipuskurin. Kuntarahoituksen osalta asetettu järjestelmäriskipuskuriin perustuva lisäpääomavaatimus on 1,5 %. Samassa yhteydessä Finanssivalvonta tarkasteli globaalisti ja kansallisesti merkittävien luottolaitosten G-SII/B- ja O-SII-lisäpääomavaatimuksia, jolloin Finanssivalvonta laski Kuntarahoituksen O-SII-vaatimuksen 0,5 %:iin. Järjestelmäriskipuskuri ja O-SII-lisäpääomavaatimus ovat rinnakkaisia puskureita, joista sovelletaan suurempaa. Nämä vaatimukset tulevat voimaan 1.7.2019, jolloin uusi minimitaso CET1-vakavaraisuudelle on 10,61 %.

Omat varat

Omat varat, konserni (1 000 €)	30.6.2018	31.12.2017
Osakepääoma	42 583	42 583
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	40 366	40 366
Kertyneet voittovarat	983 195	879 799
Käyvän arvon rahasto ja suojauskustannusrahasto	10 578	28 944
Muut rahastot	277	277
Ei-hyväksyttävä osuus kertyneistä voittovoitoista	-17 133	-6 250
Oman pääoman ehtoisen AT1-pääomalainan kertynyt korko laskennallisella verolla vähennettynä	-3 107	-9 459
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	1 056 759	976 260
Aineettomat hyödykkeet	-12 756	-10 196
Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset	-28 440	-20 544
Ydinpääoma (CET1)	1 015 564	945 519
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit	347 454	347 454
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	347 454	347 454
Ensisijainen pääoma (T1)	1 363 017	1 292 973
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 363 017	1 292 973

Omat varat, emoyhtiö (1 000 €)	30.6.2018	31.12.2017
Osakepääoma	43 008	43 008
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	40 743	40 743
Kertyneet voittovarat	205 130	95 457
Käyvän arvon rahasto ja suojauskustannusrahasto	10 578	28 944
Muut rahastot	773 631	773 631
Ei-hyväksyttävä osuus kertyneistä voittovoitoista	-17 133	-6 250
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	1 055 957	975 532
Aineettomat hyödykkeet	-12 850	-10 330
Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset	-28 440	-20 544
Ydinpääoma (CET1)	1 014 667	944 658
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit	348 159	347 916
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	348 159	347 916
Ensisijainen pääoma (T1)	1 362 826	1 292 574
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 362 826	1 292 574

Ydinpääomaan sisältyy puolivuosisijakson 1.1.2018-30.6.2018 voitto, sillä puolivuosisikatsauksen tulos on ollut yleisluontoisen tarkastuksen kohteena ja näin ollen jakson voitto voidaan lukea ydinpääomaan Euroopan keskuspankin myöntämän vakavaraisuusasetuksen mukaisen luvan perusteella. Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset koostuvat Kuntarahoitukseen omasta luottoriskikorjauksesta (DVA) sekä muista arvonoiikaisuista. Yhtiöllä ei ole vahvistettua osinkopolitiikkaa, joten ydinpääomaan on tehty komission delegoidun asetuksen 241/2014 mukainen osinkovaruukseen liittyvä vähennys.

Oman luottoriskin muutosta ei ole sisällytetty omiin varoihin (CRR art. 33).

Ensisijaisessa lisäpääomassa on 1.10.2015 liikkeeseen laskettu 350 miljoonan euron AT1-pääomalaina. Tarkemmat kuvaukset pääomainstrumenteista on saatavilla yhtiön verkkosivuilla julkaistussa Pilari III -raportissa englanniksi.

Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuuden tunnusluvut, konserni	30.6.2018	31.12.2017
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	53,95	55,22
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,41	75,51
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	72,41	75,51
Vakavaraisuuden tunnusluvut, emoyhtiö	30.6.2018	31.12.2017
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	54,68	55,71
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	73,44	76,22
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	73,44	76,22

Omien varojen vähimmäisvaatimus

Omien varojen vähimmäisvaatimus, konserni	30.6.2018		31.12.2017	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
(1 000 €)				
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	80 384	1 004 800	108 144	1 351 799
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	0	0	302	3 780
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	342	4 272	332	4 153
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	5 166	64 580	4 742	59 271
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	953	11 909	953	11 914
Saamiset laitoksilta	54 126	676 570	81 835	1 022 934
Katetut joukkolainat	19 242	240 526	19 063	238 284
Arvopaperistetut erät	23	287	104	1 296
Sijoitusrahastosijoitukset	96	1 194	103	1 286
Muut erät	437	5 462	710	8 881
Markkinariski	0	0	1 075	13 436
Vastuun arvonokaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	39 552	494 402	979	12 233
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	30 644	383 048	26 783	334 786
Yhteensä	150 580	1 882 251	136 980	1 712 254

Omien varojen vähimmäisvaatimus, emoyhtiö	30.6.2018		31.12.2017	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
(1 000 €)				
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	80 420	1 005 244	108 170	1 352 121
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	0	0	302	3 780
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	342	4 272	332	4 153
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	5 166	64 580	4 742	59 271
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	953	11 909	953	11 914
Saamiset laitoksilta	54 119	676 492	81 824	1 022 805
Katetut joukkolainat	19 242	240 526	19 063	238 284
Arvopaperistetut erät	23	287	104	1 296
Sijoitusrahastosijoitukset	96	1 194	103	1 286
Muut erät	479	5 984	747	9 333
Markkinariski	0	0	1 075	13 436
Vastuun arvonokaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	39 552	494 402	979	12 233
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	28 487	356 092	25 441	318 019
Yhteensä	148 459	1 855 738	135 665	1 695 809

Luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskentaan on käytetty luottoriskin standardimenetelmää. Markkinariskin vakavaraisuuslaskennassa huomioidaan vain valuuttariskit, koska konsernilla ei ole kaupankäyntivarastoa eikä osake- ja hyödykepositioita. Koska valuuttariskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi, on yhtiön valuuttapositio hyvin pieni. 30.6.2018 valuuttapositio oli alle 2 % omista varoista, joten valuuttakurssiriskille ei ole laskettu omien varojen vaatimusta EU:n vakavaraisuusasetuksen (575/2013) artiklan 351 mukaisesti. Vastuun arvonokaisuriskin laskennassa ei ole huomioitu Kuntien takauskeskuksen antamia takauksia tiettyihin johdannaistavapuuoliin kesäkuussa 2018. Operatiivisten riskien vakavaraisuusvaade lasketaan käyttämällä perusmenetelmää.

Vastuiden määrä vastuuryhmittäin

Konserni
30.6.2018 (1 000 €)

Vastuuryhmä	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	4 387 757	-	-	4 387 757	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	9 835 433	1 108 616	153 687	11 097 736	4 272
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	292 593	-	-	292 593	64 580
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	222 577	-	-	222 577	11 909
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	73 590	-	-	73 590	-
Saamiset laitoksilta	2 518 583	-	519 490	3 038 073	676 570
Saamiset yrityksiltä	5 038 237	290 901	-	5 329 138	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	8 168 052	1 158 243	-	9 326 295	-
Maksukyvttömyystilassa olevat	0	-	-	0	-
Katetut joukkolainat	1 901 730	-	-	1 901 730	240 526
Arvopaperistetut erät	1 435	-	-	1 435	287
Sijoitusrahastosijoitukset	9 576	-	-	9 576	1 194
Muut erät	12 647	-	-	12 912	5 462
Yhteensä	32 462 475	2 557 759	673 177	35 693 411	1 004 800

Konserni
31.12.2017 (1 000 €)

Vastuuryhmä	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	4 004 347	-	-	4 004 347	3 780
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	9 578 898	873 521	160 014	10 612 433	4 153
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	281 233	-	-	281 233	59 271
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	232 631	-	-	232 631	11 914
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	73 917	-	-	73 917	-
Saamiset laitoksilta	4 161 532	-	590 101	4 751 633	1 022 934
Saamiset yrityksiltä	5 086 565	274 461	-	5 361 025	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	7 733 922	1 122 364	-	8 856 287	-
Maksukyvttömyystilassa olevat	450	-	-	450	-
Katetut joukkolainat	1 938 881	-	-	1 938 881	238 284
Arvopaperistetut erät	6 478	-	-	6 478	1 296
Sijoitusrahastosijoitukset	9 635	-	-	9 635	1 286
Muut erät	79 780	-	-	79 780	8 881
Yhteensä	33 188 269	2 270 346	750 115	36 208 730	1 351 799

Emoyhtiö
30.06.2018 (1 000 €)

Vastuuryhmä	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	4 387 757	-	-	4 387 757	0
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	9 835 433	1 108 616	153 687	11 097 736	4 272
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	292 593	-	-	292 593	64 580
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	222 577	-	-	222 577	11 909
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	73 590	-	-	73 590	-
Saamiset laitoksilta	2 518 188	-	519 490	3 037 678	676 492
Saamiset yrityksiltä	5 038 237	290 901	-	5 329 138	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	8 168 052	1 158 243	-	9 326 295	-
Maksukyvyttömyystilassa olevat	0	-	-	0	-
Katetut joukkolainat	1 901 730	-	-	1 901 730	240 526
Arvopaperistetut erät	1 435	-	-	1 435	287
Sijoitusrahastosijoitukset	9 576	-	-	9 576	1 194
Muut erät	13 209	-	-	13 209	5 984
Yhteensä	32 462 378	2 557 759	673 177	35 693 314	1 005 244

Emoyhtiö
31.12.2017 (1 000 €)

Vastuuryhmä	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	4 004 347	-	-	4 004 347	3 780
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	9 578 898	873 521	160 014	10 612 433	4 153
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	281 233	-	-	281 233	59 271
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	232 631	-	-	232 631	11 914
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	73 917	-	-	73 917	-
Saamiset laitoksilta	4 160 887	-	590 101	4 750 988	1 022 805
Saamiset yrityksiltä	5 086 565	274 461	-	5 361 025	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	7 733 922	1 122 364	-	8 856 287	-
Maksukyvyttömyystilassa olevat	450	-	-	450	-
Katetut joukkolainat	1 938 881	-	-	1 938 881	238 284
Arvopaperistetut erät	6 478	-	-	6 478	1 296
Sijoitusrahastosijoitukset	9 635	-	-	9 635	1 286
Muut erät	79 838	-	-	79 838	9 333
Yhteensä	33 187 681	2 270 346	750 115	36 208 143	1 352 121

Vähimmäisomavaraisuusaste

Vähimmäisomavaraisuusaste, konserni (1 000 €)	30.6.2018	31.12.2017
Ensisijainen pääoma (T1)	1 363 017	1 292 973
Vastuut yhteensä	34 363 413	33 636 264
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	3,97	3,84

Vastuut, konserni (1 000 €)	30.6.2018	31.12.2017
Taseessa olevat vastuut (ilman johdannaisia ja aineettomia hyödykkeitä)	32 360 475	31 812 893
Johdannaisvastuut	790 001	748 254
Taseen ulkopuoliset vastuut	1 213 596	1 075 117
Yhteensä	34 364 072	33 636 264

Taseessa olevien vastuiden jako, konserni (1 000 €)	30/06/2018 Vähimmäisoma- varaisuusasteen vastuiden arvot	31/12/2017 Vähimmäisoma- varaisuusasteen vastuiden arvot
Katetut joukkolainat	1 901 730	1 938 881
Valtiovastuiksi katsotut vastuut	13 136 350	12 336 314
Aluehallinnon, kansainvälisten kehityspankkien, kansainvälisten organisaatioiden, julkisyhteisöjen ja julkisoikeudellisten laitosten vastuut	15 642 829	15 462 856
Laitokset	1 665 219	1 988 135
Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut	0	450
Muut vastuut	14 347	86 257
Yhteensä	32 360 475	31 812 893

Raportti Kuntarahoitus Oyj:n puolivuositarkastuksen 1.1.–30.6.2018 yleisluonteisesta tarkastuksesta

Kuntarahoitus Oyj:n hallitukselle

Johdanto

Olemme tarkastaneet yleisluonteisesti Kuntarahoitus Oyj:n konsernin taseen 30.6.2018, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, oman pääoman muutoksia koskevan laskelman ja rahavirtalaskelman kyseisenä päivänä päättyneeltä kuuden kuukauden jaksolta sekä liitetiedot. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat puolivuositarkastuksen laatimisesta ja siitä, että se antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) sekä muiden Suomessa voimassa olevien puolivuositarkastuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Suorittamamme yleisluonteisen tarkastuksen perusteella esitämme johtopäätöksen puolivuositarkastuksesta.

Yleisluonteisen tarkastuksen laajuus

Yleisluonteinen tarkastus on suoritettu kansainvälisen yleisluonteista tarkastusta koskevan standardin ISRE 2410 "Yhteisön tilintarkastajan suorittama osavuosi-informaation yleisluonteinen tarkastus" mukaisesti. Yleisluonteiseen tarkastukseen kuuluu tiedustelujen tekemistä pääasiallisesti talouteen ja kirjanpitoon liittyvistä asioista vastaaville henkilöille sekä analyyttisiä toimenpiteitä ja muita yleisluonteisen tarkastuksen toimenpiteitä. Yleisluonteinen tarkastus on laajuudeltaan huomattavasti suppeampi kuin tilintarkastusstandardien mukaisesti suoritettava tilintarkastus, ja siksi emme pysty sen perusteella varmistumaan siitä, että saamme tietoomme kaikki sellaiset merkittävät seikat, jotka ehkä tunnistettaisiin tilintarkastuksessa. Näin ollen emme anna tilintarkastuskertomusta.

Johtopäätös

Yleisluonteisen tarkastuksen perusteella tietoomme ei ole tullut mitään, mikä antaisi meille syyn uskoa, ettei puolivuositarkastus anna EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) sekä muiden Suomessa voimassa olevien puolivuositarkastuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeita ja riittäviä tietoja yhteisön taloudellisesta asemasta 30.6.2018 ja sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista kyseisenä päivänä päättyneeltä kuuden kuukauden jaksolta.

Helsinki 14. elokuuta 2018

KPMG OY AB

Marcus Tötterman
KHT

Kuntarahoitus Oyj
Jaakonkatu 3 A, PL 744
00101 Helsinki
Puh. 09 6803 5666
www.kuntarahoitus.fi
etunimi.sukunimi@kuntarahoitus.fi

